

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI**

Neslihan SERÇEOĞLU

**ÜNİVERSİTE OYUNLARININ SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK
ETKİLERİ: ERZURUM 2011 ÜNİVERSİTELERARASI KIŞ OYUNLARINA
YÖNELİK BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Gökalg Nuri SELÇUK**

ERZURUM – 2011

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. Gökalg Nuri SELÇUK danışmanlığında, Neslihan SERÇEOĞLU tarafından hazırlanan bu çalışma 22 / 12 / 2011 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Gökalg Nuri SELÇUK

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Erkan SAĞLIK

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ali Çağlar GÜLLÜCE

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 22 / 12 / 2011

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
ÖNSÖZ.....	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR VE ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI HAKKINDA

GENEL BİLGİLER

1.1. SPORUN ANLAMI VE TANIMI	2
1.1.1. Dünya Spor Tarihi	3
1.1.2. Türkiye’de Spor Tarihi	5
1.1.3. Spor ve Turizm.....	8
1.2. ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI.....	9
1.2.1. Olimpiyat Oyunları.....	10
1.2.1.1. Antik Olimpiyatlar	10
1.2.1.1.1. Antik Olimpiyat Oyunlarının Uygulanışı.....	11
1.2.1.1.2. Antik Olimpiyat Oyunlarının Süres	12
1.2.1.1.3. Antik Olimpiyatlarda Yapılan Sporlar	14
1.2.1.2. Modern Olimpiyatlar	14
1.2.1.2.1. Modern Olimpiyat Oyunlarının Amaçları.....	15
1.2.1.2.2. Modern Olimpiyat Oyunlarının Temel İlkeleri.....	15
1.2.1.2.3.... Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapan ve Yapacak Olan Ülkeler	17
1.2.1.3. Kış Olimpiyat Oyunları	18
1.2.1.4. Yaz Olimpiyat Oyunları	19
1.2.1.5. Olimpiyat Oyunlarına İlişkin Simge Bayrak ve İşaretler	21
1.2.1.6. Uluslararası Komiteler	23
1.2.1.6.1.Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)	23

1.2.1.6.2 Uluslararası Spor Federasyonları (ISF)	25
1.2.1.6.3.Milli Olimpiyat Komiteleri (NOC)	25
1.2.1.6.4.Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi	26
1.2.2. Üniversite Oyunları (Universiade).....	30
1.2.2.1. Üniversite Oyunlarının Doğuşu, Gelişimi, Amaçları ve Temel İlkeleri	30
1.2.2.2. Yaz Oyunları ve Kış Oyunları	31
1.2.2.3. Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlişkili Kurumlar	32
1.2.2.3.1.FISU	32
1.2.2.3.2.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)	34
1.2.2.3.3.Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu (TÜSF).....	34
1.2.2.4. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları.....	34
1.2.2.4.1.Erzurum'un Kış Oyunlarına Adaylık Çalışmaları	34
1.2.2.4.2.Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarında Spor Dalları	35
1.2.2.4.3.Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları Organizasyon Şeması	37
1.2.2.4.4.25. Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları İçin Yapılan Tesisler	38
1.2.2.4.5.. Universiade Logosu, Meşale Logosu, Gönüllü Logosu, Slogan ve Maskot	42

İKİNCİ BÖLÜM

KIŞ TURİZMİ VE KIŞ SPORLARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1. TURİZM KAVRAMI.....	44
2.2. TURİZMİN SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKİLERİ	45
2.2.1. Turizmin Sosyal Etkileri	45
2.2.2. Turizmin Kültürel Etkileri.....	49
2.2.3. Turizmin Ekonomik Etkileri.....	50
2.3. KİŞ TURİZMİ VE KİŞ TURİZMİ İLE İLGİLİ DİĞER TANIM VE TERİMLER.....	56
2.4. KİŞ SPORLARI ODAKLI KİŞ TURİZMİ	58
2.4.1. Kış Sporları Çeşitleri	59
2.4.1.1. Kar Sporları (Kayak Sporları)	59

2.4.1.1.1. Buz Sporları	60
2.4.2. Kış Sporları Turizminin Gelişimi	60
2.4.2.1. Kış Sporları Turizminin Dünyadaki Gelişimi	60
2.4.2.2. Kış Sporları Turizminin Türkiye'deki Gelişimi.....	62
2.4.2.3. Kış Sporları Turizminin Erzurum'daki Gelişimi	65
2.4.2.4. Palandöken Kayak Merkezinin Kış Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi	71
2.4.3. Kış Olimpiyatları ve Kış Turizmi İlişkisi.....	75
2.4.3.1. Kış Olimpiyatları Düzenlemenin Faydaları.....	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OLİMPİYAT KENTİ OLMANIN SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKİLERİ; ERZURUM 2011 ÜNİVERSİTELER ARASI KIŞ OYUNLARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA

3.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	81
3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	83
3.3. ARAŞTIRMADAN BEKLENEN YARARLAR.....	83
3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	84
3.4.1. Örneklem Süreci.....	84
3.4.2. Ön Çalışma	84
3.4.3. Veri Toplama Yöntem ve Aracı	85
3.4.4. Sınırlılıklar.....	86
3.5. ARAŞTIRMANIN MODELİ	86
3.6. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	87
3.7. VERİLERİN ANALİZİ	87
3.7.1. Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri	87
3.7.2. Olimpiyatların Etkilerine Yönelik Tutumların Dağılımı	89
3.7.3. Demografik Özellikler ve Model Grupları Arasındaki İlişkiler	95
3.7.4. Model Gruplarının Cinsiyet ve Medeni Hal Değişkenlerine Göre Farklılıkları.....	96
3.7.5. Model Gruplarının Genel Etkiler Üzerindeki Etkisi	97

3.7.6. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlgili Beklenti Alt Boyutlarının Genel Aritmetik Ortalamaları	98
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	100
KAYNAKÇA	107
EKLER.....	116
Ek :1 Anket Formu	116
ÖZGEÇMİŞ.....	118

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****ÜNİVERSİTE OYUNLARININ SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK
ETKİLERİ; ERZURUM 2011 ÜNİVERSİTELERARASI KIŞ
OYUNLARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA****Neslihan SERÇEOĞLU****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Gökalp Nuri SELÇUK****2011, 118 Sayfa + XII****Jüri: Yrd. Doç. Dr. Gökalp Nuri SELÇUK****Yrd. Doç. Dr. Erkan SAĞLIK****Yrd. Doç. Dr. Ali Çağlar GÜLLÜCE**

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler son yıllarda spor turizmine büyük bir önem vermekte ve spor turizmini bölgesel kalkınmanın bir aracı olarak görmektedir. Ayrıca bu ülkeler büyük spor organizasyonlarına katılarak turizm faaliyetlerinin artması ve tanıtım gibi avantajlara da sahip olmak istemektedirler.

Bu çalışmada 27 Ocak- 6 Şubat tarihleri arasında Erzurum'da yapılan üniversiteler arası kış oyunlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri araştırılmış, yöre halkının Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları ile ilgili düşünceleri ortaya çıkarılmıştır. Aynı zamanda araştırmada bölgenin olimpiyatlara aday kent haline gelebilmesi için sahip olduğu kış turizmi arz potansiyelini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışmada Erzurum'da yaşayan yöre halkına bir saha araştırması yapılmıştır. Örneklemi Erzurum şehir merkezinde yaşayan 18 yaş üstü kişiler oluşturmaktadır. Anket sonuçlarına göre kış oyunlarının ilimizde düzenlenmesinin genel etkileri olumlu görülmüştür. Ayrıca bu organizasyonun bölge için faydasının zararından daha çok olduğu konusunda yüksek oranda olumlu fikir beyan edilmiştir. Ancak Erzurum'un olimpiyat kenti olması için turizm ve kış sporlarında yetişmiş insan gücü eksikliğinin giderilmesi, şehrin tanıtımının iyi bir şekilde yapılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kış Turizmi, Kış Sporları, Üniversite Oyunları, Olimpiyat Oyunları

ABSTRACT**MASTER THESIS****SOCIAL CULTURAL ECONOMICAL EFFECTS OF UNIVERSITY GAMES: A
STUDY ON ERZURUM 2011 WINTER UNIVERSIADE****Neslihan SERÇEOĞLU****Thesis Advisor: Assist Prof. Dr. Gökalp Nuri SELÇUK****2011, 118 Pages + XII****Jury: Assist Prof. Dr. Gökalp Nuri SELÇUK****Assist Prof. Dr. Erkan SAĞLIK****Assist Prof. Dr. Ali Çağlar GÜLLÜCE**

In recent years, developed and developing countries have paid great attention to sports tourism and have seen that as a tool for local development. These countries want to have the advantages such as the rise of tourism activities and advertisement by attending big sport organisations, as well.

In this study, the social, cultural and economical effects of the universiade winter games held in Erzurum have been searched, and thoughts of the local people about Erzurum 2011 Universiade Winter Games have been revealed. At the same time, it has been aimed at showing the potential of winter tourism that the district has in order to make it a nominee for the olympics.

In the study, a field research was applied to the people living in Erzurum. The sampling consists of the people who are living in the city center and over 18. According to the results of the survey, the general effects of holding the organisation of winter games in our city are seen as positive. Many positive ideas have also suggested that the benefit of this organisation is much more than its damage. However, it can be said that, in order to make Erzurum an olympics city, the deficiency in the labour force for tourism and winter sports should be removed and the advertisement of the city should be done better.

Keywords: Winter Tourism, Winter Sports, Univesiade, Olympic Games.

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda Yrd. Doç. Dr. Gökalg Nuri SELÇUK yönetiminde bir yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Kişi başına gelirin düşük, işsizliğin yüksek olduğu bölgelerde turizm, ekonomiyi canlandırma ve yaşam standartlarını yükseltmede önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Ülkemiz, son yıllarda turizmi çeşitlendirerek bölgesel kalkınma konusuna önem göstermektedir. Bu bağlamda Erzurum ili kış turizmi açısından önemli bir potansiyel olduğundan, bölgeye ekonomik ve toplumsal yararlar sağladığından çok önemli bir yere sahiptir. Nitekim bu önem 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları nedeniyle bir kat daha artmıştır.

Çalışmamda bilgisini, deneyimlerini ve emeğini esirgemeyen değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Gökalg Nuri SELÇUK'a, tez savunmamda görev alan Yrd. Doç. Dr. Erkan SAĞLIK'a ve Yrd. Doç. Dr. Ali Çağlar GÜLLÜCE'ye ve her anımda yanımda olan, bana destek veren ablam Aslıhan SERÇEOĞLU ve kardeşim Sergen SERÇEOĞLU'na, bugünlere gelmemde büyük emekleri olan annem ve babama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

KISALTMALAR DİZİNİ

AAA	: Amatör Atletizm Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Age	: Adı Geçen Eser
AR-GE	: Araştırma Geliştirme
ATM	: Otomatik Vezne Makinesi
CUSI	: İtalyan Üniversite Sporları Merkezi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EUROSTAT	: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
FA	: Futbol Birliği
FIS	: Uluslararası Kayak Federasyonu
FISU	: Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu
FNSU	: Ulusal/Bölgesel Üniversite Sporları Federasyonu
GS	: Büyük Slalom
GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
ICS	: Uluslararası Öğrenci Konfederasyonu
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
ISF	: Uluslararası Spor Federasyonları
İ.İ.B.F.	: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
KMÜ	: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
M.Ö.	: Milattan Önce
NOC	: Milli Olimpiyat Komiteleri
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
S	: Sayfa Numarası
SL	: Slalom
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
Super-G	: Süper Büyük Slalom
SWOT	: Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TÜSF	: Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
vb	: Ve Benzeri
VIP	: Çok Önemli İnsan
WTO	: Dünya Turizm Örgütü

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Spor Turizmi Çeşitleri	9
Şekil 1.2. Olimpiyat Bayrağı	22
Şekil 1.3. Bir Spor Organizasyonu İçinde Yer Alan Komitelerin Organizasyon İçindeki Yeri ve Konumu	29
Şekil 1.4. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları Organizasyon Şeması	37
Şekil 2.1. Turizmin Ekonomik Etkilerini Belirleyen Başlıca Faktörler.....	52
Şekil 2.2. Olimpiyat Düzenlenen Şehirlerde Ekonomik Etkiler	78
Şekil 3.1. Araştırma Modeli	87
Şekil 3.2. Kış Oyunlarının İlimizde Düzenlenmesinin Genel Etkileri.....	91
Şekil 3.3. Kış Oyunlarının İlimize Olan Yararı	91

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. Antik Olimpiyatlarda Yapılan Spor Dalları	14
Tablo 1.2. 1896-2016 yılları Arasında Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapan ve Yapacak Olan Ülkelerin Dağılımı.....	17
Tablo 1.3. Sayılarla Kış Olimpiyat Oyunları	19
Tablo 1.4. Sayılarla Yaz Olimpiyat Oyunları.....	20
Tablo 1.5. Üniversite Oyunları.....	31
Tablo 1.6. Konaklı Alp Disiplini Kayak Tesisi Özellikleri.....	40
Tablo 1.7. 2011 Erzurum Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Yapılan Tesis ve Yatırımlar	42
Tablo 2.1. Turizmin Kültür Üzerindeki Etkileri	50
Tablo 2.2. Türkiye'nin Kış Turizm Merkezleri.....	64
Tablo 2.3. Türkiye ve Diğer Avrupa Ülkeleri Kayak Pazarı.....	65
Tablo 2.4. Erzurum İlinin Turizm Varlıkları.....	66
Tablo 2.5. Erzurum İlindeki Turizm İşletmeleri	67
Tablo 2.6. Palandöken Kış Turizm Merkezi İle Bazı Kayak Merkezlerinin Karşılaştırılması	69
Tablo 2.7. Erzurum İline Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylık Dağılımı (2007-2009) ...	69
Tablo 2.8. Erzurum İline Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı...	70
Tablo 2.9. Erzurum Palandöken Kayak Merkezinde Konaklama Tesislerinin Kapasiteleri.....	72
Tablo 2.10. Palandöken Kayak Merkezinin SWOT Analizi	74
Tablo 2.11. Olimpiyatların Turizme Etkileri.....	77
Tablo 2.12. Oyunların Ekonomik Maliyetleri ve Faydaları	79
Tablo 3.1. Likert Tipi Değerlendirme Ölçeği.....	85
Tablo 3.2. Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri.....	88

Tablo 3.3. Yöre Halkının 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Tutumlarına İlişkin Görüşler.....	90
Tablo 3.4. Cevaplayıcıların Cinsiyetlerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları	92
Tablo 3.5. Cevaplayıcıların Cinsiyetlerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algıları.....	92
Tablo 3.6. Cevaplayıcıların Yaşlarına Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları	92
Tablo 3.7. Cevaplayıcıların Yaşlarına Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algıları	93
Tablo 3.8. Cevaplayıcıların Mesleklerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları	94
Tablo 3.9. Cevaplayıcıların Mesleklerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algıları	94
Tablo 3.10. Demografik Özellikler ve Model Grupları Arasındaki İlişkiler.....	95
Tablo 3.11. Model Gruplarının Cinsiyete Göre Farklılıkları	96
Tablo 3.12. Model Gruplarının Medeni Hale Göre Farklılıkları.....	97
Tablo 3.13. Regresyon Analizi.....	97
Tablo 3.14. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlgili Beklenti Alt Boyutlarının Genel Aritmetik Ortalamaları	98
Resim 1.1. Universiade Logosu, Meşale Logosu, Gönüllü Logosu, Slogan ve Maskot43	
Resim 1.2. Palandöken Kayak Merkezinin Genel Haritası	73

GİRİŞ

Turizm, insanların sürekli ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür.

Kişi başına gelirin düşük, işsizliğin yüksek olduğu bölgelerde turizm, ekonomiyi canlandırma ve yaşam standartlarını yükseltmede önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Ülkemiz, son yıllarda turizmi çeşitlendirerek bölgesel kalkınma konusuna önem göstermektedir. Bu bağlamda Erzurum ili kış turizmi açısından önemli bir potansiyel olduğundan, bölgeye ekonomik ve toplumsal yararlar sağladığından çok önemli bir yere sahiptir. Nitekim bu önem 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları nedeniyle bir kat daha artmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Erzurum ilinde ikamet eden halkın 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarını nasıl algıladıklarını detaylı bir şekilde incelemek ve elde edilen verilerden turizm konusunda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara öncülük etmektir. Aynı zamanda bölgenin olimpiyatlara aday kent haline gelebilmesi için sahip olduğu kış turizmi potansiyelini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışma Erzurum şehir merkezinde ikamet eden halkla sınırlandırılmıştır. Çalışmada anket yöntemi kullanılarak yerel halkın olimpiyatların sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri hakkındaki düşüncelerinin tespiti belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma teorik ve uygulama bölümlerinden oluşmaktadır. Teorik bilgiler iki bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde; spor kavramı ve uluslararası spor organizasyonları konularına yer verilmiştir. İkinci bölümde turizm kavramı, turizmin etkileri, kış turizmi ile ilgili kavramlar ve kış sporları ele alınmıştır. Üçüncü bölümde saha araştırması yer almaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde ise elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR VE ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI HAKKINDA

GENEL BİLGİLER

1.1. SPORUN ANLAM VE TANIMI

İnsanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte insanlar doğada vahşi hayvanlardan korunabilmek için saklanmak ve kaçmak, beslenmek için de vahşi hayvanları avlamak zorunda kaldılar. İnsanoğlunun yaşamını devam ettirebilmek için yaptığı bu faaliyetlerle spor olgusu ortaya çıkmıştır.

Spor sözcüğünün tarihteki ilk anlamı; eski Yunan döneminde asil ve kibar erkeklerin uğraştığı hareketler topluluğudur. “Spor” sözcüğü İngilizce bir kelime olarak (sports, sporting) dünyada tanınmış olmasına karşın kökeni Latince olan bir kelimedir. Latince; “dağıtmak, birbirinden ayırmak” anlamına gelen “Disportore” veya “Deportare” sözcüklerinden doğmuştur.¹

Spor, ilk çağlarda farkında olmadan yapılan fiziki bir faaliyetken, uygarlığın gelişimi ile birlikte fiziksel güç gerektiren kültürel ve eğlenceli etkinlikler olarak tanımlanmıştır.

Spor sözcüğünün çeşitli tanımları yapılmıştır. Buna göre spor, gerçekleştiren açısından; kazanmaya dönük, teknik ve fiziksel bir çaba olurken, izleyenler açısından; yarışmaya dönük estetik bir süreç, toplum genelince ise, yerine göre toplumun çelişkilerini ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna, yerine göre toplumu yönlendiren bir araç, sonuçta önemli bir toplumsal kurum olarak tanımlanmıştır.² Ayrıca spor; Belirli ölçüde güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinlikler olarak tanımlanmaktadır.³

Bir başka tanıma göre ise spor, kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini ve motorik becerilerini zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliştiren ve

¹ Doğan Durgun, *Türkiye’de Sporun Gelişimi ve Değişen Kullanıcı Gereksinimlerini Karşılıyıcı Yönde Modern Stadyum Yapılarının Temel Planlama Özellikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne 2007, s.2-3.

² Hakan Sunay, *Sporda Organizasyon*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2010, s.42.

³ Alper Aksoy, *Spor Yapıları: Olimpiyat Stadyumları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri 2009, s.4.

bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmasını amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır. ⁴

1.1.1. Dünya Spor Tarihi

M.Ö. 2000 yıllarında Girit Medeniyetinde başladığı tahmin edilen spor hareketlerine, bin yıl sonra Yunanlılarda rastlanmıştır. Sporun halk arasında yayılışı M.Ö. 4. ve 5. Yüzyıllara rastlar. O dönemlerden günümüze gelen figürlerde spor hareketleri hakkında birçok bilgiye ulaşmak mümkün olmuştur. Tarih kaynakları ilk olimpiyatların M.Ö. 776'da başladığını ve M.S. 394'e kadar devam ettiğini kaydetmektedir. Tarih öncesinde avcılarının avlanmaya bir spor olarak bakıp bakmadıkları bilinmemekle beraber antik toplumlarda avcılık becerisi bir soyluluk ölçüsü sayılmaktaydı. Arkeolojik bulgular eskiden Çin'de top oyununun yaygın olduğunu ortaya koymaktadır. ⁵

Eski çağlarda yapılan spor faaliyetlerinde Eski Yunan sporunun ve olimpiyatların büyük yeri vardır. Modern anlamdaki organize spor müsabakalarının ilk olarak Sümer uygarlığı sırasında ortaya çıktığı; Hititler ve Eski Mısırlılar yolu ile Eski Yunan'a geçtiği bilinmektedir. Bu bilgiler M.Ö. 3600-2000 yıllarına kadar uzanmaktadır. ⁶

Tarihte ilk sporlar, savunma ve saldırma gibi ölüm savaşının bedensel eylemlerinden türemiştir. M.Ö. 3000 yıllarında okçuluk ve güreş spor olarak Mısır ve Sümer uygarlıklarında yapılmaktaydı. Yüzme, kürek, yelken gibi su sporlarının Mısır ve Akdeniz uygarlıklarında başladığı saptanmıştır. İlk kanocuların Amerikan Kızılderilileri olduğu daha sonraları saptanmıştır. Kızak ve kayak sporunun Kuzey Avrupa'da başlatıldığı Finlandiya'da Heniola yöresinde bulunan bir kızıağın M.Ö. 6500 yılına ait olduğu saptanarak anlaşılmıştır. Ayrıca futbolun "Tepük" adı ile Türklerde, "Tchu-chu"

⁴ Hatice Pınar Salahoğlu, *Spor Turizminde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Antalya'daki Futbol Kampları Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2010, s. 13.

⁵ Mesut Evren, *Kapalı Spor Salonları ve Diğer Spor Tesislerine Umumi Bir Bakış*, Pulhan Matbaası, İstanbul 1994, s. 5-25.

⁶ Durgun, s. 7.

adı ile Çin’de, “Harpastum” adı ile Roma’da, “Episkyros” adı ile Yunan’da oynatıldığı görülmektedir.⁷

Eski Yunan ve Girit’te spor gösterileri hem dinsel, hem din dışı amaçlarla gerçekleştirilirdi. Homeros’un Ilyada ve Odysseia adlı yapıtlarında bu iki tip spor etkinliğinden de söz edilir. Din ve sporun birleştirildiği en ünlü spor etkinliği, başlangıcı M.Ö. 776 olarak belirlenen, ama geçmişi büyük olasılıkla daha eski tarihlere uzanan Olimpiyat Oyunları’dır. Eski Yunan’da benzer kutsal oyunlar Delfi, Korint ve Nemea kentlerinde de düzenlenirdi. Bu dört kentteki oyunlarda başarılı olan atletler büyük bir ün ve onur kazanmanın yanı sıra, çeşitli maddi ödüller de alırdı. Yunanlılar din dışı sporlarla da yakından ilgilidiler. Eski Yunan’da, askeri disiplinin çok önemli olduğu Sparta dışında, kadınlar spor etkinliğine katılmaz ve Olimpiyat Oyunları’na alınmazlardı. Bu genel uygulama dışında kalan tek örnek Tanrıça Hera onuruna düzenlenen yarışmalardır.⁸

Ortaçağın soyluları arasında okçuluk en gözde spordu. Okçuluk sporu 1900’den 1920’ye kadar ki olimpiyat oyunlarına çeşitli defalar yer almakla birlikte, bu tarihten sonra yaklaşık olarak 50 yıl boyunca olimpiyatların dışında kaldı. Tekrar olimpiyatlara dönüşü ise 1972 Münih Olimpiyatları’nda gerçekleşti ve o zamandan bu yana oyunların vazgeçilmez sporlarından biri haline geldi.⁹

Bazen bir şenliğe dönüşen okçuluk yarışmaları aylar öncesinden tasarlanırdı. Kasabalar arası yarışmalardaki törenlerde okçular, sporun koruyucu azizlerinin resimleri ve heykellerinin ardında yürürlerdi. Kasaba halkı, soylular arasında düzenlenen bu okçuluk turnuvalarına alınmaz, yalnızca izleyici olabilirdi. Genellikle, yarışmaları izlemeye gelen halk için koşu, atlama ve güreş karşılaşmaları da düzenlenirdi.¹⁰

Avrupa’da sporun günümüzdeki biçimini alması 17.yüzyılın sonlarında başladı. İngiltere’de sırık dövüşü gibi geleneksel sporlar yerini kriket gibi daha örgütlü oyunlara bıraktı. Boks sporu 18. yüzyıl boyunca yaygınlaştı ve bu sporu daha uygar kılmak üzere kurallar geliştirildi.¹¹

⁷ Ekolojik Yaşam Portalı, Spor Tarihi, Erişim Tarihi: 09.06.2011 www.ekoses.com/ekolojikyasamportalı.

⁸ Aksoy, s.6.

⁹ Derleme, *Olimpik Sporlar*, Boyut Kitapları, İstanbul 2003, s. 168.

¹⁰ Aksoy, s.7.

¹¹ Aksoy, s.7.

18. ve 19. Yüzyıllarda çok farklı spor dalları gelişti. Bu sporlarda kuralları standartlaştırmak amacıyla birçok ulusal örgüt kuruldu. Gelişen kentler ve kent mahalleleri arasında rastgele yapılan karşılaşmaları düzene koymak için ligler oluşturuldu. İngiltere’de 1863’te Futbol Birliği (FA) kuruldu. Bunu 1880’de Amatör Atletizm Birliği’nin (AAA) kuruluşu izledi. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ise 1894’te kuruldu ve iki yıl sonra ilk modern olimpiyat oyunları yapıldı. Çağdaş anlamda modern sporlar özellikle İngiltere ve ABD’den dünyaya yayıldı. 20. yüzyılda yaşanan emperyalizm çağında ise Avrupa ülkeleri ve ABD, geri kalmış Afrika’nın ve Asya ülkelerinin bir bölümünün geleneksel sporlarını bastırarak, buralara modern sporları soktular.¹²

1.1.2. Türkiye’de Spor Tarihi

Spor, insanın var oluşuyla birlikte doğan ve faaliyetini günümüze kadar devam ettiren bir faaliyettir. Türk toplumlarında spor, okçuluk ile başlamıştır. Özellikle savaşlarda ok atışlarına büyük bir önem verilmiştir.

Okçuluk, Türklerin spor ve askerlik kabiliyetlerini gösterdikleri sahalardan biriydi. Her Pazartesi ve Perşembe günleri, Ok Meydanı’nda kalabalık bir seyirci kitlesi önünde atışlar yapılırdı. Halk da yarışlara katılabilirdi. Bazen padişahlar da seyirci veya bizzat yarışmacı olarak gelirlerdi. 1789’da III.Selim 1220 geze isabet kaybetmiş ve adına menzil taşı dikilmişti. II.Mahmut da aynı şekilde 1228 gezden hedefi vurunca, O’nun adına mermer sütun dikilmişti. Ayrıca 1220 adım (gez)’dan uzağa ok atıp hedef vuran her atıcı için dikilen taşa atıcının adı, menzilin adı ve tarihi kaydedilirdi. Ok ve mızrak atışlarında padişah mükâfat verirken, sporculardan paraya ihtiyacı olmayanlar geriye çekilerek ihtiyaç sahibi arkadaşlarını öne çıkarırlar ve anlamlı bir dayanışma örneği verirlerdi. O dönemlerin sporcu ruhu ve yarışma ahlakı bu derece üstündü.¹³

Okçuluktan sonra yurdumuzda güreş sporu yapılmaya başlanmıştır. Bu spor, günümüzde bütün milletler tarafından yapılmaktadır. 664 yıldır bir geleneği sürdürmek için Edirne’de her yıl “Kırkpınar Güreşleri” düzenlenmektedir. Ancak, yağlı güreş, karakucak, aba, kırım, şalvar Türklere ait özelliklerdir.¹⁴

¹² Durgun, s.10.

¹³ Mustafa Erkal, *Sosyolojik Açıdan Spor*, Der Yayınları, İstanbul 1998, s. 216.

¹⁴ Özbay Güven, *Türklerde Spor Kültürü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Sayı 57., Türk Kültüründen Görüntüler Dizisi, Sayı:16, Ankara 1992.

Okçuluk ve güreşin dışında Türk spor tarihinde avcılığında büyük bir önemi vardır. Osmanlı imparatorluğunda serbest av sahaları bulunduğu gibi, yalnız padişaha mahsus av alanları da vardı. Osmanlı padişahları içinde “avcı” lakabı ile anılan IV. Sultan Mehmet avla ilgili sporlarda büyük bir şampiyondur.¹⁵

Türkiye'nin ilk spor teşkilatı olan “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı” 31 Temmuz 1922'de İstanbul'da kuruldu. Kurul faaliyetine ilk kez 1923 yılında başladı. Cumhuriyetin ilanından iki buçuk ay sonra Bakanlar Kurulu'nun, Atatürk başkanlığında yapılan toplantısında İdman Cemiyetleri İttifakı'nın emrine 17.000 TL verilmiştir. Bu para ile sporcuların, Paris'te yapılacak Olimpiyat Oyunları'na en iyi biçimde hazırlanarak katılmaları sağlanmıştır.¹⁶

Devletin spor faaliyetlerine eğilmesi sonucu 1936 yılında “ Türk Spor Kurumu” kurulmuştur. Daha sonraları 1938 yılında 3530 sayılı yasa ile bu kurumun yerini Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü almıştır. Genel Müdürlük ilk kuruluşunda Başbakanlığa bağlı iken 29.05.1942 tarih ve 4235 sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığına daha sonra 06.05.1942 tarih ve 7474 sayılı yasa ile yeniden başbakanlığa bağlanmıştır. Ancak 03.11.1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulması ile 06.02.1970 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanmıştır.¹⁷

Türkiye'de planlı dönemde beş yıllık kalkınma planlarında spor ile ilgili birtakım planlama kararları alınmıştır. 1. Kalkınma Planında gençlik ve spor hizmetlerine yer verilmemiştir.

2. Beş Yıllık Kalkınma Planında kitle sporu, seyir sporu kavramları ve tesislerin bölgeler olarak dağılımlarında açıklık getirilmeye çalışılmış, spor tesislerinin türlerinin yerleşme büyüklüklerine göre seçilmesi düşünülmüş ve özellikle küçük semt tesislerine yönelik yatırım ve işletme politikasının uygulanmasına ilişkin ilke ve önlemler getirilmiştir. Böylece sporda dikey hareketlilikten önce yatay hareketliliğin sağlanması tezinin benimsendiği açıkça görülmektedir. Bu dönemde ele alınan diğer bir konu spor kulüplerinin devletle ve üyeleri ile olan ilişkilerinin düzenlenmesidir.¹⁸

¹⁵ Erkal, s.215.

¹⁶ Durgun, s. 26.

¹⁷ Yunus Tayga, *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*, GSGM Yayınları, Ankara 1990.

¹⁸ Mustafa Ketten, *Türkiye'de Spor*, Ayyıldız Matbaa, Ankara 1974.

3. Beş Yıllık Kalkınma Planında görülen gelişmeler, 2.dönemde yapılanlardan daha kapsamlı olmuştur. Planda gençlik kesimi olarak kabul edilen 14-22 yaş grubu gençler için spor etkinliklerinin artırılması öngörülmüştür. Gerçekte bu yaş grubu; orta ve yükseköğrenim gençlerini içermektedir. Planda okul dışı gençlik ile kırsal kesim sorunlarına çözüm aranmamaktadır. Planlamalarda kitle sporlarına ağırlık verileceği belirlenmesine karşın bu konuyu gerçekleştirecek en önemli araçlardan biri olan yatırım politikasının uygulanmasından doğan aksaklıklar ve ülkenin büyük bir kısmında henüz yeterli nitelik ve nicelikte saha tesis ve oyun yerlerinin bulunmaması nedeniyle bu gerçekleştirilememiştir.¹⁹

4. Beş Yıllık Kalkınma Planında, beden eğitimi ve sporun toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına ilişkin ilke ve önlemler getirilmesine karşın, dönem içinde yeterli gelişmeler sağlanamamış ve kitle sporuna dönük tesislerin yaygınlaşması sınırlı kalmıştır. Profesyonel futbol ve seyir sporları, uygulamada önceliğini ve ağırlığını korumaya devam etmiştir.²⁰

5. Beş Yıllık Kalkınma Planında, sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerle işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi ön görülmüştür.²¹

6. Beş Yıllık Kalkınma Planında spor tesislerinin çok yönlü kullanılabilir şekilde yapılması ve bu tesislerin tam kapasiteyle kullanılmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması ön görülmüştür. Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan, spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına getirilmesi, profesyonelliğe müsait olan dallarda, profesyonelliğin teşvik edilecek olması bu dönemde alınan kararlardandır.²²

7. Beş Yıllık Kalkınma Planında, spora ayrılan kaynakların artırılması, tesislerin rasyonel kullanılması, sporla ilgili insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması, yeni bir

¹⁹ Keten, s. 61.

²⁰ D.P.T., 4.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi, Ankara

²¹ D.P.T., 5.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi, Ankara

²² D.P.T., 6.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi, Ankara

yapılanmaya gidilmesi, özel sektörün, mahalli idarelerin ve spor kulüplerinin rolünün ve katkısının artırılması ihtiyacı devam ettirilmesi görüşü hâkim olmuştur.²³

8. Beş Yıllık Kalkınma Planında, okullarda dâhil olmak üzere kamuya ait olan spor tesislerinin mesai saatleri dışında halkın kullanımına açılması kararı alınmıştır.²⁴

9. Beş Yıllık Kalkınma Planında, spor ile ilgili herhangi bir planlama kararı alınmamıştır.²⁵

1.1.3. Spor ve Turizm

Turizmin değişik tanımları yapılmaktadır. Dünya Turizm Örgütü (WTO) turizmi şöyle tanımlamaktadır:

“Turizm; sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir getirici hiçbir uğraşta bulunmamak şartı ile bireylerin geçici süre konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin tümüdür.”²⁶

Spor turizmi; spor yapma amacıyla yapılan yurt içi ve yurt dışı seyahatlerin doğurduğu olay ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanmıştır.²⁷

Spor turizmi; sportif aktivitelerle sporcu, yönetici, taraftar ve buna benzer aktivitelerle meşgul olmak veya katılımcı olmak amacıyla yapılan seyahat deneyimlerinin tümü olarak tanımlanmıştır.²⁸

İnsanların spor yapmak veya sportif etkinlikleri izlemek amacıyla turizm olayına katılmalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütününe spor turizmi denir. Bir seyahatin spor turizmi kapsamına girmesi için; seyahatin turizm tanımına ve kapsamına uygun olması, öncelikli olarak sportif amaçlarla yapılması gerekir.²⁹

Spor turizmi kavramı, genel anlamda ve farklı dallardaki spor çeşitlerini kapsamına almaktadır. Günümüzde spor turizmi öylesine gelişmiştir ki, insanlar birkaç farklı dalda (rafting, kar kayağı, yamaç paraşütü vb.) spor yapmak yanında sadece tek

²³ D.P.T., *7.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara

²⁴ D.P.T., *8.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara

²⁵ D.P.T., *9.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara

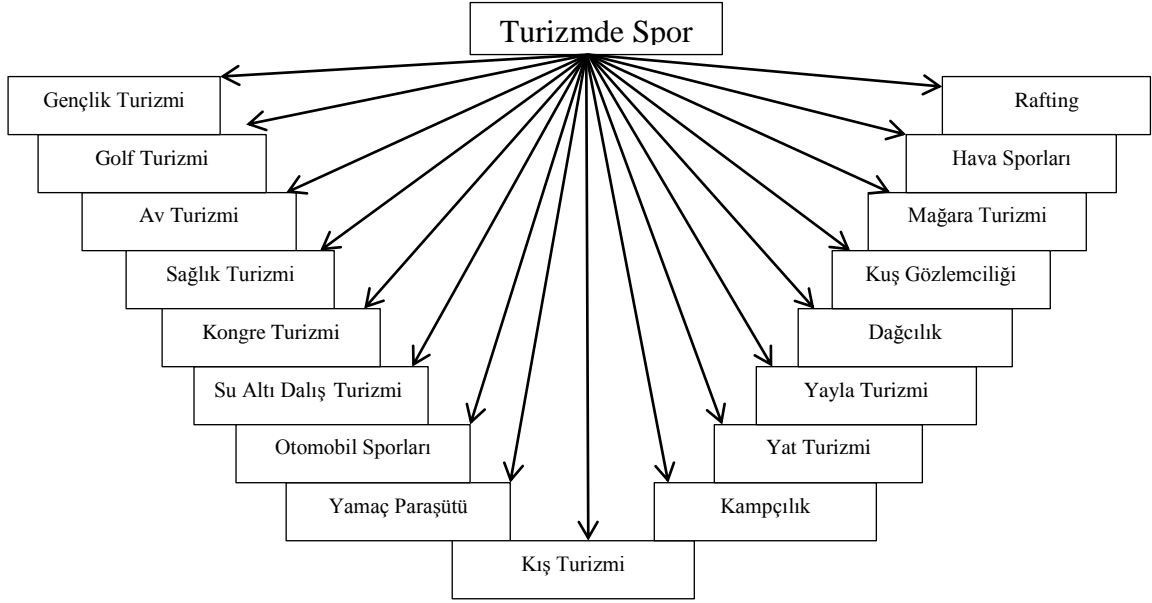
²⁶ WTO, *World Tourism Organization*.

²⁷ Bülent Okan Miçoğulları, *Türkiye İçin Spor Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2004, s. 10.

²⁸ Kenan Şebin, *Erzurum Kış Sporları Turizmi İle İlgili Yöre Halkının Tutum ve Beklentileri*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2009, s. 38-39.

²⁹ Atıla Hazar, *Spor ve Turizm*, Detay Yayıncılık, Ankara 2007, s. 79.

bir spor dalında veya tek bir sporu yapmak amacıyla seyahat yapmaya başlamışlardır. Böylece farklı dallarda spor yapmayı kapsayan “spor turizmi” yanında spor turizminin türleri olarak alt dallar ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifade ile spor turizminin alt dalları gelişmiştir. 30 Spor turizm çeşitleri Şekil 1’deki gibidir.³¹

Şekil 1.1. Spor Turizmi Çeşitleri

Yapılan değerlendirmeler şu ana kadar spor turizmi ile ilgili üç farklı davranış türü olduğunu göstermektedir. Bunlar; aktif katılımcı (aktif spor turizmi), izleyici olarak katılım (spor olayı turizmi) ve sporla ilgili çekim unsurlarını ziyaret etmektir (nostalji spor turizmi). Böylece eğlence tabanlı seyahat, bireyleri fiziksel aktivitelere katılmaları, izlemeleri veya bu aktivitelerin yapıldığı alanları görmeleri için geçici olarak evlerinden uzaklaştırmaktadır.³²

1.2. ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI

Uluslararası spor organizasyonları dünyadaki önemli spor organizasyonlarını içermektedir. Bu organizasyonlar, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ile uluslararası spor federasyonlarının gözetim ve denetiminde gerçekleştirilmektedir.³³

³⁰ Hazar, s. 80-81.

³¹ Şebin, s. 40.

³² Heather J. Gibson, *Sport Tourism: A Critical Analysis of Research*, Sport Management Review, 1998, 1, 45, p.49.

³³ Sunay, s. 68

Çalışmamızda, tez konusuyla yakın ilgisi nedeniyle spor organizasyonlarından yalnızca olimpiyat oyunları ve üniversite oyunları ele alınmıştır.

1.2.1. Olimpiyat Oyunları

Olimpiyat oyunları, farklı kültürlerden insanlar arasında karşılıklı anlayış ve kültürel değişime katkıda bulunarak dünya barışını güçlendirme olanağı sağlamaktadır. Oyunlara katılım, ev sahipliği yapan bölge ve kentlerin, dünya halklarının zihinlerinde olumlu bir imaj yaratmasını sağlayacak, gelecekte o bölgenin elde edeceği kazançları olumlu yönde etkileyebilecektir.³⁴

1.2.1.1. Antik Olimpiyatlar

Dünyanın en büyük spor olayı olarak kabul edilen olimpiyatlar, 12 asır hiç ara verilmeden, her dört yılda bir yapılarak, önce Yunan yarımadasında daha sonra da tüm Roma İmparatorluğu'nun katılması ile devam etmiştir. Ancak M.Ö. 776 yılından itibaren oyunların tarihi kesin olarak tutulmaya başlanmıştır.³⁵

Olimpiyat oyunları, Poloponez (Mora) yarım adasında Elis ülkesinin Olimpia (Olimpos) kenti yöresindeki Zeus tapınağında yapılırdı.³⁶

Eski Yunanlılar, tanrıları adına çeşitli törenler düzenlerlerdi. O çağlarda, Olimpio, Pythio, Nemla ve İsthmia gibi bölgelerde spor şenlikleri yapılırdı. Bu organizasyonların en eskisi ve en ünlüsü ise Elis kentindeki Olimpia'da yapılan olimpiyat oyunlarıdır.³⁷

Uygarlığın merkezi olan Orta Asya'da her yıl tek tanrılı dinleri için belli zamanlarda dini törenler yapıp, spor şölenleri düzenlenirdi. M.Ö. 8.yüzyılda her biri aynı ırka mensup, ayrı ayrı idari usullerle yönetilen değişik adet, örf ve gelenekleri olan 20 yunan site-devletin birbirleriyle savaşmalarının önüne geçmek isteyen Elit Kralı, 1500 yıldan beri Anadolu'da yapılmakta olan dinsel kökenli spor şölenlerini örnek

³⁴ Raymond Cook, Richard L.Howell, *Summer Olympic Tourist Market-Learning From Past*, Tourism Management, June 1988, 137-144.

³⁵ Sunay, s. 73.

³⁶ Muazzez Şaşmaz Ataçoğlu, *Olimpiyat Oyunlarının Ev Sahibi Ülke ve Kente Ekonomik Etkilerinin Araştırılması*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2008, s.5.

³⁷ Ataçoğlu, s.5.

olarak her 4 yılda bir tertiplenmek kaydıyla olimpiyat oyunlarının organizasyonuna öncülük etmiştir.³⁸

İlk olimpiyat şampiyonu, M.Ö. 776 yılında yapılan 1. oyunlarda 192 metrelik yarışını kazanan Olisli Koraibos'tur. Phigialı Arrhacian, pankreas yarışlarını 52. ve 53. Oyunlarda üst üste kazanmış ve 54. oyunlarda ise şampiyonluk pahasına canından olmuştur.³⁹

Olimpiyat oyunları M.S. 408'e kadar devam etmiş ve 2. Theodosius tarafından son verilmiştir.⁴⁰

1.2.1.1.1. Antik Olimpiyat Oyunlarının Uygulanışı

Olimpiyat oyunlarının kendine has organizasyonu ve yarışmacıların uyması için konulmuş bir takım kurallar vardı. Bu kurallar ve kurallara aykırı hareketleri önlemek üzere tespit edilen cezalar her yerde ayrı ayrı uygulanmaktaydı. Olimpiyatlara katılma şereflerin en büyüğüydü. Katılacak kişiler Elis'te şenliklerden önce yapılan bir aylık hazırlık kampında olur, başarısız ve beceriksizlere katılma izni verilmezdi. Olimpiyatlara katılabilmenin ilk şartı, özgür ve kökten gelme bir Yunanlı olmaktı. İkinci önemli şart, evli çiftten doğmuş olmak, üçüncü şart ise iyi ve şerefli bir vatandaşlık hakkına sahip olmaktı. Dine karşı suç işlememiş olmak, kana girmemiş olmak, herhangi bir suçtan geçmişi olmamak, lekesiz bir hayat sürmüş olmak bu hakkı koruyan esaslardı.⁴¹

Olimpiyatların başlamasından iki hafta önce dini ayinleri yönetecek rahiplerle müsabakada hakemlik yapacak soylular Olemp'e gelerek kendileri için hazırlanan özel dairelere yerleştirilir ve hazırlıklara girişirlerdi. Müsabakaların tertibiyle görevli bulunan ve "Helledonisis" adını taşıyan heyet, sporcuların kayıtlarını yapar ve idmanlara nezaret ederdi. Yarışmaların yönetimiyle görevli soylu hakemler, atletlere oyun şartlarını teker teker anlatırlar ve sporculara yemin ettirirlerdi. Yarışmalarda

³⁸ Mehmet Sabri Serdaroglu, *Olimpiyat Tarihi ve Türkiye'nin Olimpiyatlardaki Durumu*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2002, s. 1.

³⁹ Ataçoglu, s. 6.

⁴⁰ Ataçoglu, s. 6.

⁴¹ Serdaroglu, s.10.

birinciliği kazanan atletlerin başlarına zafer çelenkleri koymak şerefi ise başhakeme ait bulunurdu.⁴²

Oyunlar, son derece görkemli ve gösterişli bir törenle açılırdı. Tüm atletlerin iştirakiyle yapılan büyük geçit töreninden sonra topluca Olimpia Tapınağına gidilirdi. Yarışmaları yönetecek hakemler dürüst davranacaklarına, sporcularda törelere ve yasalara harfiyen uyacaklarına dair Zeus heykelinin önünde yemin ederlerdi. Bundan sonra toplu halde yarışmacıların adları, soyu, sopsu, girecekleri yarışma türleri, bugünkü spikerin yerini tutan Keryx'ler tarafından halka duyurulurdu. Bütün yarışmacı ve gönüllülerin katıldıkları kısa bir duadan sonra grupları belli etmek için gümüş bir kutudan kuralar çekilir ve yarışmalara başlanırdı.⁴³

1.2.1.1.2. Antik Olimpiyat Oyunlarının Süresi

Önceleri sadece dövüş yapılan oyunlarda zamanla, yarışma sayısı artırılmış, bir günde bitirilen program 5 güne kadar uzatılmıştır.⁴⁴ M.Ö. 472'den sonra süresi uzatılan olimpiyat oyunlarının 5 günlük programı şöyledir.⁴⁵

Birinci Gün;

Sabah;

- Bouleuterion'daki (Meclis Binası) Zeus Horkios (Yeminlerin Zeus'u) heykelinin önünde yarışmacılar ve hakemler için yemin töreni.
- Stadyum girişinin yakınında haberciler ve borazancılar için yarışmalar. Koşu, güreş ve boks karşılaşmaları.
- Altis'te toplu ve kişisel dualar ve adaklar; kahinlere danışma.

Öğleden sonra;

- Tanınmış filozofların söylevleri, şair ve tarihçilerin okumaları,
- Altis gezisi, eski dostlarla yeniden bir araya gelme

İkinci Gün;

Sabah;

- Bütün yarışmacıların hipodroma gelişi, at ve araba yarışları.

Öğleden Sonra;

⁴² Serdaroğlu, s.10.

⁴³ Serdaroğlu, s.11.

⁴⁴ Sunay, s.73.

⁴⁵ Judith Swaddling, *The Ancient Olympic Games*, British Museum Press, 1999, s. 47.

- Pentatlon disk atma, cirit, atlama, koşu ve güreş.

Akşam:

- Kahraman Pelops onuruna cenaze ayinleri.
- Altis'te galipler geçidi.
- Toplu olarak zafer şarkıları söylenmesi.
- Ziyafet ve şenlikler.

Üçüncü Gün;

Sabah:

- Hakemlerin, Yunan devletlerinden elçilerin, bütün yarışmacıların, adak hayvanların, arkalarında Elislilerin resmi adağı olan yüz öküzle birlikte Altis boyunca Zeus Tapınağı'nın önündeki Büyük Sunak'a yürüyüşü.

Öğleden Sonra:

- Koşu yarışları.

Akşam:

- Prytaneion'da büyük ziyafet.

Dördüncü Gün;

Sabah:

- Güreş.

Öğlen:

- Boks ve pankration (bir tür serbest güreş).

Öğleden Sonra:

- Zırhlı yarış.

Beşinci gün;

Hellanodaikai'm, Zeus Tapınağı'na yürüyen galiplere yaban zeytini dallarından taç giydirmesi ve ardından galiplerin üzerine yaprak dökülmesi, ziyafet ve kutlamalar.

1.2.1.1.3. Antik Olimpiyatlarda Yapılan Sporlar

Antik olimpiyatlarda yapılan yarışmalar arasında koşular ve güreşler baş sırayı alırdı. M.Ö. 776 yılında tek bir stadyum koşusu yapılmıştır. Zamanla bunlara atmalar, boks ve araba yarışları dâhil edilmişti.⁴⁶

Tablo1.1’de antik olimpiyatlarda yapılan sporlar gösterilmektedir.

Tablo 1.1. Antik Olimpiyatlarda Yapılan Spor Dalları

Atletizm	Koşu	Pentatlon	Disk Atma	Cirit Atma	Uzun
Dövüş	Güreş	Pankration	Boks		
Atlı Dallar	Araba Yarışları	At Yarışları	Katır Arabası Yarışları		

Kaynak: Judith Swaddling, The Ancient Olympic Games, 1999, s. 51.

1.2.1.2. Modern Olimpiyatlar

Modern olimpiyat oyunlarının mimarı olan Pierre Fredy Baron De Coubertin, 1 Ocak 1863’te Paris’te doğdu. Olimpiyatların dünya barışının temeli olduğunu düşünen Coubertin, eski Olimpia oyunlarını yeniden canlandırarak modern şartlara adapte etme fikrini araştırmıştır.⁴⁷

Coubertin’in temel hedefi; gerileyen Fransız ulusunun kaderini güçlü karakterlerle ve şahsiyetlerle geliştirerek, gençliğin dayanma gücüne rekabet ruhu ve atletik katılım sayesinde destek olmaktır.⁴⁸

Coubertin, 16-23 Haziran 1894’te Paris’teki Sorbonne Üniversitesi’nde, 37 spor kuruluşunu temsilen 78 kişi ve 9 ülkeden 20 delegenin katıldığı 2000’i aşkın davetli topluluğunu “International Athletic Congress” adlı bir kongrede buluşturarak, bu düşüncelerini farklı ülkelerden gelen dinleyicilere aktarmıştır. Komitenin ilk başkanı olarak ise, Yunan Demetrius Vikelas seçilmiştir.⁴⁹ Coubertin’in toplantıdan bir hafta

⁴⁶ Serdaroğlu, s. 14.

⁴⁷ Ayhan Keskin, *2000-2012 Yılları Arasında Düzenlenen ev Düzenlenecek Olan Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapmak İçin Aday olan Şehirler, Seçim Kriterleri ve İstanbul Açısından Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2007, s. 4.

⁴⁸ Keskin, s.4.

⁴⁹ Sunay, s.76.

önce Revue Paris Dergisi'nde yayınlanan bir makalesinde belirttiği şu ilkeler de kongrede kabul edilmiştir:

- Olimpiyatlar, eskiden olduğu gibi her dört yılda bir yapılacaktır.
- Olimpiyatlar, Klasik Yunan'da olduğunun aksine, tüm dünya sporcularına açık olacak ve yarışma programı günün spor branşlarını içerecektir.
- Yarışmalarda yalnızca büyük yaş grubundakiler yarışacaktır.
- Amatörlük kuralları kesinlikle uygulanacaktır.
- Olimpiyat organizasyonu gezici olacak ve her olimpiyat başka bir ülkede yapılacaktır.⁵⁰

Kongrenin bu kararları almasından sonra Coubertin, Vikelas, Sloane ve birkaç kişinin daha görev yapacağı Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) kuruldu. Bu komitenin ilk aldığı karar, I. Olimpiyat Oyunları'nın 1896'da Atina'da yapılması oldu.⁵¹

1.2.1.2.1. Modern Olimpiyat Oyunlarının Amaçları

Modern olimpiyat oyunlarının düzenlenmesindeki amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Spor yapmanın amacının, insanın bedensel olduğu kadar beyinsel gelişmesinde de katkısı olduğunu anlatmak,
- Daha iyi ve barışçı bir dünya için, gençlerin spor yoluyla birbirlerini anlamaları ve dost olmaları imkânlarını yaratmak,
- Uluslararası evrensel bir iyi niyet ortamı yaratmak ve geliştirmek amacı ile Olimpizm prensiplerini dünyaya yaymak,
- Dünyanın dört köşesindeki sporcu gençliği, olimpiyat oyunları dediğimiz büyük spor şöleninde bir araya getirmek.⁵²

1.2.1.2.2. Modern Olimpiyat Oyunlarının Temel İlkeleri

Olimpiyatların amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için yapılan Olimpik anlaşmayla birlikte belirlenen temel ilkeler şu şekildedir;⁵³

⁵⁰ Çetin Özdilek, Aydın Şentürk, Enver Döşyılmaz, "Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihi Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 9, s. 4-5.

⁵¹ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 5.

⁵² Keskin, s. 8.

⁵³ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 6.

- Olimpizm vücudun, iradenin ve düşüncenin tüm özelliklerini, dengeli olarak birleştiren ve geliştiren bir hayat felsefesidir. Olimpizm, gayretli olmanın zevkini anlatan, örnek hareketlerde bulunmasının eğitsel kıymetini tanımlayan, uluslararası etnik prensiplere saygılı olmanın yararını benimseyen bir yaşama tarzını yaratmaya çalışan bir hayat felsefesidir.
- Barış ve sükûnet içinde yaşayacak ve insan onurunun korunduğu bir toplumun oluşmasını teşvik etmek, insanların uyumlu gelişmelerini sağlamak gayesiyle sporu her konuda insanlığın hizmetine sunmak olimpizmin temel amacıdır.
- Olimpik hareket, IOC'nin yüksek otoritesi altında ve Olimpik antlaşma çerçevesi dahilinde yönlendirmeyi kabul eden teşekkülleri, sporcuları ve diğer şahısları bünyesinden toplar.
- Olimpik antlaşma, IOC tarafından kabul edilen temel ilkeleri, kuralları ve uygulama metinlerini, sistematik biçimde derleyen bir kural kitabıdır. Olimpik antlaşma, olimpik hareketin organize oluş şeklini ve Olimpiyat oyunlarını düzenleme şartlarını tanzim eder.
- Olimpik harekete ait olmanın şartı, IOC tarafından kabul edilmiş olmaktır.
- Fair-Play, dayanışma, arkadaşlık, karşılıklı anlayış içeren bir olimpik düşünce içinde ve hiçbir ayrıcalık tanımadan spor yaptırarak gençliği eğitmek ve bu sayede daha iyi, sulh ve sükunun hakim olduğu bir dünya yaratmak Olimpik hareketin amacıdır.
- Olimpik hareketin faaliyeti sürekli ve evrenseldir. Sporun en büyük festivali olan Olimpiyat Oyunları'nda, dünya sporcularını bir araya toplar ve Olimpik hareketi en üst düzeye çıkarır.

1.2.1.2.3. Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapan ve Yapacak Olan Ülkeler

Tablo 1.2. 1896-2016 yılları Arasında Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapan ve Yapacak Olan Ülkelerin Dağılımı

Olimpiyat Oyunları			
Yıl	Oyunlar	Şehir	Ülke
1896	I.Olimpiyat Oyunları	Atina	Yunanistan
1900	II.Olimpiyat Oyunları	Paris	Fransa
1904	III.Olimpiyat Oyunları	St. Louis	ABD
1906	Ara Oyunlar	Atina	Yunanistan
1908	IV.Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
1912	V.Olimpiyat Oyunları	Stokholm	İsveç
1916	VI.Olimpiyat Oyunları	Berlin	Almanya (yapılmadı)
1920	VII.Olimpiyat Oyunları	Antwerp	Belçika
1924	VIII.Olimpiyat Oyunları	Paris	Fransa
1928	IX.Olimpiyat Oyunları	Amsterdam	Hollanda
1932	X.Olimpiyat Oyunları	Los Angeles	ABD
1936	XI.Olimpiyat Oyunları	Berlin	Almanya
1940	XII.Olimpiyat Oyunları	Helsinki	Finlandiya (yapılmadı)
1944	XIII.Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık (yapılmadı)
1948	XIV.Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
1952	XV.Olimpiyat Oyunları	Helsinki	Finlandiya
1956	XVI.Olimpiyat Oyunları	Melbourne	Avustralya
1960	XVII.Olimpiyat Oyunları	Roma	İtalya
1964	XVIII.Olimpiyat Oyunları	Tokyo	Japonya
1968	XIX.Olimpiyat Oyunları	Meksiko	Meksika
1972	XX.Olimpiyat Oyunları	Münih	Almanya
1976	XXI.Olimpiyat Oyunları	Montreal	Kanada
1980	XXII.Olimpiyat Oyunları	Moskova	Sovyetler Birliği
1984	XXIII.Olimpiyat Oyunları	Los Angeles	ABD
1988	XXIV.Olimpiyat Oyunları	Seul	Güney Kore
1992	XXV.Olimpiyat Oyunları	Barcelona	İspanya
1996	XXVI.Olimpiyat Oyunları	Atlanta	ABD
2000	XXVII.Olimpiyat Oyunları	Sydney	Avustralya
2004	XXVIII.Olimpiyat Oyunları	Atina	Yunanistan
2008	XXIX.Olimpiyat Oyunları	Pekin	Çin
2012	XXX.Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
2016	XXXI.Olimpiyat Oyunları	Rio de Janerio	Brezilya

Kaynak: Hakan Sunay, Sporda Organizasyon, Gazi Kitapevi, Ankara 2010, s. 106-107.

Tablo 1.2’de de görüldüğü gibi modern olimpiyatlar 1916, 1940 ve 1944 yıllarında savaş yüzünden olimpiyatlar yapılamamıştır. Öte yandan, modern olimpiyat oyunlarında birçok olumsuz olaylarda yaşanmıştır. Yaşanan bu olumsuzluklar boykot, terör ve doping skandallarındır.

1.2.1.3. Kış Olimpiyat Oyunları

Kış olimpiyat oyunlarının ilki 1924 yılında Fransa’nın Chamonix kentinde düzenlenmiştir.⁵⁴ Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı Baron Pierre de Coubertin ile İskandinav ülkelerinin karşı çıkmalarına rağmen, 25 Ocak- 5 Şubat 1924 tarihleri arasında “Uluslararası Kış Sporları Haftası” olarak düzenlenen oyunlar, sonrada “I.Kış Olimpiyatları” olarak kabul edilmiştir. IOC’nin 1925 yılında Prag’da yapılan 23. Birleşiminde kış oyunlarının yaz oyunlarından ayrı olarak her dört yılda bir yapılması kararlaştırılmıştır. Albertville 1992 XVI. Kış Oyunları’na kadar, kış ve yaz oyunları aynı yıllar içinde yapılmıştır. XVII. Kış Oyunları ise, Norveç’te bu oyunlardan iki yıl sonra, 1994 yılında düzenlenmiştir. Bu tarihten sonra iki yıl arayla, bir kış bir yaz olimpiyatı düzenlenmeye başlamıştır.⁵⁵

Türkiye’nin katıldığı ilk kış olimpiyatı, 6-16 Şubat 1936 tarihleri arasında Almanya’da yapılmıştır. Ankara Yüksek Ziraat Okulu Beden Eğitimi Öğretmeni Herr Riedel’in girişimleri üzerine 1936 olimpiyat oyunlarına katılma kararı alan Türkiye, yarışmalarda başarılı olamamıştır.

Tabloda görüldüğü gibi ABD 4 kez, Fransa 3 kez, İsviçre, Norveç, İtalya, Japonya ve Avusturya ikişer kez düzenleme hakkına sahip olmuştur. 22. kış olimpiyatları ise, 7-23 Şubat 2014 tarihleri arasında Rusya Federasyonu Soçi kentinde gerçekleştirilecektir.⁵⁶

⁵⁴ Tayfun Selçuk Ok, Tezer Palacıoğlu, *Doğu Anadolu’da Kış Olimpiyatları*, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2000/12, İstanbul 2000, s.4.

⁵⁵ Sunay, s.111.

⁵⁶ Sunay, s.112.

Tablo 1.3. Sayılarla Kış Olimpiyat Oyunları

Şehir	Ülke	Yıl	Ülke Sayısı	Sporcu Sayısı	Müsabaka Sayısı
Chamonix	Fransa	1924	16	292	18
St. Moritz	İsviçre	1928	25	464	14
Lake Placid	ABD	1932	17	252	14
Garmisch Partenkirchen	Almanya	1936	28	668	17
Sappora	Japonya	1940	II. Dünya savaşı nedeniyle iptal edildi.		
Cortina d'Ampezzo	İtalya	1944	II. Dünya savaşı nedeniyle iptal edildi.		
St. Moritz	İsviçre	1948	28	669	22
Oslo	Norveç	1952	30	694	22
Cortina d'Ampezzo	İtalya	1956	32	820	24
Squaw Valley	ABD	1960	30	665	27
Innsbruck	Avusturya	1964	36	1091	34
Grenoble	Fransa	1968	37	1158	35
Sapporo	Japonya	1972	35	1006	35
Innsbruck	Avusturya	1976	37	1123	37
Lake Placid	ABD	1980	37	1072	38
Sarajevo	Yugoslavya	1984	49	1272	39
Calgary	Kanada	1988	57	1423	46
Albertville	Fransa	1992	64	1801	57
Lillehammer	Norveç	1994	67	1739	61
Nagano	Japonya	1998	72	2176	68
Salt Lake City	ABD	2002	77	2399	78
Torino	İtalya	2006	80	2663	78
Vancouver	Kanada	2010	83	2629	86
Soçi	Rusya	2014			

Kaynak: Vikipedi, Özgür Ansiklopedi, Kış Olimpiyatları, Erişim 22.06.2011.
http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C4%B1%C5%9F_Olimpiyatlar%C4%B1

1.2.1.4. Yaz Olimpiyat Oyunları

Uluslararası olimpiyat komitesi tarafından dört yılda bir düzenlenen uluslararası düzeyde çoklu spor organizasyonudur. Yaz olimpiyatlarının başarısından dolayı daha sonra kış olimpiyatları düzenlenmeye başlamıştır. ⁵⁷ İlk başlarda, sanayileşmenin bir sonucu olarak ülkelerin kendi ürettikleri sanayi ürünlerini dünyaya takdim etmek istedikleri fuarlardan esinlendi. ⁵⁸

⁵⁷ Vikipedi, Özgür Ansiklopedi, Yaz Olimpiyat Oyunları, Erişim 22.06.2011.

⁵⁸ Yusuf Şahin, "Olimpiyat Kentinden Olimpiyat Devletine", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalara Dergisi*, 12(18), 2010, 74.

Tablo 1.4. Sayılarla Yaz Olimpiyat Oyunları

Şehir	Ülke	Yıl	Ülke Sayısı	Sporcu Sayısı	Spor Sayısı	Yarış Sayısı
Atina	Yunanistan	1896	14	241	9	43
Paris	Fransa	1900	24	997	18	95
St.Louis	ABD	1904	12	651	17	91
Londra	Birleşik Krallık	1908	22	2008	22	110
Stokholm	İsveç	1912	28	2407	14	102
Berlin	Almanya	1916	I.dünya savaşı nedeniyle iptal edildi.			
Antwerp	Belçika	1920	29	2626	22	154
Paris	Fransa	1924	44	3089	17	126
Amsterdam	Hollanda	1928	46	2883	14	109
Los Angeles	ABD	1932	37	1332	14	117
Berlin	Almanya	1936	49	3963	19	129
Tokyo	Helsinki	1940	II.dünya savaşı nedeniyle iptal edildi.			
Londra	Birleşik Krallık	1944	II.dünya savaşı nedeniyle iptal edildi.			
Londra	Birleşik Krallık	1948	59	4104	14	136
Helsinki	Finlandiya	1952	69	4955	14	149
Melbourne	Avustralya	1956	72	3314	17	145
Roma	İtalya	1960	83	5338	17	150
Tokyo	Japonya	1964	93	5151	19	163
Mexico City	Meksika	1968	112	5516	18	172
Münih	Doğu Almanya	1972	121	7134	21	195
Montreal	Kanada	1976	92	6084	21	198
Moskova	Sovyetler Birliği	1980	80	5179	21	203
Los Angeles	ABD	1984	140	6829	21	221
Seul	Güney Kore	1988	160	8391	23	237
Barselona	İspanya	1992	169	9356	25	257
Atlanta	ABD	1996	197	10318	26	271
Sidney	Avustralya	2000	199	10651	28	300
Atina	Yunanistan	2004	201	10625	28	301
Pekin	Çin	2008	204	10942	28	302
Londra	Birleşik Krallık	2012	Gelecek yarışlar			
Rio de Janeiro	Brezilya	2016				

Kaynak: Wikipedi, Özgür Ansiklopedi, Yaz Olimpiyatları, Erişim 22.06.2011.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Yaz_Olimpiyat_Oyunlar%C4%B1

1924 Paris Olimpiyat Oyunlarına ve 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarına Türk sporcular geniş bir kadroyla katıldı. 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarına uzaklık nedeniyle Türkiye'den hiç sporcu gönderilmedi. 1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarında Yaşar Erkan (birinci) ve Ahmet Kireççi'nin (üçüncü) kazandıkları madalyalarla Türk sporcular ilk olimpiyat madalyalarını almış oldu. 1948 Londra Olimpiyat oyunlarında Türk güreşçiler altı altın ve dört gümüş madalya alarak büyük bir başarı kazandılar. Üç adım atlamada da Ruhi Sarıalp bronz madalya kazandı. Daha sonra 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Eyüp Can ve Turgut Aytaç'ın boksta bronz madalya kazanmalarına değin Türk sporcular olimpiyatlarda yalnızca güreş

dalında madalya aldı. 1988 Seul Olimpiyat Oyunlarında Naim Süleymanoğlu halterde dünya ve olimpiyat rekorlarını kırarak altın madalya kazandı.⁵⁹

1.2.1.5. Olimpiyat Oyunlarına İlişkin Simge Bayrak ve İşaretler

Olimpiyat Meşalesi; Olimpiyatların sürekliliğini simgeleyen olimpiyat ateşinin ilk yandığı yerin, Antalya ili sınırları içerisinde, Fenike ilçesi Ardaşan Burnu'nun hemen yakınında bulunan ve günümüze kadar ulaşan, Olimpos kentinin 7 km kadar uzaklığında ve 2150 metre yükseklikteki kayaların olduğu bilinmektedir.

Meşale, Yunanistan'ın Oлимп dağında güneş ışığından dev mercekler vasıtasıyla tutuşturulmaktadır. Meşale, oyunların yapılacağı ülkeye kadar, elden ele teslim edilmek suretiyle atletler tarafından taşınmakta ve Olimpiyatların yapılacağı stadyumdaki dev meşale, bu meşale ile tutuşturulmaktadır. Açılış töreninde yanan meşale, kapanış töreni sonuna kadar sönmemektedir. Modern olimpiyatlarda olimpiyat meşalesi, 1936 Berlin olimpiyatlarında yakılmıştır.⁶⁰

Olimpiyatı Simgeleyen 3 Sözcük; Olimpiyat oyunlarının simgelenmiş parolası Latince 3 sözcükten oluşmaktadır. Modern olimpiyat oyunlarının kurucusu Baron Pierre de Coubertin, eski bir arkadaşı olan Rahip Didon'un öğretmenlik yaptığı okulun bayrağına yazdırdığı bu sözcükleri olimpiyat oyunları ruhuna uygun bulduğundan aynen almış ve simge yapmıştır. Bu 3 Latince sözcük, "daha hızlı, daha yüksek, daha güçlü" anlamına gelen "citius, altius, fortius"tur.⁶¹

Olimpiyat Bayrağı; Olimpiyat bayrağı beyaz zemin üzerine iç içe geçmiş beş ayrı renkteki beş halkadan ibarettir. Dünyanın beş kıtasını temsilen insanları dostluk ve sevgi bağları ile birbirine bağlamayı simgeleyen bayrağın üç halkası üstte, ikisi alttadır. Üstteki üç halka soldan sağa doğru mavi, siyah ve kırmızıdır. Alttaki halkalar ise soldan sağa sarı ve yeşildir. Bu renkler önceleri kıtalara göre belirlenmiş, ardından Uluslararası Olimpiyat Komitesi bu renklerin üye ülkelerinin bayraklarının renkleri olduğunu açıklamıştır.⁶² Üsttekilerden sol kenardaki mavi halka Avrupa'yı, ortadaki siyah halka

59 Yaz Olimpiyatları, Erişim Tarihi: 12.05.2011, <http://www.msxlab.org/forum/diger-sporlar/9358-olimpiyatlar-yaz-oyunlari.html>.

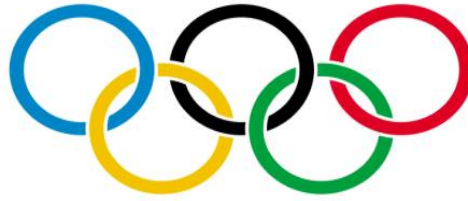
⁶⁰ Aydın Şentürk, Çetin Özdilek, "Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri ve Bugüne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 19. Aralık 2007, s. 222.

⁶¹ Serdaroğlu, s. 50.

⁶² Keskin, s. 9-10.

Afrika'yı, sağ kenardaki kırmızı halka Avustralya'yı, alt sağdaki yeşil halka Amerika'yı ve soldaki sarı halka Asya'yı temsil eder.⁶³

Baron de Pierre Coubertin tarafından beş kıtanın birleştiğini göstermek amacıyla 1914 yılında Paris'te yaptırdığı ve sergilettiği bu bayrak, ilk defa 1920 Anvers Olimpiyatlarında göndere çekilmiştir.⁶⁴

Şekil 1.2. Olimpiyat Bayrağı

Olimpiyat Yemini; Olimpiyat oyunlarının başladığı ilk gün tüm sporcular açılış töreninde bir olimpiyat yemini ederler. Olimpiyat yemini, hiç fark gözetmeden, bütün sporcuları dürüstlüğün ve şerefliğin geçerli kurallarına bağlar. Oyunların yapıldığı ülkeye mensup bir sporcu kürsüye çıkarak şu yemini eder: “Olimpiyat oyunlarında ülkemizin şerefi ve sporun zaferi için kurallara uyarak dürüst yaşayacağımıza ve gerçek sportmenlik ruhu içinde mücadele edeceğimize ant içeriz.”

Bu yemin de 1920 Anvers Olimpiyat Oyunları ile olimpiyat tarihindeki yerini almıştır. Bu yemini Anvers'te ilk söyleyen sporcu Belçikalı ünlü eskrimci Viktor Boin oldu.⁶⁵ Bundan hemen sonrada yine oyunların yapıldığı ülkeye mensup bir hakem, bütün resmi görevliler ve hakemler adına şöyle bir yemin eder: “Bu olimpiyat oyunlarında tarafsız olacağımıza, kaidelere uygun hareket edeceğimize ve gerçek sportmenlik prensiplerine uygun hareket edeceğimize bütün resmi görevliler ve

⁶³ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 7-8.

⁶⁴ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 8.

⁶⁵ Serdaroğlu, s.52.

hakemler adına and içerim". Bu yapılan yeminlerden sonra Citius, Altius, Fortius sözlerinden oluşan olimpiyat parolasıyla yarışmalara başlanır.⁶⁶

Olimpiyat Madalyası; Olimpiyat oyunlarında birinciliği kazanan sporculara altın, ikincilere gümüş, üçüncülere de bronz madalyalar verilmektedir. Madalyaların altın ve gümüş olanları kaplamadır. 60 milimetre çapında ve 3 milimetre kalınlığındaki bu madalyaların bir yüzünde 1928 yılından beri İtalyan sanatçısı Gossoioli tarafından çizilen, elinde zafer çelengi tutan zafer tanrıçası Nike'in güzel kabartması yer almaktadır. Madalyanın arka yüzünde ise olimpiyatı düzenleyen ülkenin amblemi bulunmaktadır.⁶⁷

Olimpiyat Ödülleri; Modern olimpiyat oyunlarında ödül olarak madalya ve diploma verilir. Ferdi branşlarda ilk üçe giren sporculara birer madalya ve diploma, 4. 5. ve 6.'lara ise sadece birer diploma verilir.

Oyunlarda görevli hakemlere ve resmi görevlilere birer hatıra diploması ve madalya verilir. Yine finale kalamamış ancak baraj müsabakalarına iştirak etmiş sporcular ile takımı final oynamış fakat takımında yer alamamış sporculara da birer diploma verilmektedir. Bu ödüllerin dışında amatör spora ve Olimpik harekete katkısı görülen kuruluşlara "Olimpiyat Kupası", Olimpik harekete üstün hizmetleri geçmiş kişilere "Olimpiyat Liyakat Diploması" ve üstün atletlere verilen "Feamley Kupası" gibi çeşitli ödüller de vardır.⁶⁸

1.2.1.6. Uluslararası Komiteler

1.2.1.6.1. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)

23 Haziran 1894 tarihinde Pierre de Coubertin'in önderliğinde kurulmuş olan ve olimpiyat oyunlarının kontrolü, geliştirilmesi ve gözetiminden sorumlu olan bir organizasyondur.⁶⁹

IOC, Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Spor Federasyonları ile birlikte, olimpiyat hareketinin baştan beri fikri ve fiili liderliğini yapmaktadır.

⁶⁶ Serdaroğlu, s.52.

⁶⁷ Keskin, s. 10.

⁶⁸ Yeni Türk Ansiklopedisi, *Olimpiyatlar*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1985, Cilt 7.

⁶⁹ Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Erişim Tarihi: 12.05.2011
http://en.wikipedia.org/wiki/International_Olympic_Committee.

Uluslararası hukuka tabi, tüzel kişiliğe sahip, devamlı bir organizasyon olan IOC'nin merkezi İsviçre'nin Lozan kentindedir. Fransızca ve İngilizce IOC'nin resmi dilleridir.⁷⁰

Kurulduğu günden itibaren koyduğu kurallarla Olimpik hareketi korumaya ve geliştirmeye çalışan IOC'nin sorumlulukları şunlardır:

- ❖ Olimpiyatları ve olimpik hareketi dünya genelinde geliştirmek,
- ❖ Oyunlarda promosyon ve fiziksel, ahlaki kalitenin geliştirilmesi,
- ❖ Yaz olimpiyat oyunlarını ve kış oyunlarını başlatmak ve yönetmek,
- ❖ Sporun gelişmesini sağlamak,
- ❖ Ulusal olimpiyat komitelerine ve uluslararası spor federasyonlarına yardımcı olmaktır.⁷¹

IOC kendi başkanını, üç başkan yardımcısını ve yönetim kurulunun diğer yedi üyesini IOC oturumunda mutlak çoğunlukla seçer. IOC başkanı 1924 yılına kadar 10 yıllık dönemlerle seçilirdi. Bu tarihten sonra ise, IOC başkanları 8 yıllık dönemlerle seçilmektedir ve tekrar başkanlığa aday olma imkanları bulunmamaktadır. Üç başkan yardımcısı ve yönetim kurulunun yedi üyesi, 4 yıllığına seçilirler ve bu süre sonunda tekrar aday olabilirler.⁷²

IOC genel kuruluna katılmak dışında her IOC üyesi aşağıdaki yükümlülükleri taşır:

- ❖ Ülkesinde IOC'nin temsil edilmesini sağlamak,
- ❖ Atandığı IOC komisyonlarının çalışmalarına katılmak,
- ❖ Ülkesinde olimpik hareketin gelişmesine yardımcı olmak,
- ❖ Olimpik dayanışma programlarının içinde olmak üzere IOC programlarının yerel düzeyde uygulanmasını izlemek,
- ❖ Ülkesinde olimpik hareketin gelişmesi veya gereksinimleri konusunda yılda en az bir kez IOC başkanına bilgi vermek,
- ❖ IOC'nin ister içinde ister dışında olsun ülkesinde olimpik anlaşmanın uygulanmasını engelleyebilecek ya da bir başka biçimde olimpik hareketi etkileyebilecek bütün gelişmeleri hemen IOC başkanına bildirmek,

⁷⁰ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 9.

⁷¹ Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 9.

⁷² Özdilek, Şentürk, Döşyılmaz, s. 10.

- ❖ Başkanın kendisine verdiği öbür görevleri yerine getirmek, bu kapsamda gerektiğinde IOC'yi başka bir ülkede ya da bölgede temsil etmek.⁷³

1.2.1.6.2. Uluslararası Spor Federasyonları (ISF)

Kendi spor branşlarının uluslararası düzeydeki en yüksek yönetim ve karar organıdır. Görevleri; kendi branşları ile ilgili kararlar almak, gerekli sportif organizasyonları yapmak ve branşlarını geliştirmek için gerekli tedbirleri almaktır. Olimpiyat oyunları sırasında kendi branşlarının teknik yönetiminden sorumludurlar. Hakemleri, teknik görevlileri, jüri üyelerini ve diğer sorumlularını tayin eder. Branşlarındaki sportif müsabakaların kurallara uygun yapılmasından sorumludur. Bütün ISF'lerin genel amaçları; branşlarının gelişimini temin etmek, her türlü politik, dini ve ırk ayrımı gözetmeksizin branşlarının en geniş kitle tarafından muntazam icrasını mümkün kılmak, uluslararası şampiyonaları organize etmektir.⁷⁴ Ayrıca tesislerin yeterlilik kriterleri de bu federasyonlar tarafından belirtilmiştir. Uluslararası Spor Federasyonları, aynı zamanda üye ülkeler arasındaki tüm yarışmaların kural ve yönetmeliklerine göre yapılmasını sağlamak, doping gibi konularda tıbbi tedbirler almak, hakem seçimi ve hakem yetiştirilmesi gibi görevleri yerine getirerek IOC'ye teknik danışmanlık yapmak sorumluluğuna da sahiptir.⁷⁵

1.2.1.6.3. Milli Olimpiyat Komiteleri (NOC)

Milli olimpiyat komiteleri, Uluslararası Olimpiyat Komitesinin hazırladığı Olimpik Şart gereği kurulan çok sporlu sportif organizasyonlardır. (Olimpik Şart, Uluslararası Olimpiyat Komitesinin yürürlüğe koyduğu Olimpiyatlara ilişkin esasları belirleyen en temel düzenlemedir.⁷⁶

NOC'lerin görevleri olimpizmin temel prensiplerini öğretmek ve saydırmak, ulusal sporun gelişmesine katkıda bulunmak, uluslararası federasyonları ile Milli Federasyonlar arasında bağlantıyı temin etmek, hükümetlerine, gençliğin karakterini, sağlığını, medeni yaşama uyumlarını geliştirmek üzere bir beden eğitimi programı

⁷³ Keskin, s.15.

⁷⁴ Keskin, s.15.

⁷⁵ Figen Şentürk, *Tarihsel Gelişim İçinde Olimpiyat Tesislerinin İncelenmesi ve Türkiye Örneği ile Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2003, s. 33.

⁷⁶ Rıfat Ertan, "Türk Sporunun Yapısal Düzeni", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, x (1-2), y.2006. KLM.

hazırlanmasında yardımcı olmak, her türlü politik veya ekonomik baskılara ve sporda ırk, din ayrıcalıklarına karşı koymak, olimpik felsefenin yayılması ve anlaşılması için halka ve basına bir bilgi sunmaktır.⁷⁷

NOC'lerin sahip olduğu haklardan bazıları şöyledir;

- ❖ Genel olarak olimpik anlaşma ve olimpik hareket konusunda, olimpik oyunların düzenlenmesini ve yapılmasını da kapsamak üzere, önerilerini dile getirmek,
- ❖ Olimpik oyunları düzenlemeye adaylık konusunda görüş bildirmek,
- ❖ Olimpik kongrelerin hazırlık çalışmalarında iş birliği yapmak,
- ❖ IOC'nin isteği üzerine IOC komisyonlarının etkinliklerine katılmak vb.⁷⁸

1.2.1.6.4. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin tarihi 20.yüzyılın başlarına kadar gitmektedir. Coubertin, Atina Olimpiyatları'nda Türk sporcuların gösterdikleri büyük başarılarından etkilenerek, dönemin en yarınmış beden eğitimcisi olan Selim Sırrı Tarcan'a Uluslararası Olimpiyat Komitesinin Türkiye temsilcisi olmasını teklif eder. Bu teklifin hayata geçirilmesi ancak II.Meşrutiyetten sonra olur ve gazeteci Ali İhsan Bey'in başkanlığında kurulan Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nde Selim Sırrı Bey genel sekreter olarak görev alır.⁷⁹

İlk olarak 1908 yılında Osmanlı Olimpiyat Komitesi adı ile kurulmuş olup, 1911 yılında da Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından tescil edilmiştir. Ancak, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, I.Dünya Savaşına neden oldukları gerekçesiyle aralarında Osmanlı Devletinin de bulunduğu bazı devletleri organizasyondan ihraç etmiştir. Kurtuluş savaşını takiben 1924 yılında Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti adı ile yeniden kurulan komite, 1924 Paris oyunlarına da katılmıştır.⁸⁰

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin kuruluş amaçları şunlardır;⁸¹

⁷⁷ Serdaroğlu, s.39.

⁷⁸ Keskin, s.17.

⁷⁹ Keskin, s.18.

⁸⁰ Erten, s.124.

⁸¹ Serdaroğlu, s.42.

- IOC statüsüne uygun olarak yurdumuzda amatör sporu ve spor ruhunu, olimpiyat hareketlerini geliştirmek, yaymak, korumak ve kuvvetlendirmek, araştırmalar yapmak ve yaptırmak,
- Sporculara olimpik liyakat esaslarına uygun hareket etmelerini sağlayıcı tedbirleri almaktır.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin ilkeleri ve görevleri şunlardır;⁸²

- Dernek olimpik harekete ve bunun felsefelerine bağlıdır. Amatör sporun Türkiye'de bu ilke doğrultusunda gelişmesini sağlar.
- Irk, din, politik eğilimleri nedeniyle ülke ya da kişiye göre ayırım yapmaz.
- Sporcuların sağlığını ve gücünü geliştirmesi yanında, amatör sporun, olimpik liyakat içerisinde, kişilik üzerindeki olumlu etkilerin yayılmasını destekler.
- Bu amaçların gerçekleştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yapılacak her türlü atılımda devlete yardımcı olur.
- Olimpiyat veya benzeri oyunları, Türkiye'nin bir şehrine verildiği takdirde ilgili makamlarla işbirliği yaparak düzenler,
- Uluslararası kuruluşlarla tescilli Türk Spor Federasyonları ile IOC ve diğer ülkelerin Milli Olimpiyat Komiteleri arasında bağlantı kurar ve işbirliği yapar,
- Olimpiyatlara veya benzeri oyunlara katılacak Türk sporcularının olimpik liyakatlarını ve müsabakalara katılma yeteneklerini inceleyip onaylar,
- Olimpiyat işlerinden ötürü Spor Federasyonları arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları kesin bir sonuca bağlar,
- Spor Federasyonlarının olimpiyat veya benzeri oyunlara katılabilmelerini kolaylaştırabilecek tedbirler alır, bilinçli uyarılarda bulunur,
- Türkiye'nin olimpiyat veya benzeri oyunlara katılmasını, bunların Türkiye'de düzenlenmesi halinde, gerçekleşmesi amacıyla ilgili kuruluşlardan yeteri kadar ödenek ve özel kuruluşlar ile kişilerden yardım isteğinde bulunur,
- Olimpiyat düşünce ve hareketlerini geliştirmek ve yerleştirmek amacıyla her türlü yayını yapar, yaptırır ve toplantılar düzenler

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi genel sekreterleri;

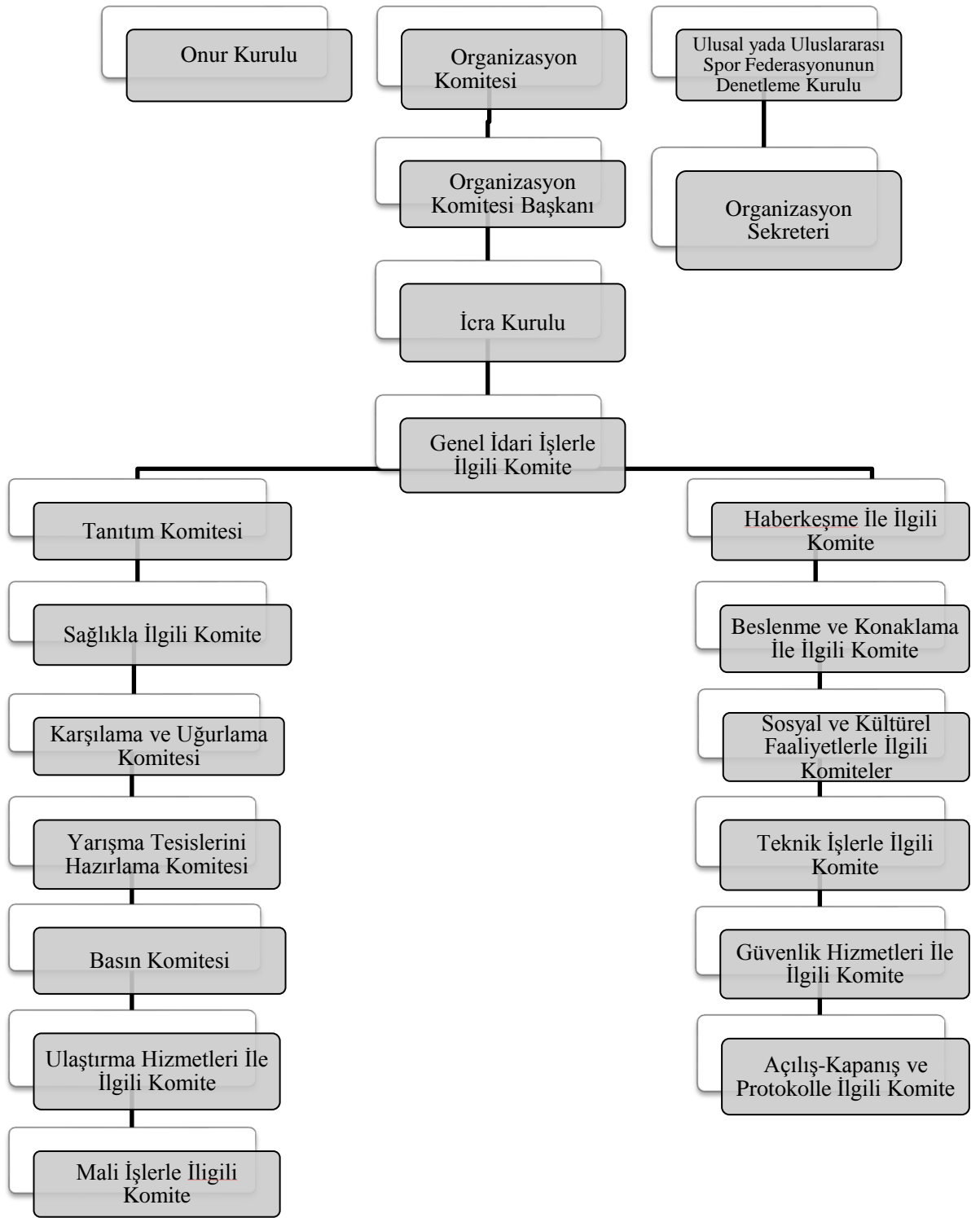
- 1908-1923 Selim Sırrı Tarcan
- 1923-1930 Ali Sami Yen

⁸² Serdaroğlu, s.42-43.

- 1930-1936 Ekrem Rüştü Akömer
- 1936-1938 Nizamettin Kırşan
- 1938-1952 Burhan Felek
- 1952-1954 Ulvi Yenil
- 1955-1973 Suat Erler
- 1973-1982 Turgut Atakol
- 1982-1989 Sinan Erdem
- 1989-Togay Bayatlı ⁸³

Spor organizasyonlarında başarının sağlanabilmesi ve aksaklıkların süratle çözümlenebilmesi için organizasyon kapsamında komitelerin kurulması gerekmektedir. Bu komiteler aşağıda belirtildiği gibi işlevleri ve görev alanlarına göre şekillendirilmelidir. Her spor organizasyonunu düzenleyecek organizasyon komitelerince onur, icra ve bölgesel/il organizasyon komiteleri kurulur. ⁸⁴

⁸³ Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Genel Sekreterler, Erişim Tarihi: 14.05.2011
http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Mill%C3%AE_Olimpiyat_Komitesi.
Sunay, s.57.

Şekil 1.3. Bir Spor Organizasyonu İçinde Yer Alan Komitelerin Organizasyon İçindeki Yeri ve Konumu

Kaynak; Velittin Balcı, Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi, Bağırhan Yayınevi, Ankara 1999, s.8-35.

1.2.2. Üniversite Oyunları (Universiade)

1.2.2.1. Üniversite Oyunlarının Doğuşu, Gelişimi, Amaçları ve Temel İlkeleri

“Universiade” kelimesi üniversite öğrencilerinin olimpiyatları anlamına gelen Üniversite (University) ve Olimpiyat (Olympiad) kelimelerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Universiade, birçok spor dalını bir araya getiren bir kültür ve spor festivali olması nedeniyle dünyanın en önemli spor etkinliklerinden birisidir.

Her iki yılda bir farklı kentte düzenlenen bu oyunlar Yaz ve Kış Oyunları olmak üzere ikiye ayrılır. Yaz Oyunları’nda müsabakalar; on zorunlu dal ile ev sahibi kentin seçeceği en fazla üç isteğe bağlı spor dalında yapılmaktadır. Zorunlu dallar; Atletizm, Basketbol, Eskrim, Futbol, Jimnastik, Yüzme, Atlama, Sutopu, Tenis ve Voleyboldur. Kış Oyunları’nda ise altı zorunlu ve ev sahibi ülkenin seçeceği bir veya iki isteğe bağlı spor dalında müsabakalar gerçekleştirilmektedir. Zorunlu dallar; Alp Disiplini, Kuzey Disiplini, Buz Hokeyi, Hız Pateni, Biatlon ve Artistik Patendir.⁸⁵

9006 katılımcıyla 2007 Tayland, Bangkok’ta ve 174 ülkenin katılımıyla 2003’te Kore, Daegu’da kayıtlara geçmiştir. Üniversite kış oyunları, 2511 katılımcıyla 2007’de Torino’da (İtalya) ve 50 ülkeden katılımcıyla 2005’te Innsbruck’ta (Avusturya) rekor sayıda katılımcıyı bir araya getirdi.⁸⁶

Uygunluk; Universiade ve şampiyonalara üniversite ya da dengi olan kurumlarda en az bir yıldır öğrenci olan 17-28 yaşları arası tüm öğrenciler sporcu olarak katılabilir. FISU ile ilgili olan herhangi bir kuruluş takım ya da bireysel bir yarışmacısını yarışa sokabilir. Olimpik oyunlara girebilme uygunluğuna sahip herhangi bir ülkenin ve uygun bir uluslararası federasyona bağlı herhangi bir ulusal federasyonun katılımları kabul edilmektedir.⁸⁷

85 Pınar Güzel, Uluslararası Spor Organizasyonlarının Olimpik Eğitimin Yaygınlaştırılması İle İlgili Etkileri; 23. Üniversite Yaz Oyunları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ağustos 2007, s. 44.

86 Erzurum 2011 Winter Universiade, Günümüzde FISU, Erişim Tarihi: 13.05.2011
<http://www.erkurum2011.gov.tr/fisu/10170-gunumuzde-fisu>.

Erzurum 2011 Winter Universiade
<http://www.erkurum2011.gov.tr/fisu/10170-gunumuzde-fisu>.

1.2.2.2. Yaz Oyunları ve Kış Oyunları

Üniversite oyunları yaz ve kış oyunları olmak üzere ikiye ayrılır.

Tablo 1.5. Üniversite Oyunları

Yıl	Oyun	Yaz Üniversite Oyunları	Oyun	Kış Üniversite Oyunları
1959	I	Torino, İtalya		
1960			I	Chamonix, Fransa
1961	II	Sofya, Bulgaristan		
1962			II	Villars, İsveç
1963	III	Porto Alegre, Brezilya		
1964			III	Spindleruv Mlyn, Çekoslovakya
1965	IV	Budapeşte, Macaristan		
1966			IV	Sestriere, İtalya
1967	V	Tokyo, Japonya		
1968			V	Innsbruck, Avusturya
1970	VI	Torino, İtalya	VI	Rovaniemi, Finlandiya
1972			VII	Lake Placid, ABD
1973	VII	Moskova, SSCB		
1975	VIII	Roma, İtalya	VIII	Livigno, İtalya
1977	IX	Sofya, Bulgaristan		
1978			IX	Spindleruv Mlyn, Çekoslovakya
1979	X	Mexico City, Meksika		
1981	XI	Bükreş, Romanya	X	Jaca, İspanya
1983	XII	Edmonton, Kanada	XI	Sofya, Bulgaristan
1985	XIII	Kobe, Japonya	XII	Belluno, İtalya
1987	XIV	Zagreb, Yugoslavya	XIII	Strbske Pleso, Çekoslovakya
1989	XV	Duisburg, Almanya	XIV	Sofya, Bulgaristan
1991	XVI	Sheffield, İngiltere	XV	Sapporo, Japonya
1993	XVII	Buffalo, ABD	XVI	Zakopane, Polonya
1995	XVIII	Fukuoka, Japonya	XVII	Jaca, İspanya
1997	XIX	Sicilya, İtalya	XVIII	Muju, Güney Kore
1999	XX	Palma de Mallorca, İspanya	XIX	Poprad Tatry, Slovakya
2001	XXI	Pekin, Çin	XX	Zakopane, Polonya
2003	XXII	Daegu, Güney Kore	XXI	Tarvisio, İtalya
2005	XXIII	İzmir, Türkiye	XXII	Innsbruck, Avusturya
2007	XXIV	Bangkok, Tayland	XXIII	Torino, İtalya
2009	XXV	Belgrad, Sırbistan	XXIV	Harbin, Çin
2011	XXVI	Shenzhen, Çin	XXV	Erzurum, Türkiye
2013	XXVII	Kazan, Rusya	XXVI	Maribor, Slovenya

Kaynak: Vikipedi, Özgür Ansiklopedi, Dünya Üniversite Oyunları, Erişim 22.06.2011.

1.2.2.3. Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlişkili Kurumlar

1.2.2.3.1. FISU

FISU “Federation Internationale du Sport Universitaire” Uluslararası Üniversiteler Spor Federasyonu, 1949 yılında kurulmuş olan Uluslararası bir spor organizasyonudur.⁸⁸

FISU; sportif değerlerin duyurulması ve spor çalışmalarının üniversite ruhu ile uyumlu bir şekilde özendirilmesi amacıyla üniversite kurumları içerisinde oluşturulmuştur. Sportif değerlerin duyurulmasıyla; gelecekte politika, ekonomi, kültür ve endüstri alanlarında anahtar konumda olacak öğrenciler arasında dostluğun, kardeşliğin, centilmenliğin, azmin ve işbirliğinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Etik kurallara saygı duyularak işbirliğinin geliştirilmesi; hümanist düşüncelerin yaygınlaştırılması FISU felsefesi içindedir.⁸⁹

FISU Öncüleri; 19.yüzyılın başında rekabete dayalı sporun ilk adımları modern olimpiyatların kurucusu ve öncülerinden biri olan Baron Pierre de Coubertin rehberliğinde atılmıştır. İlk olarak, Amerika, İngiltere ve İsviçre’de üniversitelerarası müsabakalar düzenlenmiştir. Bu gelişmeler ilki 1905’te Amerika’da olmak üzere çeşitli üniversite sporları birliklerinin ortaya çıkmasına zemin oluşturmuştur.⁹⁰

Başlangıç; FISU resmi olarak 1949’da kurulmuştur ancak Fransız Jean Petit Jean’ın Dünya Öğrenci Oyunları’nı 1923 yılının Mayıs ayında ilk defa düzenlemesi FISU’nun kuruluşunun ilk aşaması sayılmaktadır. 1924 yılında kurulan ICS’nin (International Confederation of Students- Uluslararası Öğrenci Konfederasyonu) Varşova’da düzenlediği kongreye katılan çok sayıda delege ile dünya Üniversite Oyunları hareketi başlamıştır. ICS ve öğrenciler Prag (1925), Roma (1927), Paris, Darmstadt (1930), Turin (1933), Budapeşte (1935), Paris (1937) ve Monako’da (1939) olmak üzere birçok spor etkinliği düzenlemiştir. Toplantılara ara verilmesine neden olan II.Dünya Savaşının ardından Dünya Üniversite Oyunları Fransa’da tekrar toplanmıştır. Geçmiş 1920’li yıllara uzanan FISU, resmi olarak 1949 yılında Lüksemburg’da

⁸⁸Kürşat Sertbaş, *Universiade 2005 İzmir Oyunlarında Görevli Gönüllü İnsan Kaynaklarının, Organizasyona Katılım Nedenleri ve Motivasyonel Faktörlerin Analizi*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli 2006, s. 37.

⁸⁹ Sertbaş, s. 37.

⁹⁰ Erzurum 2011 Winter Universiade, Günümüzde FISU, Erişim Tarihi: 13.05.2011
<http://www.erkurum2011.gov.tr/fisu/10170-gunumuzde-fisu>.

kurulmuş ve ilk uluslararası nitelikte üniversiteler spor haftaları düzenlenmiştir. İlk etkinliklere 1951 yılında Lüksemburg, 1953 yılında Dortmund ve 1955 yılında San Sebastian ev sahipliği yapmıştır.⁹¹

1957 yılında Fransız Federasyonu Doğu ve Batı bloklarındaki öğrencileri bir araya getiren Dünya Üniversiteler Spor Şampiyonası'nı düzenlemiştir. Federasyon için en önemli yıl ise FISU ve FISU'nun İtalyan Birliği olan CUSI'nin Turin'de düzenlemiş olduğu oyunlara katılma kararı aldığı 1959'dur. Aynı yılda düzenlenen oyunları İtalyan organizatörler "UNIVERSIADE" olarak adlandırmışlardır. Dünya seyahatine başlayacak olan bayrak bir U'nun etrafına yerleştirilen yıldızlarla süslenmiş, madalya törenlerinde çalınan milli marşların yerini ise Gaudeamus Igitur almıştır. Turin'de yapılan Universiade 43 ülkeden 1400 katılımcıyı bir araya getirmiş ve oyunların ardından birçok federasyon üye olmak için FISU'ya başvuruda bulunmuştur. FISU program ve ulusal sembollere ilişkin yapılan anlaşmaya ek olarak tüzüğe "FISU hedeflerine, hiçbir politik yapıya veya ırka herhangi bir ayırım gözetmeksizin ulaşır" ibaresini ekleyerek felsefesini belirlemiştir. Bu tarihten itibaren FISU, dünya çapında oyunlar organize etmeye başlamıştır. 1959 yılında 1407 katılımcıyla yapılan Turin Oyunları'nda, 174 ülkeden 6636 kişinin katıldığı 2001 Beijing (Pekin) Oyunları'na gelinmiştir. Bu önemli süreçten itibaren Universiade, daha fazla katılımcının ilgisini çekmektedir. Kış Oyunları'nda da aynı başarıya ulaşılmıştır. İstatistiklerimiz 1958 yılında Zeel-Am-See'de yapılan oyunlara 98 atlet katılırken, 2001 yılında Zakopane'de yapılan oyunlara 41 ülkeden 1007 sporcunun katıldığını göstermektedir. Üniversite sporlarının tüm dünyaya yayılması, Universiade programını tamamlayıcı olmak üzere yeni buluşma ve yarışmaların düzenlenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu nedenle FISU altmışlı yılların başından itibaren Dünya Üniversiteler Şampiyonası'nı düzenlemeye başlamıştır.⁹²

38 yıldır geniş bir etkinlik yelpazesi çerçevesinde (Universiade sporları dışında) 135 ülkeden 25.500 sporcunun katıldığı 148 Şampiyona düzenlenmiştir. Çift yıllarda yapılan bu Şampiyonaların yıllar içinde artan başarısı yarışma programlarının devamlılığını garantilemiştir. Böylelikle Universiade'ın dışında da çok sayıda öğrenci ve üniversite sporları liderinin bir araya gelmesi sağlanmıştır. 2000 yılında her biri

⁹¹ Sertbaş, s. 38.

⁹² Sertbaş, s. 38.

değişik yer ve spor dalında yapılan yirmi Dünya Üniversiteler Şampiyonası'na toplam 3623 kişi katılmıştır.⁹³

1.2.2.3.2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)

Devlet Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren, katma bütçeli ve tüzel kişiliği olan bir kuruluştur. Bu kuruluşun temeli, 14 Temmuz 1922'de 16 kulübün birleşerek, sporu disipline etmek amacıyla "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı"nı (TİCİ) kurmalarıyla atıldı.⁹⁴

Türkiye'de sporu yöneten, sporun tabana yayılması ve yaygınlaştırılması amacıyla uluslararası ölçekteki spor organizasyonlarının ülkemizde gerçekleştirilmesini sağlayan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, 25. Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları'nın da garantörü olmuştur.⁹⁵

1.2.2.3.3. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu (TÜSF)

Yükseköğretim kurumlarında her düzeyde sporu çok yönlü olarak tanıtmak, sevdirmek, spor yapmaya yönlendirmek için gerekli çalışmaları yapmak, üniversiteler arasında yapılacak yurtiçi ve yurtdışı yarışmaları ve faaliyetleri yürütmek ve bu kurumlar arasında koordinasyonu sağlamaktır.

Yükseköğretim kurumları ve orta dereceli okulların spor faaliyetleri geçmiş yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı muhtelif birimler tarafından organize edilmiştir. 1986-1996 yılları arasında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan spor Faaliyetleri Daire Başkanlığı tarafından organize edilmiştir. Federasyonun adı Merkez Danışma Kurulu'nun 27 Haziran 1997 tarihli toplantısındaki kararı ile "Üniversite Sporları Federasyonu" olarak değiştirilmiştir.⁹⁶

1.2.2.4. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları

1.2.2.4.1. Erzurum'un Kış Oyunlarına Adaylık Çalışmaları

2009 kış oyunları için Erzurum'un rakibi Çin'in Harbin kentiydi. 2011 yılında da rakip kent, Slovenya'nın Maribor kentiydi. Ancak Erzurum'un potansiyeli ve

⁹³ Sertbaş, s. 38.

⁹⁴ Gençlik ve Spor Bakanlığı, Erişim Tarihi: 25.05.2011 <http://www.gsgm.gov.tr/Sayfalar/tarihce.aspx>.

⁹⁵ 25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları Kurumsal Kimlik Klavuzu, s.8.

⁹⁶ Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu, Erişim Tarihi; 03.06.2011 http://www.univspor.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=53.

organizasyonu gerçekleştirme noktasındaki başarı göstergeleri FISU yönetim kurulu üyelerine yansıtıldı. 12 Ocak 2007 tarihinde İtalya'nın Torino kentinde ülkeler standlarını açtı ve ziyaretçilere kendilerini anlattılar. 16 Ocak 2007 tarihinde FISU Başkanı Kılıian Erzurum'un oyunları aldığını ilan etti.⁹⁷

1.2.2.4.2. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarında Spor Dalları

- Alp Disiplini
- Buz Hokeyi
- Kayaklı Koşu
- Curling
- Kuzey Kombine
- Kayakla Atlama
- Biatlon
- Kısa Mesafe Sürat Pateni
- Artistik Patinaj
- Serbest Stil Kayağı
- Snowbord

Alp Disiplini (Alpine Skiing); Kar üzerinde kayaklarla birlikte yapılan, kapılardan geçerek en hızlı aşağıya inmenin temel olduğu bir yarışmadır. 1936 Kış Olimpiyatları ile birlikte Olimpiyat sporları arasına katılmıştır. Dört önemli disiplini vardır. Bunlar; Slalom (SL), büyük slalom (GS), süper büyük slalom (super-G) ve iniş yarışlarıdır.

Buz Hokeyi (Ice Hockey); Buzun üzerinde iki takımla oynanan bir spor veya oyundur. Oyuncular hokey patenlerini giyip hokey sopalarıyla diski (pakı) kontrol etmeye çalışırlar. Oyuncular diski (pakı) kaleye sokarak sayı bulurlar.

Kayaklı Koşu (Cross Country); Klasik ve serbest stil olmak üzere ikiye ayrılır. Yarışlar 400 m'lik uzunluklardan başlayarak 50 km veya daha uzun maratonlara kadar gider. Klasik yarışlarda yarışçılar uzun düz adımlar kullanır ve önceden belirlenmiş olan patikaları sadece sollayıp öne geçme amacıyla terk ederler. Daha hızlı olan serbest disiplindeyse, kayakçılar değişimli kayakların üstünde pateni anımsatan hareketler yapar.

⁹⁷ Güncel Times, *Aylık Haber Dergisi*, 1 (4), Erzurum, Ocak 2011, s. 14-25.

Curling; Her biri dörder oyuncudan oluşan iki takımın dikdörtgen bir buz üzerinde oynadıkları ve oyunun her alanında stratejinin hakim olduğu bir spor dalıdır. Bu oyunda takımlar curling taşlarını sırayla buz pisti üzerinde kaydırarak hedefe doğru gönderirler.

Kuzey Kombine (Nordic Combined); Kayaklı atlama ve kayaklı koşunun biraraya gelmiş halidir. İki gün süren bir rekabete dayanır. Birinci günde kayakla atlama, ikinci günde kayaklı koşu etkinlikleri gerçekleştirilir. Atletler yarışlarda bireysel, sprint ve takım halinde yer alır. Kuzey kombine olimpiyatlarda, Dünya Kupası'nda ve Dünya Şampiyonası'nda sadece erkekler dalında yer alır.

Kayakla Atlama (Ski Jumping); dik bir rampadan aşağı kaymayı, havalanmayı, mümkün olduğunca yükseğe atlamayı ve ardından düşmeden yumuşak bir biçimde en uzak noktaya inmeyi içeren gösterişli bir spordur.

Biatlon; Kayaklı koşu ile tüfekli atışın bir araya getirildiği kış sporudur. Bireysel, sprint, takım, takip ve toplu çıkış etkinlikleri vardır. Tüm engebeli parkurlardaki turlarda, yarışmayı ve atış mesafesindeki hedeflere ateş etmeyi içerir.

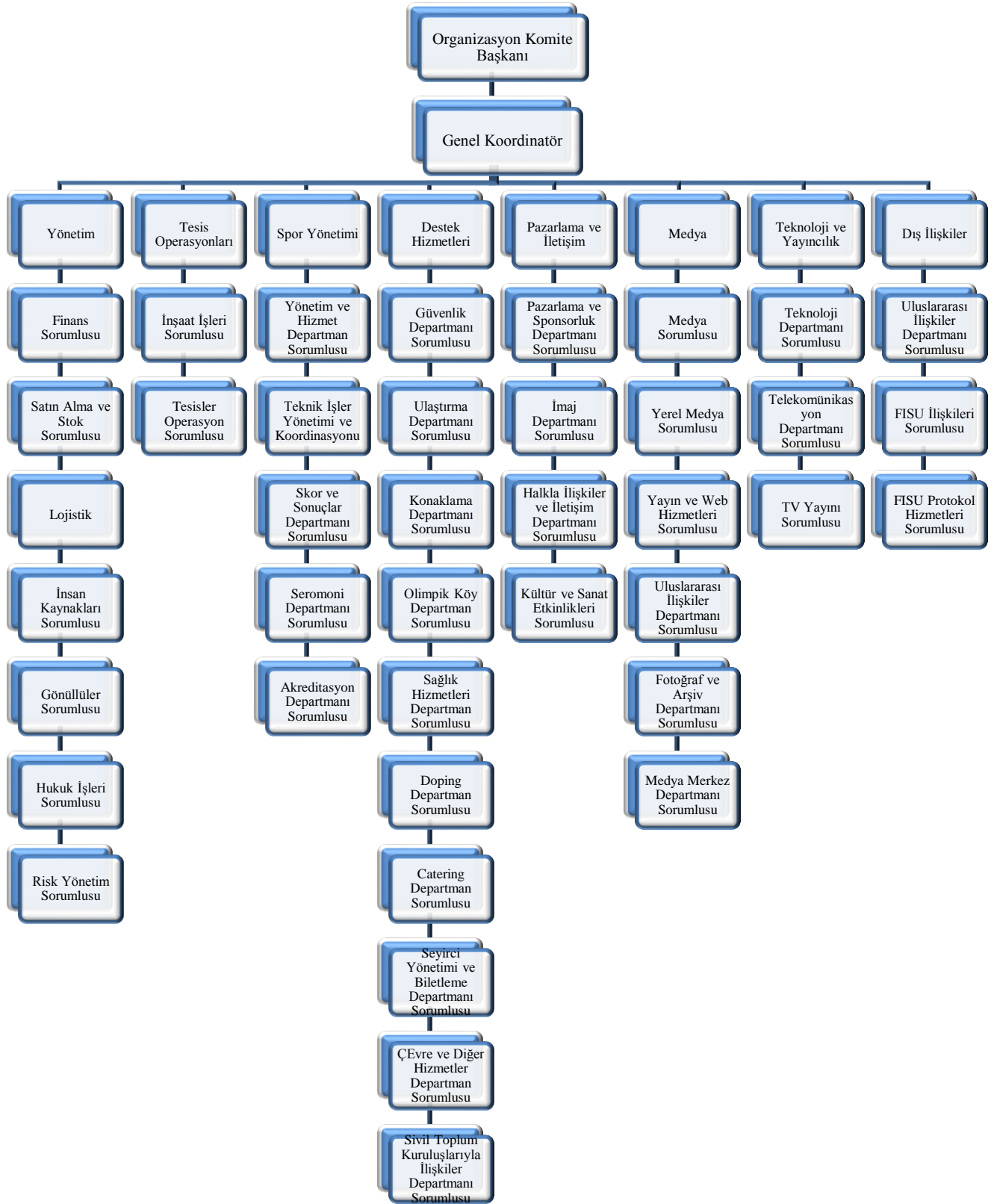
Kısa Mesafe Sürat Pateni (Short Track); Sürat pateni, kadın yada erkek atletlerin oval, buzdan bir pistte, viraj ve düzlüklerde ritmik ve güçlü bir kayış sergiledikleri bir spordur. Kısa mesafe sürat pateni ise 111,2 m çevre uzunluğuna sahip bir buz pisti üzerinde patencilerin yarışı en önde bitirebilmek için kaydıkları bir yarış sporudur.

Artistik Patinaj (Figure Skating); Bireysel, çift ya da grup olarak buz üstünde dönüş, atlayış, kaldırış, adım dizisi gibi hareketlerin yapıldığı bir olimpiyat sporudur.

Serbest Stil Kayağı (Freestyle Skiing); Kayağın akrobatik bir spor biçiminde yapılan çeşididir. "Mogul" ve "Aerial" olarak çeşitleri mevcuttur. Üçüncü bir tür ise daha sınırlı bir şekilde uygulanan "Acro"dur. Mogul stilinde mogul adı verilen küçük çıkıntılarla dolu yüksek bir tepeden aşağıya doğru kayarken iki rampanın da üzerinden atlamak gereklidir. Aerial stiliyse bir rampa üzerinden atlayıp havada dönüşler yapmayı içerir. Bir olimpiyat sporu olarak kabul edilmeyen acro, bir tepe üzerinde yapılan jimnastik hareketleriyle dansın bir araya gelmiş halidir.

Snowboard (Snowboarding); Karda yapılan bir spor dalıdır. Sörf, kayak ve kaykaydan meydana gelmektedir. Snowboard tahtalarının genelde uzunluğu 140-165 cm, genişliği ise 24-27 cm arasında değişmektedir.

1.2.2.4.3. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları Organizasyon Şeması

Şekil 1.4. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları Organizasyon Şeması

Kaynak: Erzurum 2011 Winter Universiade, Progress Report 6, Erzurum, 2010, s.54-55

1.2.2.4.4. 25. Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları İçin Yapılan Tesisler

Spor tesisleri, spor faaliyetlerinin her spor branşının kendine özgü çalışma, hazırlık, antrenmanlarının, ulusal ve uluslararası müsabakaların yapılabilmesine uygun, spor faaliyetleri öncesi ve esnasında sporcu ve seyircilerin ihtiyaçlarını karşılayacak (saha, tribün, tuvalet, duş, soyunma odası vb.) üniteleri bulunan yapı, saha ve alanlardır.⁹⁸

Erzurum’da yapılan spor tesisleri şunlardır:

Erzurum Stadyumu; Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarının açılış ve kapanış törenlerinin yapılacağı Cemal Gürsel stadyumu 22.900 koltuk kapasitesine sahip hale getirilerek, doğalgaz ve radyan sistemiyle stadyum alttan ısıtmalı, tribünler üstten ısıtmalı olarak yapılandırılmıştır. Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından son teknolojiyle donatılan basın merkezi, canlı yayın stüdyoları, kapalı atletizm salonu ve kulüp odalarını bünyesinde barındırmaktadır. Tüm bunlara ek olarak VIP salonları, localar, engelli asansörleri, kamera sistemleriyle UEFA kriterlerine uygun hale getirilmiştir ve yenilenen Cemal Gürsel Stadyumu A Milli Maç düzeyinde karşılaştırmalar Erzurum’a verildiğinde rahatlıkla oynanabilecek duruma getirilmiştir.⁹⁹

2000 Seyircili Buz Pateni Salonu: Palandöken ilçesinde yer alan buz pisti, 7000 m² alan üzerinde, 5833 m² kapalı alana inşa edilmiştir. 60x30 metre ölçülerinde çok amaçlı (basketbol, voleybol, hentbol vs.) kullanılma özelliğine sahip buz pateni sahası içerisinde 1800 m² buz alanı, sauna, kondisyon, toplantı, basın toplantısı, ısınma, soyunma odaları ve VIP dinlenme salonu bulunmaktadır. Her odada telefon sistemi ve internet iletişim ağı yer almaktadır. Tesiste 100 aracın park edilebileceği açık otopark, 25 engelli otoparkı ile seyirci, sporcu, VIP ve ambulans girişleri bulunmaktadır.¹⁰⁰

500 Seyircili Buz Pisti ve Antrenman Salonu: Palandöken ilçesinde yer alan salon, 30x60 metre ölçülerinde olup 3 antrenman salonu, ısınma salonu, kondisyon salonu, 4 soyunma odası, 2 hakem odası, 2 antrenör soyunma odası, 4 kurutma odası,

⁹⁸ Fikret Ramazanoğlu, Nusret Ramazanoğlu, “Spor Tesislerinin Planlandırılması ve İşletmesi”, *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4-3, Aralık 2000, İstanbul, s. 2.

⁹⁹ Güncel Times, s. 43.

¹⁰⁰ Habib Özdil, Hatice Kurt, *2011 Universiade Kış Olimpiyatlarının Erzurum İline Kazandırdıkları*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Malatya 2011, s.4.

sporcular için sauna, ilk yardım odası, ofis ve büro, kafe ve fuaye alanları, VIP, loca ve seyir alanları ile basın seyir alanlarına sahiptir.¹⁰¹

3000 Seyircili Buz Hokeyi Salonu: Cemal Gürsel spor kompleksindedir. 3000 oturma kapasitesine sahip olan bu pist 60x30 m ölçülerinde yeni inşa edilmiştir. Salonda FISU ve VIP locaları, basın ofisi ve toplantı salonları, idari personel için ofis ve bürolar, konferans salonu, 4 soyunma odası, 2'şer hakem ve antrenör soyunma odaları, sporcu dinlenme odası ve büfesi, 4 kurutma odası, kondisyon salonu, sauna, masaj odası, sağlık ve doping kontrol odası, seyirci fuayeleri ve kafe bulunmaktadır. Tesiste 484 aracın park edebileceği açık otopark, 20 engelli, 21 otobüs, 5'er naklen yayın aracı ve ambulans otoparkı ile seyirci, VIP, ambulans zamboni (kar temizleme aracı), basın girişleri bulunmaktadır.¹⁰²

500 Seyircili Buz Hokeyi Salonu: Cemal Gürsel spor kompleksindedir. 60x30 m ölçülerinde ve 500 kişilik oturma kapasitesine sahiptir. Salonda sauna, 4 soyunma odası ve ısınma salonları bulunmaktadır.¹⁰³

Curling Salonu: Salon 1000 kişilik oturma kapasitesine ve 5 adet curling yarışma alanına sahiptir. 58x31 metre ölçülerinde çok amaçlı kullanım özelliğine sahip buz pisti, 5 kulvarlı curling oyun alanı, antrenman salonu, 4 soyunma odası, ilk yardım ve doping kontrol odası, 2 antrenör ve 2 hakem soyunma odası, VIP ve basın için dinlenme salonları, ofis ve bürolardan oluşmaktadır. Tesiste 88 araçlık açık otopark, 9 engelli, 5 otobüs, 2 naklen yayın aracı bulunmaktadır.¹⁰⁴

Konaklı Kayak Merkezi: Şehir merkezinden 17 kilometre uzaklıkta 460 hektar arazi üzerine kurulmuştur. Sabit binalar, hizmet binası, kafeterya, bakım binasından ibarettir. Konaklı Kayak Tesislerini kullanan sporcu ve ziyaretçilerin gününbirlik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, kayak kiralama, satış, gişe hizmetleri, kafe, yemekhane, dinlenme ve servis ünitelerinden oluşmaktadır. Tek katlı olan bina sporcuların gıda ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ünitelerden oluşmaktadır. 4 adet kar aracı park alanı, bakım ve servis üniteleri ile ofislerden oluşmaktadır. Saatte 8000

¹⁰¹ Özdil, Kurt, s.4-5.

¹⁰² Erhan Mutlugün, Süreyya Çarbaş, Salih Denli, *Beyaz Bir Şehrin Hikayesi Erzurum*, Kariyer Matbaacılık, Erzurum 2010, s. 270.

¹⁰³ Özdil, Kurt, s.4-5.

¹⁰⁴ Mutlugün, Çarbaş, Denli, s. 270.

kayakçıya hizmet verebilecek bir yapıya sahiptir. 2208 araç ve 12 otobüs için park alanı da bulunmaktadır.¹⁰⁵

Konaklı bölgesinde özel sektörün otel yatırımı yapması için 114.000 m2 alan ayrılmıştır ve bu alanın tahsis işlemleri Kültür ve Turizm Bakanlığı Tahsisler Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.¹⁰⁶

Tablo 1.6. Konaklı Alp Disiplini Kayak Tesisi Özellikleri

Liftler	Uzunluk	DC
Lift A	1213 m.	3
Lift B	2145 m.	4
Lift C	1613 m.	4
Lift D	1704 m.	4
Lift E	800 m.	4
Lift G	1410 m.	4

Palandöken Kayak Merkezi: Şehir merkezine 4 kilometre uzaklıkta 3271 metre rakımda bulunan kayak merkezinde snowboard ve serbest stil kayak yarışları yapılmıştır.

Kandilli Kayak Merkezi: 160 hektar alan üzerine kurulan kayak merkezi, oyunlarda biatlon ve kayaklı koşu müsabakalarına hizmet vermiştir. Şehir merkezine 36 kilometre uzaklıktaki kayak merkezinde pistlerin uzunluğu 1713- 1767 metre arasında değişmektedir. 346 araçlık açık otoparkı bulunan merkezde yurt, hizmet, yarış, idare ve bakım binaları ile kuzey disiplini deposu, kontrol binası ve biatlon deposu yer almaktadır. Kayaklı koşu spor tesisi 2,5 km, 3,75 km ve 5 km mavi ve kırmızı pist ile 2 sprint pistine ilaveten kayaklı koşu stadyumu, yarışma sevk ve idare binası, her takım için wax kabinleri, kayak test alanı, ısınma alanı, seyirci alanı, Vip çadırı, medya ve park alanından oluşmaktadır. Biatlon pisti ise 2 km, 2,5 km, 3 km, 3,3 km ve 4 km kayaklı koşu pistine ilaveten standart 30 elektronik hedef sisteminden meydana gelmiştir. Pistte ayrıca 150 metre ceza turu parkuru, start/finish alanı ve 1500 kişilik seyirci alanı bulunmaktadır.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Güncel Times, s. 41.

¹⁰⁶ Süleyman Toy, Emine Bilgen Eymirli, Murat Karapınar, *Erzurum Konaklı Bölgesi Kış Turizm Merkezi Raporu*, Kuzeydoğu Kalkınma Ajansı, Erzurum 2010, s. 5.

¹⁰⁷ Özdil, Kurt, s.6.

Kiremitliktepe Kayakla Atlama Merkezi: Palandöken Kayak Merkezinin kuzeyinde ve oyunlar köyünün güneyinde bulunan tesis, Kiremitliktepe mevkiinde yer almaktadır. K125 ve K95 yarışmaları için 2 atlama kulesi ve 2 atlama rampası bulunan tesiste 3 adet K65, K40 ve K20 antrenman rampaları da yer almaktadır. Kuleler, sponsoru olan Türk Telekom'un adını taşımaktadır. ¹⁰⁸

Oyunlar Köyü: Erzurum Atatürk Üniversitesi ve Kredi Yurtlar Kurumu yerleşkesi içinde yer alan oyunlar köyü, kent merkezine 3 kilometre, havaalanına ise 11 kilometre mesafede yer almaktadır. 25. Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları için kurulan oyunlar köyüne 4 adet blok daha sıfırdan inşa edilmiştir. Mevcut bloklardan 7 tanesi ise FISU gerekliliğine uygun olarak tadilatından geçirilmiştir. Oyunlar köyü karma, uluslararası ve konaklama alanı olmak üzere 3 ana bölümden oluşmaktadır. Karma alanda medya alanı, bowling ve bilardo salonları, eğlence merkezi, ulaşım terminal alanı, 2 market, pastane, sinema, bankalar ve ATM'ler yer alırken, uluslararası alanda akreditasyon merkezi, takım kaptanları ve delegasyon başkanları toplantı binasından oluşmaktadır. Konaklama alanı ise konaklama blokları, oyunlar köyü yönetim binası, alışveriş merkezi, yemekhane, bayrak alanı, spor salonu, depo ve wax odası ve silah deposundan oluşmaktadır.¹⁰⁹ Oyunlar köyü yönetim binasında ise business center, çeviri hizmetleri ofisi, delegasyon, bilgilendirme ofisleri ve mail boxlar, spor bilgilendirme merkezi, kayıp eşya emanet ofisi, güvenlik ofisi, tören yönetim ofisi, oyunlar köyü etkinlik ofisi, FNSU ve FISU temsilcileri ofisi, oyunlar köyü başkan ve yardımcılarının ofisleri ile kumanya istek ofisi mevcuttur. ¹¹⁰ Erzurum 2011 Kış Oyunları için oluşturulan oyunlar köyü mevcut yapısıyla da Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu (FISU) tarihine geçmiştir. 2890 kişinin barınacağı oyunlar köyü, kış oyunlarında tüm sporcuların konakladığı tek oyunlar köyü olmuştur. ¹¹¹

Tablo 1.7.'de Erzurum'da 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları için yapılan tesisler, kapasiteleri, buldukları bölgeler ve ihaleler yer almaktadır.

¹⁰⁸ Güncel Times, s. 39.

¹⁰⁹ Özdi, Kurt, s.8.

¹¹⁰ Güncel Times, s. 43.

¹¹¹ Özdi, Kurt, s.8.

Tablo 1.7. 2011 Erzurum Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Yapılan Tesis ve Yatırımlar

Tesis ve Yatırım	Kapasite	Yer	İhale Bedeli (TL)
Buz Pateni Salonu	3000 Seyirci	Yakutiye	20.999.000
Buz Hokeyi Salonu	500 Seyirci	Palandöken	8.254.000
Curling Salonu	1000 Seyirci	Erzurum	9.495.000
Atlama Kuleleri	-	Kiremitliktepe	57.100.000
Kayaklı Koşu (Biatlon)	-	Aşkale	8.663.000
Konaklı Kayak Bölgesi	-	Erzurum	10.334.000
Palandöken Kayak Bölgesi	-	Hınıs Boğazı	2.195.000
Diğer Yatırım ve Çalışmalar			
Konaklı Tesis İçi Ulaşım Yolu		Konaklı	2.723.373
Kandilli Suni Kar Yapma Sistemleri		Kandilli	2.426.788
Cemal Gürsel Stadyumu Revize ve Bakımı		Erzurum	86.000
Basın Merkezi Projesi			
Konaklı Bölgesi Kamulaştırma		Konaklı	3.327.226
Kandilli Bölgesi Kamulaştırma		Kandilli	172.730
Toplam			125.776.117

Kaynak: <http://www.universiadeerzurum.org>, 2010

1.2.2.4.5. Universiade Logosu, Meşale Logosu, Gönüllü Logosu, Slogan ve Maskot

Universiade Logosu; Logo, Erzurum'un Selçuklulardan kalma dünyada eğitim veren en eski medreselerden biri olan ve hala tarihi dokusunu ve değerini taşıyan Çifte Minareli Medresenin sembolüdür. Amblem, Universiade organizasyonunun baş harfi ve Çifte Minareli Medresenin, Anadolu'daki mimari ve el sanatlarında yüzyıllardır kullanılan çengel motifi ile stilize edilerek birleştirilmiştir. Organizasyon logosu üç bölümden oluşur;

- Üst tarafta amblem,
- Ortada FISU-International University Sports markasının beş kıtayı temsil eden yıldızları,
- Alt bölümde de organizasyonun adının geçtiği logotype alanı vardır.

Meşale Logosu; Meşale koşusu için tasarlanmıştır. Lisanslı ürünler, meşale koşusu görevlilerinin elbiseleri ve tanıtım afişleri gibi basılı görsel mecralarda kullanılmıştır.

Gönüllü Logosu; Lisanslı ürünler, gönüllü görevlilerin elbiseleri, tanıtım afişleri gibi basılı görsel mecralarda kullanılmıştır.

Slogan; Slogan kullanmanın amacı, organizasyonun reklam kampanyalarında akılda kalıcılığı sağlamak ve hedef kitlenin dikkatini çekmektir. Sloganda Erzurum “Anadolu’nun Zirvesi” olarak belirtilmiştir ve kullanılan slogan ise “Anadolu’nun zirvesinde buluşalım, Let’s meet at the Anatolian peak” olmuştur.

Maskot; 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları’nda kullanılan maskot, çift başlı kartal sembolüdür. Bu figür Selçuklu Devleti ve daha eski Türk devletlerinde de kullanılmıştır. Güç, kudret, doğu ve batı hakimiyetinin göstergesidir. Maskota çift başlı kartal stilize edilerek sporcu imajı kazandırılmıştır. Lisanslı ürünlerde, basılı ve görsel mecralarda kullanılmıştır ve organizasyonun tanıtımına katkı sağlaması için oluşturulmuştur.¹¹²

Resim 1.1. Universiade Logosu, Meşale Logosu, Gönüllü Logosu, Slogan ve Maskot

*Anadolu'nun zirvesinde buluşalım
Let's meet at the Anatolian peak*

*Let's meet at the Anatolian peak
Anadolu'nun zirvesinde buluşalım*

¹¹² 25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları Kurumsal Kimlik Klavuzu, Erzurum, 2011.

İKİNCİ BÖLÜM

KIŞ TURİZMİ VE KIŞ SPORLARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1. TURİZM KAVRAMI

Turizm sözcüğü Latince “tornus” kelimesinden üretilmiştir. “Tour” sözcüğü de bu kelimeden türetilmiş olup, Yunanca’da bir daireyi anlatan araç anlamına gelmektedir. Fransızca’da bu kelimenin anlamı dönmektir. Milletler arası Webster sözlüğüne göre tur; ilk başlanılan yere dönülen, iş, zevk, eğitim için gezilen ve bu geziler sırasında çeşitli yerlerin ziyaret edilmesinden ve planlı bir seyahat programından meydana gelmiş yolculuk anlamına gelmektedir.¹¹³

İlk turizm tanımı, Guyer- Feuler tarafından 1905 yılında ortaya atılmıştır. Buna göre; “turizm, gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine, doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren modern çağa özgü bir olaydır”.¹¹⁴

Turizm, sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir uğraşta bulunmamak koşulu ile yabancıların geçici süre kalışlarından doğan olay ve ilişkilerin tümüdür.¹¹⁵

Goeldner ve Mcintosh’a göre turizm, turistlere ve diğer ziyaretçilere ev sahipliği yapma sürecinde turistlerin, iş tedarikçilerin, turizmle ilgili politikacıların ve özellikle turist ağırlayan bölgedeki bireylerin birbirleri ile olan etkileşiminden ortaya çıkan ilişkiler ve olgular bütünüdür.¹¹⁶

Turizmin sadece ekonomik yönü üzerindeki tartışmaları başlatan kişi 1910 yılında Avusturyalı ekonomist Hermann Von Schullar olmuştur. Buna göre turizm, “başka bir ülkeden, şehir veya bölgeden yabancıların gelmesi ve geçici süre

¹¹³ Zeki Mithat Dinçer, *Turizm Ekonomisi ve Türkiye Ekonomisinde Turizm*, Filiz Kitapevi, İstanbul 1993, s.5.

¹¹⁴ Nazmi Kozak, Meryem Akoğlan Kozak, Metin Kozak, *Genel Turizm İlkeler- Kavramlar*, Detay Yayıncılık, Ankara 2010, s. 1.

¹¹⁵ Ziya Eralp, *Genel Turizm*, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları: 3, s.34.

¹¹⁶ Charles R. Goeldner, Rober W. Mcintosh, *Tourism Principles, Practices, Philosophies*, John Wiley&Sons Inc., USA, 1990, s.4.

kalmalarıyla ortaya çıkan hareketin ekonomik yönünü ilgilendiren faaliyetlerin tümü” olarak nitelendirilmektedir. ¹¹⁷

EUROSTAT’ın turizm tanımı göre ise turizm, bir yılı aşmamak suretiyle, eğlence, iş ve diğer amaçlarla bireylerin ikamet ettikleri yer dışında kalan bir yere seyahat etmeleri ve orada kalmalarını içeren aktivitelerdir. ¹¹⁸

2.2. TURİZMİN SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKİLERİ

Turizmin gelişme gösterdiği bir ülke, bölge ya da turistik alanda turizmin hem olumlu, hem de olumsuz ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri görülmektedir. Turizm, en çok ekonomik yönüyle ele alınan bir etkinlik olduğu için, yalnızca gelir getirici ve döviz kazandırıcı özelliği değil aynı zamanda sosyal ve kültürel değerlerle toplumun birbirlerinin daha iyi tanımlarına ve anlamalarına olanak sağlayan, çevrenin değerini artıran ve doğanın ekolojik dengesini korumayı amaçlayan bir endüstridir. ¹¹⁹

2.2.1. Turizmin Sosyal Etkileri

Turizm yalnızca ekonomik bir olay olmayıp, ekolojik, siyasi, sosyal ve kültürel yönleri de olan toplum ve sosyal yapı üzerinde önemli rol oynayan uluslararası bir harekettir. Bu nedenle, turizmin etkileri değerlendirilirken maddi ve ekonomik sonuçları değil, sosyal ve kültürel yansımaları gibi ekonomik olmayan konuların irdelenmesi de büyük önem arz etmektedir. ¹²⁰

Turizmin sosyal etkileri hem turistler hem de yerel halk üzerinde yaşam kalitesi açısından belirginlik kazanmaktadır. Bir bölgede turizm gelişiminin ortaya çıkardığı kilit sosyal etkiler çeşitli yazarlar tarafından farklı boyutlarda ortaya konmaktadır. Mathieson ve Wall’a göre turizm, turistler ve turizmle ilişkisi olan ya da olmayan biçimde ayrılan toplumların iç yapısını değiştirir. Sharpley’e göre istihdam fırsatları ve ziyaretçilerin varlığı turizm bölgelerinin genç insanlarını cezbetmektedir. Turizm, altyapıdaki gelişmeler sayesinde yaşam kalitesini iyileştirir. Burns ve Holden’e göre turizm bir taraftan sosyo-ekonomik kazançlar sağlar ve diğer taraftan da bağımlılık ve sosyal itilafların artmasına yol açar. En büyük sorun aşırı kalabalıklaşmanın meydana

¹¹⁷ Kozak, N., Kozak, M., Kozak, M. s. 1.

¹¹⁸ EUROSTAT, *Tourism in Europe: Key Figure* 1997-1998, Brussels 1999, s.23-24.

¹¹⁹ Fahri U. Özbayoğlu, Erdinç Tutar, Filiz Tutar, “Kış Sporları Odaklı Kış Turizminin Ülke Kalkınmasındaki Önemi”, *2011 Winter Universiade Conference*, January 24-27 2011, Erzurum, s. 56.

¹²⁰ Mehmet Özdemir, “Turizme Fiske Taşları”, *Anatolia Dergisi Yayınları*, Ankara 1998, s.189.

gelmesidir. Snaith ve Haley'e göre yerel halkın turizme bakışı homojen değildir. Yerel halkın turizm ve turistik gelişmeye yönelik tutumları onların çeşitli sosyo-ekonomik ve demografik göstergelerine göre farklılık gösterir. Gürsoy, Jurowski ve Uysal'a göre ise yerel toplumun turizm desteği, yakınlık dereceleri, ekonomik odaklı değerlerden, kaynakların kullanımından ve turistik gelişmenin algılanan maliyet ve faydalarından etkilenecek değişkenlik gösterir.¹²¹

Turizmin sosyal yapı üzerindeki etkileri genel olarak şu başlıklar altında ele alınmaktadır:¹²²

- Birey üzerindeki etkileri,
- Aile yapısı üzerindeki etkileri,
- Toplum üzerindeki etkileri,
- Sosyal sınıflar üzerindeki etkileri,
- Demografik etkiler,
- Hayat standartları üzerindeki etkiler,
- Eğitim üzerindeki etkiler.

Turizm, turistik aktiviteleri gerçekleştiren kişilere de yöre insanının kişisel gelişimine de olumlu katkılarda bulunmaktadır. Farklı toplumlardan gelen bireylerin birbirleri ile bilgi alışverişinde bulunmaları ve kültürel yapılarını daha yakından tanımaları, tarih ve kültür değerlerine sahip çıkmaları, dostluk ve arkadaşlık oluşturmaları, boş zaman kullanma alışkanlıklarını geliştirmeleri, yabancı dil öğrenmeye yönelmeleri turizm aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Turizm, aile bağlarını güçlendirici bir rol oynamaktadır. Turist gönderen ülke insanları açısından, tatil aile yapısının güçlendirilmesinde olumlu katkılarda bulunmakta iken, turist kabul eden ülke açısından, özellikle aile içindeki ilişkiler yanında, kadınların toplum içindeki rollerini ve kadınların özgürleşmesini etkilediği görülmektedir.¹²³

İki ülke kültürünün karşılaştığı bir ortamda gelişmiş ülkelerin kültürel yapısı özellikle az gelişmiş ülke konumundaki bölgeleri etkisi altına almaktadır. Dünya turizminin gelişmiş ülkeler tarafından yönlendirildiği günümüzde, gelişmekte olan

¹²¹ Cevdet Avcıkurt, *Turizm Sosyolojisi Turist-Yerel Halk Etkileşimi*, Detay Yayıncılık, Balıkesir 2003, s. 42.

¹²² Avcıkurt, s. 45.

¹²³ Avcıkurt, s. 45.

ülkelerin bu etkinin altında kalması kaçınılmazdır. Bir ülkeyi ziyaret edenlerin birden fazla ülkeyi temsil ettikleri dikkate alındığında bu etki daha da güçlü olmaktadır.¹²⁴

Turizmin toplumdaki sosyal sınıflar üzerinde de çeşitli etkiler meydana getirdiği kabul edilmektedir. Özellikle son zamanlarda turizmin kırsal bölgelerin kentleşmesini hızlandırdığı ileri sürülmüştür. Turizm kırsal bölgelerde yeni görevler yaratmış, kentsel uygarlıkla bütünleşmeyi hızlandırmıştır. Kırsal bölgelerde turistik kuruluşların ortaya çıkmasıyla, bu bölgelerdeki toplumsal tekdüzelik bozulmakta, toplumda değişik özellikleri ve çıkarları olan kümelerin sayısı artmaktadır. Böylece, kırsal bölgelerde kentsel iş dışı zaman etkinliklerinin yayılmasıyla, toplumsal yapıda köklü değişiklikler olmaktadır.¹²⁵

Sonuçta kırsal bölgelerde yaşayan halkın önemli bir kısmı tarımdan ziyade turizm sektöründe çalışmaktadır. Bu değişim, kendini sadece üretim yapısında değil, aynı zamanda politik tercihler, yaşam tarzları ve kültürel yapılarda da hissettirmiştir.¹²⁶

Turizmin toplumun sosyal yapı üzerindeki etkileri daha çok nüfus hareketleriyle ilgili olmaktadır. Turistik açıdan gelişen bölgeler, kırsal alanlardan göç almaktadırlar. Bu göç dalgası beraberinde barınma, sağlık, eğitim ve kültürel yozlaşma gibi çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bazı bölgelerde, kırsal alanlardan sanayileşmiş bölgelere doğru yönelen olumsuz göç dalgalarının turizm sayesinde durduğu, hatta tersine döndüğü bilinmektedir.¹²⁷

Turistlerin yaşam biçiminin, onları gözlemleyen yerlileri etkilediği, onların da turistlerin yaşam biçimini benimsemeye başladıkları ileri sürülmektedir.¹²⁸

Turizmde sektöre kalifiye eleman yetiştirmek ve toplumun turizm faydalarından en üst düzeyde yararlanabilmesi için orta öğrenim kurumlarından, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimine imkan sağlayan okullar ve özel turizm ve otelcilik okullarına kadar her düzeyde turizm eğitimi kurumları faaliyete geçmiştir. Türkiye’de

¹²⁴ Kozak, N., Kozak, M., Kozak, M. s. 89.

¹²⁵ Hasan Zafer Doğan, *Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri*, Detay Yayıncılık, Ankara 2004, s.137.

¹²⁶ Avcıkurt, s. 47.

¹²⁷ Avcıkurt, s. 47.

¹²⁸ Doğan, s.133.

turizm alanında verilen eğitim, örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki ana kapsamda ele alınabilir.¹²⁹

Turizmin ev sahibi toplum üzerindeki olumsuz sosyal etkileri ise şöyle belirlenmiştir.¹³⁰

- Kumar, fahişelik, alkol ve diğer alışkanlıklar gibi istenmeyen faaliyetlerin başlaması,
- Yerli halkın, turistler tarafından kullanılan lüks ve ithal mallara talep göstermesinin ortaya çıkardığı “demonstrasyon etkisi”,
- Özellikle turistlerle ev sahipleri arasında çok belirgin ırksal farklılıkların olduğu yerlerdeki ırksal gerginlikler,
- Turizm işinde çalışanların bir kısmının kendini köle gibi hissetmesi,
- Zanaat ve sanatların, turizm ticareti için büyük hacimli hatıra eşya üretimi sağlamak üzere küçük boyutlu bir hal alması,
- İşçilerin rollerinin standartlaştırılması,
- Kültür, ziyaretçi tarafından acayip bir adet veya eğlence olarak görülürse, ev sahibi halkın kültürel övünçlerinin kaybolması,
- Çok fazla turistlerin mevcudiyeti yüzünden, mahalli hayat tarzlarında çok sürekli bir değişim,
- Otel ve lokanta işinin karakteristiği olan, kol gücüne dayalı olarak çalışan ve düşük ücret alan aşırıya kaçan sayıda işçiler.

Turizmde sıklıkla turizmin olumsuz etkilerinden zarar gören kesim yerel halktır. Turizmin çevresel ve bazı sosyo-kültürel etkilerinin yerel halk açısından rahatsız edici olduğu belirtilmektedir. Bu etkiler konusunda olumsuz algı ve tutumların, yerli halkın o yerde oturma süresinin uzunluğuna ve turizm gelişiminin geçirdiği sürece bağlı olduğu düşünülmektedir.¹³¹

¹²⁹ Necdet Hacıoğlu, *Türkiye’de Turizm Eğitimi*, (Teksir), Balıkesir 1997, s. 4.

¹³⁰ İlhan M. Gürkan, Turizm Hareketlerinin Bir Yerleşim Biriminde (Belek/Antalya) Sosyal Yapıdaki Değişimlere Etkileri, *Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı*, Ankara 1996, s. 41-42.

¹³¹ Züleyhan Baran, Yunus Emre Taşgıt, “Turizmin Sosyo- Ekonomik Çevresel Etkileri ve Yerel Halkın Tutumu Arasındaki İlişki: Akçakoca Örneği”, *11. Ulusal Turizm Kongresi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2010, s.653.

2.2.2. Turizmin Kültürel Etkileri

Turizm kültür değişimi ve kültür yayılmasına aracı olan en önemli sektördür. Turizm sayesinde herhangi bir yere giden turist, yerel alışkanlıkları öğrenmekte ve eve döndüğünde gördüklerini paylaşabilmektedir. Özellikle Türkiye açısından ele alındığında, Türk tarihi, yeme-içme alışkanlıkları ve el sanatları gibi unsurlar kültür yayılması için önemli bir potansiyeldir. Bunun yanı sıra, esas olarak turizmin gelişmesi kaçınılmaz olarak yerel toplumun kültürünü çeşitli faktörlere bağlı olarak etkileyecektir. Turizm kültürel açıdan yerel halkı iki yönde etkileyecektir:¹³²

- Yerel kültür önem kazanır ve yerel halk kendi kültürleri konusunda bilgilerini artırır,
- Yerel halk yabancıların sahip oldukları kültürleri öğrenirler ve bilgilerini geliştirirler.

Turizmin kültür üzerindeki etkileri şu şekilde açıklamak mümkündür:

- Dinsel inanç ve davranışların değişmesi,
- Ahlaki değer ve davranışların değişmesi,
- Yabancıların yaşam biçimlerinin benimsenmesi,
- Yabancı sözcüklerin yerel halkın dilindeki oranının artması,
- Yerli sanatın işlevinin ve anlamının değişmesi,
- Turizmin yerel halkın kendi kültürünün bir parçası haline gelmesi.

Yabancı ziyaretçilerin yerel halk tarafından taklit edilmesi, giyim tarzları ve yeme-içme alışkanlıklarının benimsenmesi, geleneksel aile yapısı ve değerlerinin değişmesi kültürel değişime yol açmaktadır. Bunun yanı sıra, tarihi mekanların ve binaların korunmaması geleneksel yapı tarzlarının kaybolmasına yol açar.¹³³

¹³² Bahattin Rızaoğlu, *Turizm ve Toplumsallaşma*, Detay Yayıncılık, Ankara 2004, s.85.

¹³³ C.L. Jenkins, "World Tourism Leaders' Meeting on Social Impacts of Tourism", *Final Report*, WTO, Manila, 22 May 1997, s.16.

Ratz'a göre turizmin kültürel etkileri Tablo 2.1.'de görülmektedir.¹³⁴

Tablo 2.1. Turizmin Kültür Üzerindeki Etkileri

Turizmin Kültür Üzerindeki Etkileri	
Olumlu	Olumsuz
Az bulunur ve göze çarpan üstün özelliklerin korunması	Yerel alışkanlıkların ve geleneklerin bozulması
Yerel sanatın, el sanatının ve kültürel etkinliklerin yeniden canlanması	Kültürün ticarileşmesi
Geleneksel yerel mimarinin yeniden canlanması	Dağınıklık, görüntü kirliliği

Turizmin olumlu kültürel etkilerini ortaya koyan örneklerden biri Bali'dir. Adada turizm gelişmeden önce Bali oldukça yoksuldu ve tanınmamıştı. Turizm sayesinde birçok insanın tanıdığı Bali müziğini, dansını, sanatını, kısaca kültürünü turizm sayesinde geliştirdi ve adını büyük kitlelere duyurabildi.¹³⁵

Turizm yerel bir toplum üzerinde sosyal ve kültürel açıdan bir takım yararlar sağlasa bile yarattığı olumsuz etkilerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Konuyla ilgili araştırma yapanlar turizmin, ahlaki değer ve davranışları etkilediğini düşünmektedirler. Özellikle cinsel ahlakın turizmden etkilendiği öne sürülmektedir. Örneğin, İspanya'da, İspanyol turistler arasında yapılan bir araştırmada, araştırmaya katılanların % 66'sının, turizmin cinsel ahlakı ve kadın-erkek ilişkilerini etkilediğini düşündükleri saptanmıştır. Turizmin dinsel inançları zayıflattığı ve dinsel davranışları azalttığı görüşü de yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.¹³⁶

2.2.3. Turizmin Ekonomik Etkileri

Turizm, gerek ulaştığı boyutlar, gerekse gösterdiği hızlı gelişme bakımından son derece önemli bir ekonomik faaliyet alanı oluşturmakta ve birçok ülke turizmden daha büyük kazanç sağlamak için büyük çaba sarf etmektedir.¹³⁷

¹³⁴ Tamara Ratz, *The Socio-Cultural Impacts of Tourism Case of Lake Balaton*, London: Research Support Scheme of the Open Society Support Foundation, 2000, s. 7.

¹³⁵ Eda Baykan, *Turizmin Yerel Kültür Üzerindeki Etkilerinin Yöre Halkı Tarafından Algılanması (Ürgüp Yöresine Yönelik Bir Uygulama)*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2007, s. 72.

¹³⁶ Doğan, s.131.

¹³⁷ Hasan Olalı, Alp Timur, *Turizm Ekonomisi*, Ofis Ticaret Mat. Sti. İzmir 1988, s.348.

Bir ülkede turizmin gelişmesi farklı alanlarda farklı fayda ve maliyetler yaratabilir. Bu farklılıklar ülkelerin ve bölgelerin ekonomik yağı ve koşullarındaki değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Ancak turizmin ülke ekonomileri üzerinde oluşturduğu parasal ve reel etkiler hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler açısından ekonomik sorunların çözümünde ve kalkınmada en etkili araçlarından birisi olarak görülmektedir.

Turizm, genel ekonomik gelişmenin bir aracı olmanın yanında yerel halk için ölçülebilir-objektif ekonomik faydalar sağlamakta ve ekonomik gelişmenin devamlılığına katkı sağlayan bir endüstri olarak görülmektedir.¹³⁸

Turizm, ekonomik açıdan sağladığı faydalarla dikkat çeken toplumsal bir etkinliktir. Turizmin ülkelere önemli ölçüde gelir getirici ve döviz kazandırıcı özelliğinden dolayı ekonomik yaklaşım yaygınlaşmıştır. Ancak turizmin ekonomik yararını sadece dövizle kısıtlamak doğru değildir. Turizmden sağlanan gelirler, ekonomiye dağılarak tüm ekonominin canlanmasını sağlamaktadır. Turistlerin yaptığı harcamalar, paranın yavaş hareket ettiği ülkelerde yılda 3-4 kez; gelişmiş ülkelerde ise yılda 5-6- kez el değiştirmektedir. Turizm etkinlikleri geliştikçe, turistik harcamaların dağıldığı alanların ürettiği mal ve hizmetlere olan istem artmakta; bu da ekonomik gelişmeyi hızlandırmaktadır.¹³⁹

Ekonomide turizmin gelir etkisi çarpan kavramı ile açıklanmaktadır.¹⁴⁰ Turizm harcamaları, ekonomi içinde dolaştıkça değer yaratmakta; oluşturdukları gelir, birkaç kat artmaktadır. Turistik harcamalar; çeşitli toptan ve perakende mal alım satımı, ulaşım, inşaat, turizm sektörünün çeşitli öğeleri, kamu hizmetleri ve tüketici harcamalarına dayanan çeşitli iş alanlarını da etkilemektedir.¹⁴¹

Ülke ekonomilerinin karşılaştığı ulusal ve uluslararası ekonomik sorunların çözümünde ve darboğazların aşılmasında turizm, dinamik ve ekonomik olma özelliği ile adeta bir çıkış noktasını oluşturmaktadır.¹⁴²

Turizmin olumlu ve olumsuz ekonomik etkilerini belirleyen başlıca faktörler Şekil 2.1.'de gösterilmiştir. Buna göre turizmin geliştiği yöredeki ekonomik etkisinin

¹³⁸ Murat Özmen, *Turizmin Sosyo-Kültürel Etkileri Akçakoca Örneği*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Akçakoca 2007, s. 11.

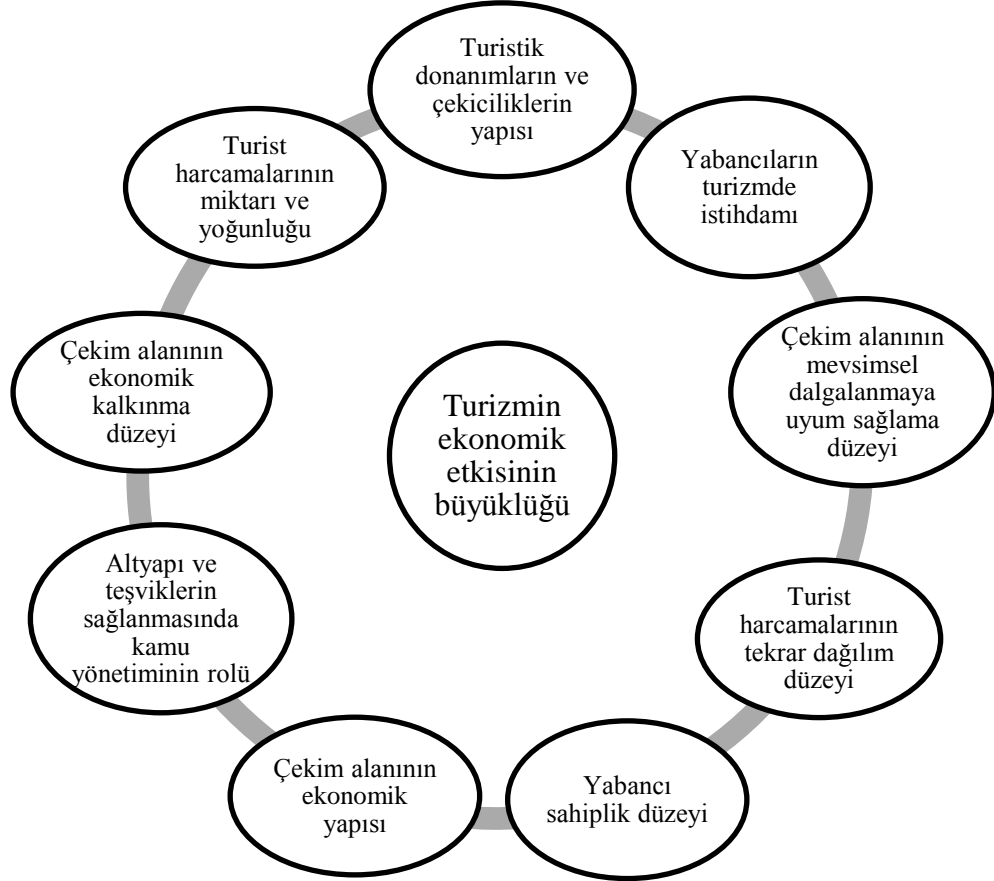
¹³⁹ Hasan Olalı, *Turizm Dersler*, İstiklal Matbaası, İzmir 1978, s. 72-74.

¹⁴⁰ Gökalp Nuri Selçuk, Türkan Şahin, *Turizm Ekonomisi*, Lisans Yayıncılık, İstanbul 2008, s. 178.

¹⁴¹ Doğan, s.143.

¹⁴² Ali Çımat, Ozan Bahar, "Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme", *Akdeniz Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(6), 1-18.

büyüklüğü aynı zamanda turistlerin harcadığı miktara, yörenin ekonomik ve turistik çekicilik durumuna bağlıdır. Bu faktörler sonucunda, turizm ekonomiye olumlu veya olumsuz etki yapabilmektedir.

Şekil 2.1. Turizmin Ekonomik Etkilerini Belirleyen Başlıca Faktörler

Kaynak: Avcıkurt, 2003, s.26.

Turizmin ülke ekonomisi üzerindeki olumlu etkileri şunlardır:

- Ödemeler dengesi üzerine etkisi,
- Gelir yaratıcı etkisi,
- Altyapı ve üstyapının geliştirilmesi etkisi,
- Bölgelerarası ekonomik dengesizliğin ortadan kaldırılması etkisi,
- İstihdam yaratıcı etkisi,
- Diğer ekonomik sektörlere etkisidir.

Turizm her yıl milyonlarca turisti motive ederek müzelerin, sanat galerilerinin, tarihsel alanların ve sanat galerilerinin ziyaret edilmesini sağlayarak binlerce insanın istihdam edilmesinde katkıda bulunmakta, konaklama işletmelerinin doluluğunu

artırmakta ve diğer turizm işletmeleriyle birlikte birçok sektörü olumlu şekilde etkileyerek turizm hareketlerinin tüm yıla yayılmasına neden olmaktadır.¹⁴³

Gelişmekte olan ülkeler hammadde ihraç ederken, fiyatlar üzerinde fazlaca bir söz hakkına sahip değillerdir. Oysa bu ülkeler ürettikleri turistik ürün fiyatları üzerinde önemli ölçüde kontrole sahiptirler.¹⁴⁴

Ödemeler bilançosu bir ülkedeki yerleşik kişilerin belirli bir dönem boyunca yabancı ülkede yerleşiklerle yaptıkları tüm ekonomik işlemlerin sonucunu gösteren sistematik kayıttır. Bütün ülkelerin önemle durdukları ekonomik bir kavram olan ödemeler dengesi kavramı bir bakıma bir ülkenin diğer ülkelerle yaptığı ödemelerle yabancı ülkelere elde edilen gelirlerin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Bir ülkenin diğer ülke ile yapmış olduğu turizm alışverişi bu bilançoda yer alır ve ülkenin ekonomik performansında etkilidir.¹⁴⁵

Turizm gelirin, kişilerin gelir ve refah düzeylerini yükseltmesinin yanı sıra, döviz geliri olması nedeniyle de turist kabul eden ülkenin dışalım gücünü ve dolayısıyla yeni yatırımlar yapabilme yeteneğini artırmaktadır. Turizmde yaratılan gelirin başta tarım, inşaat, mobilya-dekorasyon, gıda endüstrisi ve benzeri birçok sektörü uyaracağı, bu sektörlerde yeni talepler yaratacağı, dolayısıyla ekonomide bir hareket başlatacağı belirtilebilir.¹⁴⁶

Turizm talebini karşılamaya hazır hale getirebilmenin temel koşulu, altyapı, ulaştırma ve çeşitli yerel hizmetler bakımından hazır olabilmektir. Bu nedenle turizmin gelişmesiyle altyapı arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Altyapı yatırımları devletin toplumsal işlevleri içerisinde ele alınmakta ve görünmeyen hizmetler olarak hem halkın yararlanması hem de ekonomik gelişme amacıyla gerçekleştirilmektedir. Turizmin gelişmesinden etkilenen bir diğer unsur da üst yapıdır. Zira üst yapı, turizm amaçlı

¹⁴³ İsmail Kızılırmak, Hüseyin Kurtuldu, "Kültürel Turizmin Önemi ve Tüketici Tercihlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma", *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 100-120.

¹⁴⁴ M.Bond, J.R. Landman, "Tourism: A Strategy for Development", *Nebraska Journal of Economic and Business*, Nebraska, 1972, s.2.

¹⁴⁵ Özbayoğlu, Tutar, E., Tutar, F., s.57.

¹⁴⁶ İsmet S. Barutçugil, *Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*, Beta Yayınevi, İstanbul, 1986, s. 118.

ortaya çıkan gereksinimleri karşılamaktadır. Turizmin gelişmesiyle doğrudan turizme yönelik üstyapı yatırımları artacaktır.¹⁴⁷

Turizm, ülkede yeni iş imkanları yaratılması suretiyle bölgelerarası gelir dağılımında olumlu etki yaparak, bölgelerde dengeli kalkınmaya imkan sağlamaktadır.¹⁴⁸

Herhangi bir sektörün ekonomi üzerindeki gözle görülebilir en belirgin etkilerinden biride yaratılan istihdamdır. Turizm faaliyetinin diğer sektörlerden ayrı bir yapıya sahip olması ortaya çıkan istihdam miktarının tam olarak tahmin edilmesini zorlaştırmaktadır.¹⁴⁹ İstihdam etkisi, turizmin gelişmesine ve turizm talebinin yoğunluğuna bağlı olarak artar. Turizmin gelişmesine paralel olarak turistik tesis yatırımlarının artması, işgücü talebini artırdığı gibi, turizmin mevsimlik özelliğinin bir sonucu olarak talebin yoğunlaştığı dönemlerde turistik işletmelerde işgücü talebi artar. Mevsim dışında ise, işgücü talebi azalmakla birlikte yine de bir devamlılık göstermektedir. Özellikle, gelişmekte olan ülkelerde turizmin önemli istihdam olanakları sağladığı kabul edilmektedir.¹⁵⁰

Bir ülke ekonomisinde turizm sayesinde artan üç çeşit istihdam bulunmaktadır. Bunlar:¹⁵¹

- a) Otel, motel, restoran gibi turizm sektöründe yer alan tesislerdeki turist harcamaları nedeniyle bu tesislerde yaratılan doğrudan istihdam,
- b) Turizm sektörünün arz bölümünde yer alıp, turistik harcamalar sonucu oluşmayan, fakat turizmle ilgili sektöre girdi veren diğer sektörlerde oluşan dolaylı istihdam,
- c) Bölge halkının turizmden kazandığı gelirin yeniden harcanması sayesinde ve bir bakıma turizm çarpanının etkileri sonucu ortaya çıkan ek istihdam yada uyarılmış istihdam.

¹⁴⁷ Kozak, N., Kozak, M., Kozak, M. s. 81.

¹⁴⁸ Avcıkurt, s. 30.

¹⁴⁹ Jonathan Bodlender and Others, *Developing Tourism Destinations: Policies and Perspectives*, Longman, London 1991, s.95.

¹⁵⁰ Mehmet Külahçı, "Turizm Sektöründe İşgücünün Mesleki Eğitimi", *Turizm Eğitim Konferansı*, Ankara 1992, s.106.

¹⁵¹ Peter Goffe, "Development Potential of International Tourism", *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 1975, Vol. 16, No. 3, pp.24-31

Hizmetler sektörü içinde yer almakla birlikte, turizm taşıdığı özellikler nedeniyle diğer sektörlerle de yakın ilişki içindedir. Turizm sektörü, turistik ihtiyaçların karşılanmasında ekonominin bütün sektörlerinden yararlandığı gibi, bazı sanayi kollarını içine almakta, yararlanmakta ve bir kısmını da yeniden meydana getirmektedir.

152

Turizmin ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkileri de şunlardır:

- Fırsat maliyeti,
- Dış ülkelere bağımlılık,
- Bölgesel enflasyon etkisi,
- Mevsimlik dalgalanma,
- Yabancı işgücü etkisi,
- Dışalım eğiliminde artış (yabancı sermaye ve teknoloji transferinin etkisi)

Turizmin geliştirilmesi konusunda kararlı olan ülkelerin öncelikle, sahip oldukları kıt kaynakları turizme yatırmaları durumunda kazanacakları gelir ile başka sektörlerle yatırılması sonucunda elde edecekleri geliri karşılaştırmaları zorunludur. Bu tür karşılaştırmalar “fırsat maliyeti” olarak adlandırılır. Fırsat maliyetinin hesaplanabilmesi, her şeyden önce turizm yönünde kullanılan tercih nedeniyle yitirilen diğer fırsatların tanımlanmasını ve değerlendirilmesini gerektirir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından son derece önemli olan bu durum, zaten kıt olan kaynakların belki daha verimli olabilecek alanlar varken, göreceli olarak daha az verimli turizm alanına yatırılmasına ve bir anlamda bu kaynakların israf edilmesine neden olabilecektir.¹⁵³

Turizm oldukça hassas bir sektördür ve tamamen ekonomisi turizme bağımlı olan bazı gelişmekte olan küçük ülkelerde, turizm talebinin olası etkenlerle başka ülkelere yönelmesi sonucu büyük krizler meydana gelebilmektedir. Bu bakımdan turizmin geliştirilmesi çabalarından denge unsurunun dikkate alınması gerekmektedir.

154

¹⁵² Erdinç Tutar, Filiz Tutar, *Turizm, Ekonomi, Türkiye ve OECD*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004, s.56.

¹⁵³ Kozak, N., Kozak, M., Kozak, M. s. 84.

¹⁵⁴ Avcıkurt, s. 32.

Gerek ekonomideki çoğaltıcı niteliği gerekse de sezonluk karakteriyle turizm, enflasyonun da gelişmesine yol açar. Belirli bir sezon içinde kitlelerin akın halinde geldikleri yörelerde arzın aynı oranda gelişmemesi enflasyonist baskılara yol açar.¹⁵⁵

Turizm için söz konusu olan mevsimlik talep dalgalanması kendisini en yoğun biçimde konaklama işletmelerinde hissettirir. Turizmin mevsimlik bir etkinlik olması, kaynakların kullanılmasında savurganlığa yol açmaktadır.¹⁵⁶ Ayrıca konaklama işletmelerinin mevsim dışında kapalı olması, gizli işsizlik sorununa da neden olmaktadır.

Turizmde çeşitli alanlarda nitelikli personel sayısının azlığı, kimi zaman yabancı işgücünü gerekli kılmaktadır. Bu durum ise, turizmden elde edilen döviz gelirlerinin bir kısmının yabancı işgücüne ödenen çok yüksek ücret nedeniyle yitilmesi anlamını taşımaktadır. Aynı sonuç, yabancı sermaye ya da ortalık biçimindeki yatırımlarda ve yabancı işletmelerde çalıştırılan personel için de geçerlidir.¹⁵⁷

Konaklama işletmelerinin bir bölümünün turistik talep artışı karşısında fiyatlarını yükseltmeleri, değişik isimler altında fiyatlarına eklemeler yapmaları, turizm hareketlerinin yoğun olduğu aylarda fiyatlar genel seviyesinin aşırı yükselmesi, turistin güven duygusunu kaybetmesine yol açtığı gibi, dış piyasadaki turizm organizatörlerini de olumsuz etkileyerek bölgeye yönelik turist sayısını düşürebilir.¹⁵⁸

2.3. KIŞ TURİZMİ VE KIŞ TURİZMİ İLE İLGİLİ DİĞER TANIM VE TERİMLER

Kış turizmi, genellikle karlı ortamlarda yapılan ve kış sporları uygulamalarının ağırlıklı olarak geliştirildiği merkez ve alanlar üzerinde yoğunlaşan bir turizm hareketidir.¹⁵⁹

Diğer bir tanıma göre ise kış turizmi, odağında kayak sporunun bulunduğu ve buna uygun karlı ve eğimli alanlara yapılan seyahatleri, konaklama ve diğer

¹⁵⁵ Ergun Gökşan, *Turizmoloji*, Uğur Ofset, İzmir 1978, s.34.

¹⁵⁶ Doğan, s.146.

¹⁵⁷ Kozak, N., Kozak, M., Kozak, M. s. 86.

¹⁵⁸ Adnan Türksöy, "Konaklama İşletmelerinde Mali Başarısızlığa Yol Açan Etmenler", *Ege Akademik Bakış*, 7(1) 2007: 106.

¹⁵⁹ Murat İbragimov, *Ürün Çeşitlendirmesi Açısından Kış Turizmi ve Almatı Çimbulak, Medeu Örneği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2001, s. 27.

hizmetlerden yararlanmayı kapsayan faaliyet ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanabilir.¹⁶⁰

Kış turizmi, karlı ortamlara bağlı bir takım hareketleri ağırlıkla kapsadığı için, belli yükseklik ve eğime sahip, kayak ve diğer yürüyüş, tırmanış gibi alışkanlıkların yapılabilmesine imkan sağlayan yerlerin varlığını öncelikle gerekli kılar. Kayağa uygun kaliteli kar varlığı da, kış turizminin en önemli bileşenleri arasındadır. Karın uzun bir süre kalması, kayak yapılabilme süresini artırmaktadır. Diğer taraftan, belli yükseklikteki yerlere, kayakçıları taşıyacak temel bazı mekanik tesislerin bulunması da gerekmektedir. Telesiyej ve teleski gibi tesisler, kayakçıların başlama noktalarına ulaşmasını sağlayan temel altyapı araçlarıdır.¹⁶¹

Kış turizmi ile ilgili diğer tanım ve terimleri şu şekilde sıralayabiliriz;

- ◆ **Kış Sporları;** Belirli araç ve gereçler kullanılarak, belirli kurallara uyularak, belirli özelliklere sahip karlı ve buzlu ortamlar üzerinde bireysel veya toplu olarak yapılan serbest ve yarışma amaçlı spor uygulamalarıdır.¹⁶²
- ◆ **Kayak Sporları;** Farklı yükseklik, uzunluk ve eğimlere sahip karlı yamaçlar veya yüzeylere sahip ortamlarda, farklı özellikte kayaklar, kayak araç ve gereçleri kullanılarak yapılan bir spor dalıdır.¹⁶³
- ◆ **Buz Sporları;** Yapay olarak hazırlanmış belirli özellik ve ölçülere sahip, açık ve kapalı mekanlarda, buzlu zemin ve stadlarda paten ile yapılan bir spor türüdür. Buz sporları, patenli sürat yarışları, artistik paten, buz hokeyi ve kızak yarışları gibi spor türlerini kapsar. Bu sporların yapılmasında da kendilerine özgü belirli kuralları vardır.¹⁶⁴
- ◆ **Kış Sporları Merkezleri;** Kayak uygulamalarına olanak veren, özel olarak düzenlenmiş karlı alanlar ile konaklama, günübirlik ve bunların yan tesislerini içeren farklı büyüklükte ve özellikte spor amaçlı yerleşimler veya düzenlemelerdir.¹⁶⁵

¹⁶⁰ Ahmet İncekara, *Doğu Anadolu'da Kış Turizmi ve Gelişme Olanakları*, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 1998-18, İstanbul. s. 8.

¹⁶¹ Mirza Mursalov, *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan'ın Guba-Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2009, s.17.

¹⁶² Mursalov, s.18.

¹⁶³ Mursalov, s.18.

¹⁶⁴ İbragimov, s. 34.

¹⁶⁵ İsmet Ülker, *Dağ Turizmi*, T.C. Turizm Bakanlığı, Devran Matbaacılık, Ankara 1992, s. 12.

- ◆ **Kayak Alanı;** Kayak sporu uygulamalarına olanak sağlayan karlı ortamlardır. Bu alanlar kayak uygulamalarının türlerine ve yapılış kurallarına uygun olarak seçilir ve düzenlenir. Bu alanlar üzerinde öğretim, serbest kayak ve yarışmaların yapıldığı kayak pistleri ve kayakçıları taşıyan kayak mekanik tesisleri bulunur.¹⁶⁶
- ◆ **Kayak Pisti;** Kayak öğrenimi ve öğrenimin geliştirilmesi, serbest kayma veya kayak yarışmaları için kullanılan, her uygulama türüne göre genişlik, uzunluk, eğim, yükseklik farkları gösteren, özel olarak düzenlenmiş karlı zeminlerdir. Kayak pistleri eğitim pistleri, orta pist, iyi pist ve zor pist gibi birçok gruba ayrılmaktadır.¹⁶⁷
- ◆ **Kayak Mekanik Tesisleri;** Kayak alanları ve kış sporları merkezlerine özgü taşıma veya ulaşım araçlarıdır. Teleski “askılı taşıyıcı”, telesiyej “sandalyeli taşıyıcı”, telekabin “ gondol lift”, teleferik, dağ treni ve baby liftler kayak mekanik tesis türleridir.¹⁶⁸
- ◆ **Snowtrack;** Kar ezme makinesidir. Kış turizm merkezlerinde karların veya pistlerin ezilmesi için kullanılmaktadır. Günümüzde önde gelen birçok kayak merkezinde kullanılmaktadır.¹⁶⁹

2.4. KIŞ SPORLARI ODAKLI KIŞ TURİZMİ

Kış turizmi tanımında da bahsedildiği gibi kış sporları karlı ve buzlu ortamlarda yapılan uygulamaları kapsamaktadır.

Son zamanlarda teknolojik gelişmeler sayesinde artan boş zamanlar, insanların artan gelir düzeyi ve sosyal yaşamda meydana gelen değişimler tatil anlayışında değişikliklere yol açmıştır. İnsanlar sadece dinlenmek için değil spor yapmak için de tatile çıkmaya başlamışlardır.

Yakın geçmişe kadar tatillerini genellikle yaz mevsiminde geçiren insanlar, günümüzde bu alışkanlıklarını kış mevsiminde de sürdürmeye başlamışlardır. Bu

¹⁶⁶ Mursalov, s. 19.

¹⁶⁷ Hayati Doğanay, Erzurum’da Kayak Sporları Turizmi ve Başlıca Sorunları, *Türkiye Kalkınma Bankası, Turizm Yıllığı*, Ankara 1987, s.44.

¹⁶⁸ Mursalov, s. 20-21.

¹⁶⁹ Mursalov, s. 21.

olguda özellikle dağ-kış turizmi hareketlerinin hızlanmasına neden olmuştur.¹⁷⁰

2.4.1. Kış Sporları Çeşitleri

Kış sporları kar sporları (kayak sporları) ve buz sporları olmak üzere ikiye ayrılır.

2.4.1.1. Kar Sporları (Kayak Sporları)

Kar üstünde yapılan sporların tamamı kayakla yapılmaktadır. Bu nedenle genelde kayak sporları olarak anılırlar. Kayak sporu kış turizminin de temel yapısında olan spor uygulamasıdır.

Kayak, insanın doğa ile mücadelesi ile başlayan, uzun süren kış mevsiminde kar üzerinde hareketin zorunlu kıldığı bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç, daha sonra Avrupa’da bir zevk ve eğlence olarak algılanmaya başlamış ve buradan hızla dünyaya yayılmıştır.¹⁷¹ Mevcut kayıtlara göre kış sporlarının başlangıcı olarak kabul edilen kayak, eski Türklerde “Çana” adı altında M.Ö. 4000 yıllarında Baykal Gölü çevresinde, karda yürüme aracı olarak kullanılmıştır.¹⁷²

Kayak 18. yüzyılda Norveç orduları tarafından askeri bir vasıta olarak ele alınmıştır. Böylece kayağın kıymeti anlaşılmış; sonraki dönemde de kayak, bir spor olarak karşımıza çıkmıştır. Daha önceleri avlanmak, seyahat etmek, uzun mesafeleri aşmak gibi amaçlarla kullanılan kayak, Avrupalılar tarafından diğer sporlar gibi belirli bir şekil ve nizama sokulmuş ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır.¹⁷³

İlk defa 1879’da Kristiyanya (Finlandiya)’da bir kayak kulübü kuruldu.¹⁷⁴ Önce Norveçlilerin bir milli sporu haline gelen kayak, Avrupa’da kurulan kulüpler vasıtasıyla kitlesel hale geldi.¹⁷⁵ Dünyada ilk kayak kulübü 1877’de, Fridtjof Nansen’in girişimleriyle Norveç’te “Ski Club de Cristina” adıyla kurulmuş, bunu 1890’da

¹⁷⁰ İ. Fevzi Şahin, Hakkı Yazıcı, “Coğrafi Bir Tanıtım: Erzincan Yıldırım Akbulut Kayak Turizm Merkezi”, *Doğu Coğrafya Dergisi* 12, Erzurum, s. 327.

¹⁷¹ Kenan Arınç, “Dünyada ve Türkiye’de Kış Sporlarına Alternatif Yeni Bir Sportif ve Turistik Aktivite; Çim Kayağı ve Demritaş Barajı Çim Kayağı Merkezi Örneği (Bursa-Türkiye)”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı:21, Erzurum 2003, s. 261-262.

¹⁷² Türkiye Kayak Federasyonu Yıllığı, Ankara, 1973, s. 18.

¹⁷³ Murat Küçükkuşurlu, Bayram Ali Sivaz, *Erzurum Kış Sporları Tarihi 1915-2011*, Serander Yayınları, Trabzon 2011, s. 61.

¹⁷⁴ Fuat Pura, “Kayak Sporuna ve Tarihi”, *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 1936-38, Seçilmiş Spor Makaleleri, Ankara 1992, s. 124.

¹⁷⁵ Mülazım İhsan, *Kayak ile Talim ve Terbiye*, İstanbul 1934, s.2; *Doğu Gazetesi*, 17 Birinci Kanun 1937.

almanya, 1894'te Avusturya, 1901'de Fransa ve 1903'te İngiltere'de kurulan kayak kulüpleri izlemiştir.¹⁷⁶ Kayak sporu 1890 yılından sonra yavaş yavaş Orta Avrupa'ya yayılmaya başladı.¹⁷⁷ Kulüpler çoğaldı ve üyelerinin miktarı arttı.

1924'te merkezi Bern'de olan Uluslararası Kayak Federasyonu (Federatio International de Ski/FIS)'nin kurulmasıyla kayak, tam anlamıyla uluslararası bir organizasyon halinde günümüze kadar varlığını devam ettirdi.¹⁷⁸

2.4.1.1.1. Buz Sporları

Buz sporları belirli özellik ve ölçülerdeki buzlu alanlarda uygulanır. Bu uygulamalarda uygulama aracı patendir. Buz sporları, artistik patinaj, hız pateni, buz hokeyi, kızak, kaydırak (curling) ve buz yelkeni sporlarını kapsamaktadır.¹⁷⁹

2.4.2. Kış Sporları Turizminin Gelişimi

2.4.2.1. Kış Sporları Turizminin Dünyadaki Gelişimi

Kış turizmi XX. yüzyılın başlarından günümüze kadar kayak sporu çerçevesinde büyük bir gelişme kaydetmiştir. Söz konusu turizm faaliyeti, karlı ve yüksek yerlerde yapılabilen, kayak, tırmanma ve yürüyüş gibi temel hareketlerin etrafında şekillendiği için, mevsimlik bir karakter gösterir. Bununla birlikte, bu tür turizm talebinde bulunan insanlar, kış turizmini destekleyen sağlık turizmi, av turizmi, kültür turizmi, doğa turizmi gibi diğer turizm türlerine de ilgi duyarlar. Dolayısıyla söz konusu bu tamamlayıcı ve destek turizm türleri, kış turizmi arzını zenginleştiren ve çekiciliği artıran ilave özelliklerdir.¹⁸⁰

Dünyada ABD, Kanada, Avusturya, İsviçre, Fransa, İtalya, eski Yugoslavya, İspanya, Almanya, Romanya ve Bulgaristan, kış turizmi potansiyelini değerlendirip yerli ve uluslararası talebin hizmetine sunan ülkelerin başına gelmektedir. Bu ülkelerden özellikle Avusturya, İsviçre ve Fransa bu konuda dikkat çeken çalışma ve politikalar uygulamışlardır.¹⁸¹

¹⁷⁶ Mursalov, s. 50.

¹⁷⁷ Cem Atabeyoğlu, *Dağcılık ve Kayak Tarihi*, Ankara 1991, s.31.

¹⁷⁸ Küçükkuşurlu, Sivaz, s. 62.

¹⁷⁹ Mursalov, s. 58-60.

¹⁸⁰ İncekara, s. 9.

¹⁸¹ Şahin, Yazıcı, s.328.

Alp dağlarındaki kış turizmi olanaklarını en iyi değerlendiren ülkelerin başında Avusturya gelmektedir.¹⁸² Sahip olduğu kayak pistleri birçok kış sporlarını yapmasına imkan sağlamaktadır. Avusturya’da kış turizmi yapılan merkez sayısı 325 olup, bunlardan 82 tanesi uluslararası niteliktedir. Toplam yatak sayısı yaklaşık olarak 450.000 olarak belirlenmiştir. Bu merkezleri yılda yaklaşık olarak 5 milyon dolayında dağ ve kış sporları yapan yabancı turist ziyaret etmektedir. Kış sporları amacı ile dağlara giden bu insanların ortalama kalış süresi ise 7 gün olarak belirlenmiştir. Avusturya’da kış turizmi konusunda önemli yatırımlar yapılmıştır. Kış sporları ve kış turizmi merkezlerinde toplam 3300 dolayında teleski, 450 dolayında telekabin ve teleferik, 4 adet dağ treni kurulmuştur. Toplam mekanik tesis sayısı ise 2083’tür. Avusturya, ilki 1964, ikincisi 1976 olmak üzere Innsbruck’ta iki kez kış olimpiyatları düzenlenmiştir. Avusturya’nın önde gelen kış sporları merkezlerinden sadece Innsbruck’da 20.000 dolayında yatak, 34 adet mekanik tesis saalbach’ta ise yine 20.000 yatak, 37 mekanik tesis bulunmaktadır.¹⁸³

Ülke turizminin en önemli cazibe unsuru olan ve yüzölçümünün yaklaşık % 60’ını kaplayan Alp dağlarının, uygun iklim şartlarını ve yüksek alanlarını kış turizm faaliyetlerinde değerlendiren bir diğer ülke de İsviçre’dir.¹⁸⁴ İsviçre’de uluslararası nitelikte 53 dağ turizmi ve kış sporları merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde yaklaşık 450.000 yatak, 1550 adet mekanik tesis yer almaktadır. Bu merkezlerden sadece Crans-Montana’da 30.000 yatak, İsviçre dağ evlerinde ise 76.500 yatak bulunmaktadır.¹⁸⁵

İsviçre’nin iki defa kış olimpiyatları oyunlarına ev sahipliği yapması ülkenin kış turizm merkezlerinin tanıtımındaki önemi büyüktür. İsviçre turizmi, kış olimpiyat oyunları sonrası kazandığı tecrübeler sayesinde saat, ilaç, gıda, makine, silah ve kimya sanayilerinde olduğu gibi, kış turizminde de kendine özgü yönetim ve mimari tarzları geliştirecek derecede uzmanlaşmış bir ülke durumuna gelmiştir.¹⁸⁶

Alp dağlarının batı kısmı Fransa’ya da kış imkanları sunmaktadır. Fransa’da esasen bütün turizm türleri dengeli bir biçimde geliştirilmiştir. Ülkede toplam 20 dolayında uluslararası standartlarda kış turizmi merkezi faaliyettedir. Kayak merkezi

¹⁸² Şahin, Yazıcı, s.328.

¹⁸³ Mursalov, s. 33.

¹⁸⁴ Şahin, Yazıcı, s.328.

¹⁸⁵ Ülker, s. 19.

¹⁸⁶ İbragimov, s.84.

sayısı, Avusturya ve İsviçre'den az olmasına karşın, Fransa'da toplam kış turizmi yatak kapasitesi bu iki ülkeden daha fazladır. Fransa'da bulunan yaklaşık 20 adet kış sporları merkezinde toplam 33 ana istasyon, 546.000 yatak, 1176 mekanik tesis mevcuttur. ¹⁸⁷

Fransa, ABD'den sonra en çok kış olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan ülkedir. ABD dört kere Fransa ise, 1924 yılında Chamonix, 1968 yılında Grenoble, 1992 yılında Albertville'de olmak üzere üç kere olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmıştır. Bu olimpiyat oyunlarının ülkenin kış turizm merkezlerinin gelişmesinde ve tanıtımında sağladığı yararlar büyüktür. ¹⁸⁸

Dünyanın en büyük kış turizm pazarlarından diğer önemli ülkeler ise, İngiltere, İtalya, Rusya Federasyonu, İsveç, Romanya ve Bulgaristan'tır. Ayrıca Kuzey Amerika ülkeleri de çok güzel kayak merkezlerine sahiptirler. Özellikle Kanada'nın bazı eyaletlerinde nüfusunun % 30'u kayakla uğraşmaktadır. Ayrıca Çek Cumhuriyeti'nin Polonya sınırı yakınlarındaki kış turizm merkezi Spindleruv Mlyn ise 2005 yılında Alp Disiplini Şampiyonasına ev sahipliği yapmıştır. ¹⁸⁹

2.4.2.2. Kış Sporları Turizminin Türkiye'deki Gelişimi

Türkiye, Alp-Himalaya sıradağları üzerinde yer almaktadır ve yüzölçümünün yaklaşık % 55'i 1500- 3000 m yükseklikte dağlı alanlarla kaplı bir ülkedir. Büyüklükleri bakımından Alplerin 2-3 katıdır. Ülkemiz dağlarında Alplerde olmayan Nemrut, Süphan, Ağrı, Erciyes, Hasan dağı gibi volkanlar vardır. ¹⁹⁰

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'de kayak faaliyetleri görmek mümkün olmamıştır. Bu yıllarda askeri amaçlı bazı çalışmalar yapılmışsa da, sivil kayak faaliyetleri 1930'lu yılların başında karşımıza çıkmaktadır. 1933 yılında İstanbul'da birkaç kişinin teşebbüsü ve İstanbul Valiliği'nin yardımıyla 20 kayak malzemesi alınmış ve Uludağ'da kayak sporunun temel taşını dikmek üzere Bursa'ya gidilmiştir. Giden kişiler kayak faaliyetlerini derli toplu ve teşkilatlı bir şekilde yapmanın daha doğru olacağını görerek, Bursa Uludağ Oteli'nde Dağcılık kulübünü kurmuşlardır. Böylece önce İstanbul'da başlayan kayak teşkilatı, Ankara, Bursa gibi merkezlere de

¹⁸⁷ İsmet Ülker, *Dünyada ve Türkiye'de Dağ Turizmi, Turizm Yıllığı*, Kalkınma Bankası Yayını, Ankara 1997, s. 144.

¹⁸⁸ Mursalov, s.41.

¹⁸⁹ Mursalov, s. 44-48.

¹⁹⁰ İncekara, s.18.

yayılmaya başladı. Fakat pahalı malzeme gerektiren ve ancak sınırlı zümreye hitap eden bu spor ilerleyemedi. Sonraki yıllarda kayak sporu Ankara’da şehre yakın olan Çal Dağı eteklerinde ve Elmadağ’da yapılmaya devam etmiştir. Ayrıca yüksek mekteplerde kayak sporu ders programına yerleştirilmişti.¹⁹¹

Uludağ’daki ilk dağ oteli 1929-30 yıllarında yazlık otel olarak yaptırılmış, 1935 yılında kış sporları ihtiyacına göre tadil edilmiştir.¹⁹² Bayburt’ta ise bir dağ kulübü açılmış ve malzeme temin edilerek o dönemde şehrin yakınındaki tepelerde çalışmalar yapılmıştır. 1938 yılına gelindiğinde 50 kadar kayakçısı olan Bayburt’ta ayrıca bir dağ sığınağı yapılmasına da karar verilmiştir.¹⁹³

Dünyada kış sporları turizmine katılım sürekli artış göstermektedir. Ancak, Türkiye’deki alt yapı yetersizliği kış sporları turizminin gelişimine engel teşkil etmiştir. Bu durum ise son yıllarda Türkiye’de yeni kış turizm merkezlerinin açılmasını sağlamıştır. Türkiye’de dağ ve kış turizm hareketleri henüz başlangıç dönemindedir. Dünya ve Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizde de kış turizmi hareketlerine katılanların sayısında, son yıllarda büyük bir artış görülmektedir.¹⁹⁴

Türkiye’de ilk olarak kayak sporu öğretimi Ordu tarafından 1915 yılında Erzurum’da bulunan Kerim Hitli Tabyası’nda açılan kursa Avusturya’dan getirilen kayak uzmanı Alberth Bilstein’in verdiği kurslarla başlandı ve Arif Hikmet Koyunoğlu, Cemal Dursunoğlu, Kemal Hasip gibi ilk kayakçılar yetişti. 1917 yılında ise Erzincan’da dört bölükten oluşan kayak taburu kuruldu. Aynı dönemde ilk kayak okulu da Hikmet Koyunoğlu tarafından Suşehri’nde (Buldur Köyü) kurulmuştur.¹⁹⁵

Türkiye’de kayak faaliyetlerine 1935 yılında başlanmasına rağmen 1948 yılından kurulan Türkiye Kayak Federasyonu Başkanlığına Asım Kurt atandı. Kayağın Türkiye’de ciddi bir şekilde ele alınıp yaygınlaşmasına Asım Kurt ön ayak olmuştur. Başta Uludağ, Erciyes, Elmadağ, Palandöken ve Sarıkamış’ta kayak faaliyetleri yapılmaya başlanmıştır.¹⁹⁶

¹⁹¹ Küçükuşurlu, Sivaz, s. 76.

¹⁹² Şemsi Şaktimur, *Türkiye’de Kayak Sporunun Tarihiçesi*, İstanbul 1994, s.11.

¹⁹³ Küçükuşurlu, Sivaz, s. 78.

¹⁹⁴ Şahin, Yazıcı, s.330-331.

¹⁹⁵ Yavuz Tanyeri, *Kayak, Kayak Tekniği ve Öğrenimi*, Erzurum 2002, s.21.

¹⁹⁶ Yavuz Tanyeri, *Kayak Alt Disiplini*, Erzurum 2000, s.1-10.

Türkiye’de kayak sporunun daha yeni başladığı bu dönemde, uluslararası bir tecrübe de yaşanmış ve Türkiye, Uluslararası Kayak Federasyonuna 1936’da Almanya’da yapılan kış olimpiyatlarında dahil olmuştur.¹⁹⁷

Türkiye’de son yıllarda pek çok yeni kış turizm merkezi açıldı ve bu turizm merkezlerinin sayısı her geçen yıl yükseldi. Tabloda Türkiye’nin kış turizm merkezlerini ve bu merkezlerdeki yatak kapasitelerini ve mekanik tesis sayılarını görebiliriz.

Tablo 2.2. Türkiye’nin Kış Turizm Merkezleri

Kayak Merkezi	Mevcut Yatak	Mekanik Tesis
Bolu Kartalkaya	1223	9 Lift
Bolu Esentepe	155	6 Teleski, 2 Telesiyej
Bursa Uludağ	3000	7 Teleski, 5 Telesiyej, 1 Cablecar
Erzurum Palandöken	1800	2 Teleski, 5 Telesiyej, 1 Gondol Lift
Kayseri Erciyes	1147	2 Teleski, 4 Telesiyej
Kastamonu Ilgaz	450	1 Teleski, 1 Telesiyej
Ağrı Bubi Dağı	40	1 Teleski
Antalya Saklıkent	14	2 Teleski
Ankara Elmadağ		1 Teleski
Bitlis Merkez	40	1 Teleski
Bingöl Yolaçtı	50	1 Teleski
Gümüşhane Zigana	40	1 Teleski, 1 Baby Lift
Kars Cıbiltepe	154	2 Telesiyej
Erzincan Bolkar	85	1 Teleski
Isparta Davraz	50	1 Telesiyej, 1 Baby Lift
İzmir Ödemiş Bozdağ	60	2 Teleski, 1 Telesiyej
Kocaeli Kartepe	648	3 Telesiyej, 1 Teleski
TOPLAM	8956	29 Teleski, 24 Telesiyej, 12 Lift

Kaynak: TÜRSAB, İstatistikler, Erişim: 27.07.2011

http://www.tursab.org.tr/tr/istatistikler/turistik-tesis-ve-isletmeler/turkiyenin-dagcilik-ve-kayak-merkezleri_914.html

¹⁹⁷ Küçükuşurlu, Sivaz, s. 78.

Türkiye’de sadece on yıl içinde konaklama yapılabilen kar merkezlerinin sayısı 2’den 15’e yükseldi. 1990’ların ortalarında klasik kar resortlarımız olan Uludağ ve Karkalkaya’nın 3500 yatak kapasitelerine hem bu merkezlerde hem de yeni açılan merkezlerde 6000 yeni yatak daha eklendi.¹⁹⁸ Ayrıca 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları için Erzurum’da Konaklı ve Kandilli kayak merkezleri de kapasitesini artırmıştır.

Tablo 2.3.’de Türkiye’nin ve bazı Avrupa ülkelerinin kayak pazarı verilmiştir.

Tablo 2.3. Türkiye ve Diğer Avrupa Ülkeleri Kayak Pazarı

Ülkeler	Kayak Merkezleri	Yatak Kapasitesi	Mekanik Tesis Sayısı	Yabancı Ziyaretçi Sayısı (1999-	Yerli ve Yabancı Ziyaretçi
Türkiye	17	7.122	55	9.000	160 bin
Avusturya	70	1.100.000	1.200	-	13,5 Milyon
İsviçre	67	500.000	1.500	1.000.000	2.5 Milyon
Fransa	72	-	3.789	-	-

Kaynak: TÜRSAB AR-GE Departmanı, Aralık 2001

2.4.2.3. Kış Sporları Turizminin Erzurum’daki Gelişimi

Doğu Anadolu bölgesinin en büyük kenti olan Erzurum oldukça eski bir yerleşim birimidir. Erzurum tarih boyunca Hunlar, Kimmerler, İskitler, Urartular, Medler, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Sasaniler, Araplar, Selçuklular gibi birçok çeşitli kavim ve milletler tarafından idare edilmiştir.¹⁹⁹

Erzurum’a özellikle Saltuklular, Selçuklular ile Osmanlı devleti dönemlerinde birçok eser yapılmış ve bu eserler günümüze kadar varlıklarını korumuştur. Erzurum’un geçmişten gelen tarihi ve kültürel potansiyelini oluşturan bu eserler turistik potansiyele sahip değerlerdir. Tarihi değerleri olan eserlerin bazıları şunlardır: Aziziye Tabyaları, Erzurum Kalesi, Saat Kulesi, Yakutiye Medresesi, Ulu Cami (Atabey), Üç Kümbetler, İbrahim Paşa Cami, Rüstempaşa Kervansarayı, Çifte Minareli Medrese. İlde tarihi, kültürel turizminin yanında sırasıyla, kaplıca turizmi, dağ turizmi, kongre turizmi, tarım

¹⁹⁸ Cengiz Yücel, Dünyada Kar turizmi ve Türkiye, *TÜRSAB AR-GE Departmanı*, Aralık 2005. s.3.

¹⁹⁹ Hayati Doğanay, *Erzurum Turistik Potansiyeli*, Turizm Yıllığı, Erzurum 1992, s. 240.

turizmi, eko turizm ve özellikle son yıllarda bölgede potansiyeli keşfedilen kış sporları gibi turizm faaliyetleri imkanları mevcuttur.²⁰⁰

Erzurum ilinin tarihi ipek yolu üzerinde olması, ili tarih boyunca önemli bir yerleşim alanı ve ticaret merkezi haline getirmiştir. Özellikle son yıllarda turizmin en önemli bölümünü oluşturan “deniz, kum, güneş” üçlüsü yavaş yavaş popülerliğini kaybetmiş ve yerini kış turizmi başta olmak üzere, doğa, kültür ve sağlık turizmine bırakmıştır. Erzurum ilinde ise son 10-20 yıl içerisinde başta kış turizmi olmak üzere termal, kongre, yayla, inanç, rafting, dağ, kaplıca, sağlık, yamaç paraşütü, kültür turizmi gelişmiştir. Erzurum ilinin turizm varlıkları Tablo 2.4.’te gösterilmiştir.

Tablo 2.4. Erzurum İlinin Turizm Varlıkları

Erzurum İlinin Turizm Varlıkları	
<p><u>Termal Turizm</u> Pasinler Kaplıcası Ilıca Kaplıcası Köprüköy (Deli Çermik) Kaplıcası Akdağ Kaplıcası</p>	<p><u>Mağara Turizmi</u> Elmalı Çam Mağarası Yıldızkaya Köyü Mağarası</p>
<p><u>Kültür Turizmi</u> Erzurum Kalesi Pasinler Kalesi İspir Kalesi Oltu Kalesi Narman Samikale Hınıs Kalesi Tortum Kalesi Çoban Dede Köprüsü Saat Kulesi Erzurum Tabyaları Taş Han (Rüstem Paşa Bedesteni) Hacı Bekir Hanı Rüstempaşa Hanı Gümrük Hanı Cennetzade Hanı Kanberoğlu Hanı</p>	<p><u>İnanç Turizmi</u> Çifte Minareli Medrese Yakutiye Medresesi Ulu Cami Üç Kümbetler Kale Mescidi Lala Paşa Cami Gümüşlü Kümbet Karanlık Kümbet Cimcime Sultan Kümbeti Rabiahatun Kümbeti Kale Mescidi Aslanpaşa Külleyesi Abdurrahman Gazi Türbesi Öşvank Kilisesi Haho Kilisesi (Taş Cami)</p>
<p><u>Müzeler</u> Atatürk Evi ve Müzesi Erzurum Arkeoloji Müzesi Kongre Binası</p>	<p><u>Doğa ve Spor Turizmi</u> Tortum Şelalesi, Atçılık ve Cirit Rafting, Çoruh Nehri Trekking, Dumlu ve Palandöken Dağları</p>
<p><u>Kış Gözlemi</u> Doğu Karadeniz Dağları: Trabzon, Gümüşhane, Bayburt, Rize, Erzurum, Artvin, Erzurum Ovası</p>	<p><u>Kış Turizmi (Erzurum Palandöken Bölgesi)</u> Gez Yaylası Palandöken-Boğazi Konaklı</p>

Kaynak: Erzurum Valiliği ve İl Turizm Müdürlüğü, *Erzurum İl Turizm Envanteri*, Hakikat Ofset, Erzurum 2002, s.72.

²⁰⁰ Şebin, s. 20.

Palandöken dağları kış turizmine uygun topoğrafik ve iklimatik yapısı nedeniyle bölgede önemli bir kış turizmi merkezi özelliklerini taşımaktadır. Kayak pistlerinin çokluğu, her seviyedeki kayakçının kayabileceği alanlara sahip olması nedeniyle ve şehir merkezine olan yakınlığın yanında kar kalınlığının 2 m. olması, toz kar kalitesine sahip olması, en önemlisi kayak sezonunun uzun olması nedeniyle Palandöken Türkiye'deki mevcut kayak merkezleri içerisinde en avantajlı konumda olmaktadır.²⁰¹ Ancak Erzurum'daki oda sayısının ve yatak kapasitesinin yeterli olmaması da kış sporlarının gelişmesini kötü yönde etkilemektedir. Erzurum'da yalnızca 1 adet 5 yıldızlı otel bulunmaktadır. Erzurum'daki turizm işletmeleri Tablo 2.5.'te gösterilmiştir.

Tablo 2.5. Erzurum İlindeki Turizm İşletmeleri

İşletmeler	Niteliği	Sayı	Toplam Oda Sayısı	Toplam Yatak Sayısı	Toplam Toplantı Salonu
Oteller	5 Yıldızlı	1	224	694	900
	4 Yıldızlı	2	346	1131	450
	3 Yıldızlı	3	157	364	-
	2 Yıldızlı	4	356	386	-
	1 Yıldızlı	-	-	-	-
Toplam		10	1.083	2.575	1.350
Seyahat Acentaları	A Grubu	14	-	-	-
	B Grubu	-	-	-	-
	C Grubu	1	-	-	-
Toplam		15	-	-	-
Belediye Belgeli Oteller	Lüks Oteller	7	185	-	-
	1.Sınıf Oteller	17	398	-	-
	2.Sınıf Oteller	18	413	-	-
	3.Sınıf Oteller	14	162	-	-
Toplam		56	1.158	-	-
Restoran	Birinci Sınıf	1	-	-	-
Restoran	İkinci Sınıf	2	-	-	-
Lokanta	-	194	-	-	-
Toplam		197	-	-	-

Kaynak: Erzurum Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Erzurum Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, 2010

²⁰¹ Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası, *Erzurum Ekonomik Durum Raporu*, Erzurum 2006, s. 63.

Türkiye’de modern kayakçılığın başlaması I. Dünya Savaşı’na denk düşmektedir ve ilk kayak faaliyetleri Erzurum’da başlamıştır. Dolayısıyla modern kayakçılığın temeli Erzurum’da atılmıştır. Bu önemli gelişme, savaşın başlamasının hemen ardından Genelkurmay Başkanı ve Başkumandan Vekili Enver Paşa’nın emriyle Ruslara karşı girişilen Sarıkamış hareketinin hemen sonrasında gerçekleşmiştir. Şiddetli kış mevsiminde savaşın zorlu geçmesi kayak teşkilatının kurulmasına sebebiyet vermiştir. Böylece 1915 yılı başlarında Avusturya’dan getirilen uzman elemanlar eşliğinde Erzurum’da modern kayakçılığa başlanmıştır. Erzurum’da ilk kayak faaliyetlerinin başladığı yer ise, Kiremitlik Tabya’nın bulunduğu küçük tepe olmuştur.²⁰²

1933-1934 yılları arasında Erzurum halkevleri ile muhafız alayı kayak sporu ile özel olarak düzenledikleri kayak faaliyetleri kış sporlarının gelişmesinde önemli yer almıştır.²⁰³

Erzurum’da başlatılan modern kayak faaliyetleri askeri amaçlı olduğu için kayak yarışı olarak adlandırılması söz konusu olmamıştır. Ancak spor faaliyetlerinin 1930’ların ortalarında devlet tekeline alınmasıyla Erzurum’da ilk kayak yarışmaları düzenlenmiştir.²⁰⁴ 1937’de Türk Spor Kurumu Erzurum bölgesi tarafından ilk kez kayak müsabakası düzenlenmiş ve bu müsabakayı ve Erzurum Gücü takımı kazanmıştır. Müsabakaya Erzurum Gücü, muallim Mektebi, lise ve askeri teşekküllerin sporcuları katılmıştır. Bu yeni süreçte Erzurum’da kayak yarışlarının yanı sıra, atlı kızak, normal kızak ve paten yarışları da yapılmaktaydı.²⁰⁵

Erzurum’da kayak sporunun yanı sıra paten sporuna da önem verilmiştir. Yapılan ilk paten yarışı 29 Ocak 1938’de gerçekleştirilmiştir. Yarışlar ise Cumhuriyet Caddesi’nde yapılmış daha sonra da şehrin batısında bulunan Cumhuriyet Havuzu paten yarışları için kullanılmaya başlanmıştır. Diğer taraftan 1949 yılına gelindiğinde, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından Erzurum gençleri için bir hokey kursu açılmasına karar verilmiş ve bunun için de bir hokey sahası yapılması kararlaştırılmıştır. Ancak bu karar sürekli ertelenmiş ve tekrar gündeme geldiğinde de duruma sıcak bakılmamıştır. Bunun üzerine harekete geçen belediye, kendisine ait olan

²⁰² Küçükuşurlu, Sivaz, s. 62.

²⁰³ Türkiye Kayak Federasyonu Kayak Yıllığı, s.18.

²⁰⁴ Ali Abalı, *Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor*, TC. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Ankara 1974, s. 63.

²⁰⁵ Küçükuşurlu, Sivaz, s. 83.

Köşk Bahçesi'ndeki havuz ile orduevi karşısındaki havuz ve Taşhan'daki elektrik santralinin bahçesindeki havuzu su ile doldurup dondurmak suretiyle, buraları paten sporuna tahsis etmeyi düşünmüştür. Ancak modern olmaktan uzak olan bu pistler oldukça basit olup, ömürleri de çok kısa sürmüştür. Erzurum'da gerçek anlamda modern pistlerin yapımı 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları ile mümkün olmuştur.²⁰⁶

Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları nedeniyle Konaklı bölgesinde de kayak merkezi tesisleri, gölet, liftler, suni kar yapma sistemleri ve pistler yapılmıştır. Konaklı bölgesinin de içinde yer aldığı Palandöken kış turizm merkezinin Türkiye'deki diğer kayak merkezleri ile karşılaştırılması Tablo 2.6' da verilmiştir.

Tablo 2.6. Palandöken Kış Turizm Merkezi İle Bazı Kayak Merkezlerinin Karşılaştırılması

Merkez	Kent Merkezine Uzaklık	Kayak Alanı Yüksekliği (m)	Kayak Sezonu (Gün)
Palandöken-Konaklı	4-18	2.200-3.176	150
Erciyes	25	2.200-3.100	150
Uludağ	36	1.750-2.547	120
Kartalkaya	40	1.800-2.634	120
Sarıkamış	55	2.200-2.634	120

Kaynak: Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, Erzurum Konaklı Bölgesi Kış Turizm Merkezi Raporu, Erzurum 2010.

Tablo 2.7. Erzurum İline Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylık Dağılımı (2007-2009)

Aylar	Erzurum		
	2007	2008	2009
Ocak	1.954	2.356	1.309
Şubat	930	2.013	553
Mart	674	948	119
Nisan	1	29	26
Mayıs	-	325	13
Haziran	858	496	292
Temmuz	941	748	477
Ağustos	507	342	166
Eylül	184	48	-
Ekim	24	12	-
Kasım	4	33	9
Aralık	1.261	773	411
Toplam	7.338	8.123	3.375

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2010

²⁰⁶ Küçüküçürlü, Sivaz, s. 130.

Erzurum ili Türkiye'deki en önemli kış turizm merkezlerinden biridir ve diğer kayak merkezlerine göre kayak sezonu daha uzundur. Erzurum iline gelen yabancı turistlerin aylık dağılımları Tablo 2.7'de gösterilmiştir. 2009 verilerine göre Erzurum'u ziyaret edenlerin büyük bir kısmı aralık, ocak, şubat ve mart aylarında gelmektedir. Bu durum Erzurum'un en çok kış turizmi için tercih edildiğini göstermektedir.

Tablo 2.8. Erzurum İline Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

Ülkeler	2007	%	2008	%	2009	%
Rusya	3.323	45,2	3.832	47,1	1.421	42,1
Almanya	2.086	28,4	1.535	18,8	725	21,4
Ukrayna	1.418	19,3	2.105	25,9	926	27,4
Hollanda	158	2,1	278	3,4	116	3,4
Belçika	97	1,3	69	0,8	78	2,3
İspanya	86	1,1	66	0,8	12	0,3
Fransa	71	0,9	81	0,9	34	1,0
Beyaz Rusya	33	0,4	46	0,5	30	0,8
Avusturya	15	0,2	17	0,2	-	-
ABD	9	0,1	4	0,04	-	-

Kaynak: TUIK, 2010

Erzurum iline gelen yabancı ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 2.8'de gösterilmiştir. Erzurum'a giriş yapan turistlerin büyük bir kısmını Rusya ve Ukrayna oluşturmaktadır. Bu ülkelerin Erzurum'u tercih etmelerinin nedeninin yakınlık ve cazip fiyat unsurları olduğu söylenebilir. Almanya'da Rusya ve Ukrayna'dan sonra Erzurum için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

Alman turistlerin bir ülkeyi tercih etmelerinin iki nedeni bulunmaktadır. Bunlar yakınlık ve kar garantisidir. Almanya, Avusturya'nın kış turizminde en büyük pazarı oluşturmaktadır ve Avusturya'da uygulanan kar garantili program nedeniyle Almanlar daha çok Avusturya'yı tercih etmektedirler. Bu uygulamada turistlerin Avrupa'ya seyahatlerinde gittikleri yerde eğer yeteri kadar kar bulunmuyorsa, müşteriler ücretsiz olarak kar bulunan yerlere taşınmaktadır. Bunun yanı sıra, Salzburg turistlere

“Salzburg’un Kayak Vatandaşı Belgesi” vererek, onlara ülke çapında istedikleri yerde kayak yapma olanağı sağlıyorlar.²⁰⁷

2.4.2.4. Palandöken Kayak Merkezinin Kış Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi

Palandöken kayak merkezi 3176 metre yüksekliğinde olup, yılın 5 ayı kar yağmaktadır. Kayak merkezinde kış sporları faaliyetleri 2200 ile 3176 metre yüksekliğinde bulunan bölgede yapılmaktadır. Palandöken kayak merkezinde profesyonel kayakçıların kayabileceği uluslararası düzeyde FIS onaylı kayak pistleri bulunmasının yanında kırmızı ve mavi olarak adlandırılan çok amaçlı pistlerde mevcuttur. Kar kalitesi çok yüksek olmakla beraber fiziki yapısından kaynaklanan ıslak ve toz kar kalitesine sahiptir.²⁰⁸

Palandöken kayak merkezi Erzurum şehir merkezine 4 km’lik mesafesiyle dünyadaki şehir merkezine yakın kayak merkezlerinden biridir. Kayak merkezi Erzurum havaalanından normal şartlarda 25-30 dakikalık mesafededir. Palandöken kayak merkezinde kış sporları mevsimi “150gün/yıl” olup, aralık, ocak, şubat, mart, nisan aylarını kapsar. Normal kış koşullarında kayak alanlarında kar kalınlığı 2 metreyi aşmaktadır.²⁰⁹

Kış sporları ve kış turizmi hareketleri bakımından Türkiye’nin birinci derecede önemli ve öncelikli kayak alanları arasında yer alan Palandöken dağları kayak sporu ve kış turizmi hareketleri yönünden uluslararası bir istasyon olma özelliği taşımaktadır.²¹⁰ Palandöken kayak merkezinin en önemli özelliği ise ışıklandırma yapıldığı için geceleri müzik eşliğinde kayak yapılabilmesidir.²¹¹

Erzurum kent merkezi ve yakın çevresinde bulunan kış turizm merkezleri Türkiye’de bir master planla projelendirilmiş ilk kış sporları merkezleri topluluğudur. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan bu plan (Erzurum-Palandöken Kış Sporları Merkezi ve Turizm Master Planı) dağlık yapıya ve sert karasal iklime sahip

²⁰⁷ Nermin Aksoy, “Kış Turizminde Bu yıl Alplerin Yüzü Gülüyor”, *TÜRSAB, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Yayını*, Ocak, Sayı180, 1999, s.48.

²⁰⁸ Şebin, s. 21.

²⁰⁹ İsmet Ülker, *Dağlarımız*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2006, s. 233.

²¹⁰ Toy, Eymirli, Karapınar, s. 2.

²¹¹ Taluy Emil, *Dağ Turizmi (Kayak Merkezleri) Sektör Profili*, İstanbul Ticaret Odası, Etüt ve Araştırma Şubesi, Ağustos 2004, s. 4.

alandaki kış sporları için uygun alanları ele almaktadır. Plan sonrasında Erzurum’da kış sporları açısından önemli olan üç bölge üzerinde durulmuştur. Bunlar;

- Erzurum Boğazı mevki
- Gez Yaylası ve
- Konaklı Bölgesi’dir.

Erzurum Boğazı (Hınıs Boğazı): Genelde Palandöken kayak merkezi olarak bilinse de bu alan Palandöken dağları üzerinde bulunan Ejder tepesi ve çevresini içine almaktadır. Mevcut kayak tesislerinin bulunduğu Erzurum boğazı, şehre yaklaşık 6 km. mesafededir. 1990 yılı itibariyle bölgede ancak 3000 kişi kayabilmekteydi. Ancak fizibilite çalışmalarına göre bu alanın sadece kuzey kısmı saatte 18000 kişi kapasiteliydi. Güney kısmında yer alan uluslararası tescilli Kuzey (ejder) pistinde ise gerekli düzenlemelerin yapılması halinde 5500 kişi kayabilirdi.²¹²

Gez Yaylası: Gez yaylası kış sporları merkezi 2200-2770 metre aralığında ve Erzurum’un 7 km doğusundadır. 54 ha’lık alana sahip olan bölgede doruktan kuzeydoğu yönünden uzanan üç geniş sırt bulunur. Kayılabilir alan 2150 metre ile 2759 metre arasındadır.

Konaklı Bölgesi: Konaklı bölgesinin kış sporları açısından sahip olduğu özellikler Gez yaylası ve Erzurum boğazı alanlarına göre daha uygundur. Alanın topoğrafik görünümü Alplere benzemektedir. Derin olmayan bir vadi boyunca uzanan eğimli yamaçlar çok sayıda mekanik tesis ve pist için elverişlidir.²¹³

Tablo 2.9. Erzurum Palandöken Kayak Merkezinde Konaklama Tesislerinin Kapasiteleri

Tesisin Adı	Tesisin Sınıfı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Polat Renaissance Otel	*****	224	450
Dedeman Ski Resort Otel	*****	185	376
Dedeman Ski Lodge Otel	*****	54	176
Palan Otel	*****	160	364
Dağ ve Kayak Evi	---	10	40
Kayak Eğitim Merkezi	---	40	150
Toplam	---	673	1556

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2007.

²¹² Küçükkuşurlu, Sivaz, s. 171.

²¹³ Toy, Eymirli, Karapınar, s. 3-4.

çevresinde değişiklik olup olmadığını, teknolojik gelişmeler, yeni işlerin ortaya çıkması yada güvensizlik gibi olguları belirlemeye yöneliktir.²¹⁵ Palandöken kayak merkezinin güçlü yönlerini, zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini görebilmek için SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats / Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) analizi uygulanmıştır. Palandöken kayak merkezinin SWOT analizi Tablo 2.10’da gösterilmiştir.²¹⁶

Tablo 2.10. Palandöken Kayak Merkezinin SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye’nin en uzun ve en dik kayak pistine sahip olması • Tek çıkışta en uzun süre kayak yapabilme imkanı • Pist uzunluğunun 16 km olması • Her türlü zorluk derecesiyle müşterilerin seviyesine göre her türlü pist olanağının olması, • Palandöken Kayak Merkezi’nde bütün pistlere rahatlıkla ulaştıracak şekilde hazırlanmış liftlerin bulunması ve sıra beklenilmemesi, • Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS) tarafından tescillenmiş iki adet kayak pisti bulunması, • Antrenörlük lisansı olan ve uluslararası derecelere sahip kayak hocalarının bulunması, • Şehirlerarası hava ulaşımının yeterli düzeyde olması, • Yeterli düzeyde konaklama tesislerinin bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> • Palandöken kayak merkezi ile ilgili bugüne kadar yapılmış olan başarılı bir tutundurma kampanyasının olmaması, • Yatırım eksikliği, • Büyük şehirlere uzaklığı, • Kayak merkezinin eğlence ve sosyal alt yapısının rakiplerine göre yetersiz olması, • Şehir merkeziyle sosyal iletişim eksikliği, • Eğlence merkezlerinin olmaması, • Şehirde büyük alışveriş merkezlerinin olmaması, • Bölgenin iç ve dış pazarda yeterince tanıtılmaması, • Nitelikli personelin bulunmaması,

²¹⁵ Nurettin Özgen, “Doğu Anadolu Bölgesi’nin Doğal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 2010, s. 1428.

²¹⁶ Şebin, s. 25-26.

Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • En uzun kayak pistine sahip olması, • 150 gün kayak yapma imkanı ve bu süre içinde toz kar özelliğini kaybetmemesi, • Ulaşım terminallerine olan yakınlığı, • Yapılacak yatırımlara uygun araziler, • Kayak merkezinin şehir merkezine olan yakınlığı, • Şehir merkezine yakınlığından dolayı çok çeşitli konaklama imkanı. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erzurum ilinin sosyal ve eğlence yönünden rakip kayak merkezlerinin bulunduğu illere oranla geride kalması, • Bursa Uludağ ve Bolu Kartalkaya kayak merkezlerinin başarılı pazarlama iletişimleri sayesinde pazarda olumlu algılanmaları, • Palandöken kayak merkezi hakkında insanların yeterli derecede bilgi sahibi olmamaları.

2.4.3. Kış Olimpiyatları ve Kış Turizmi İlişkisi

Kış olimpiyatları düzenlendiği ülkenin kış turizmine büyük katkılar sağlamaktadır. Kış olimpiyatlarının düzenlenmesi, kış turizm merkezlerinin uluslararası standartlara ulaşmasına ve kış turizmi turistik ürünlerin diğer turistik ürünler ile rekabet etmesine imkan vermektedir. Olimpiyatların kış sporlarına ve kış turizmine sağladığı katkılar göz önüne alındığında kış turizmine popülerlik kazandırmakta, hızlı bir gelişme sağlamakta ve televizyon yayınları ile de organizasyonlar turizm endüstrisi haline dönüşmektedir.²¹⁷

2.4.3.1. Kış Olimpiyatları Düzenlemenin Faydaları

Dünyanın en büyük ve popüler organizasyonu olan olimpiyat oyunlarını organize etmenin ülke ekonomisine, tanıtımına, ihracatına, yatırımlarına, turizmine, sporuna, gençliğine ve ülkenin imaj ve prestijine ne gibi katkılar getireceğinin bilincinde olan kentler ve ülkeler arasında olimpiyat oyunları alabilmek için büyük bir mücadele devam etmektedir. Artan kitlesel ilgi ve merak dolayısıyla bu tür organizasyonlar, sadece sporcular arası rekabete dayalı yarışmalar olmaktan çıkarak, ülkeler için ekonomik, politik ve toplumsal açıdan kimi ulusal çıkarların sağlandığı bir teknik haline gelmiştir. En önemli çıkar beklentisi, sportif olanakların dünyaya

²¹⁷ Özbayoğlu, Tutar, E., Tutar, F., s.59.

tanıtılması ve buna bağlı olarak organizasyonun düzenlendiği yörenin kalkınması ve gelişmesidir.²¹⁸

Olimpiyat oyunları düzenlemenin her yönüyle nasıl karlı bir iş olduğu 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları sonunda tüm masraflar çıkarıldıktan sonra kente 250 milyon dolar gelir kalması ve oyunların Güney Kaliforniya ekonomisine yaklaşık 3.29 milyar dolarlık bir katkıda bulunması üzerine ortaya çıkmıştır. Bu durum üzerine 1992 olimpiyat oyunları için o dönemde rekor sayılabilecek sayıda altı kent birden aday olmuştur.²¹⁹

Olimpiyatların ülkeye sağladığı faydaları şu başlıklar altında mümkündür:²²⁰

- Tanıtım
- Bölge Alt Yapısının Gelişimi
- Turizm
- Ekonomiye Katkı
- Eğitim ve İşgücü
- Olimpiyat Sonrası Kullanım.

Telekomünikasyon alanında elde edilen gelişmeler ile medyanın kazandığı güce paralel olarak milyarlarca insana ulaşan televizyon yayınları ile olimpiyatlar bir ülkenin tanıtımı için büyük olanaklardan biri olarak gözükmektedir. Spor etkinliklerini düzenleyen veya düzenlemek isteyen şehirler etkinliğin düzenleneceği bölgenin turistik ve ekonomik gelişmesi yanında, etkinlikler nedeniyle büyük bir medya ilgisine ulaşmayı beklemektedirler.²²¹

Olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan şehirler, önemli alt yapı yatırımları ve spor tesisleri inşa etmek zorundadırlar. Bu yatırımlar arasında oyunların yapılacağı spor tesisleri, sporcuların ve seyircilerin tesislere ulaşımı için mekanik tesisler, başta havaalanı ve demiryolu olmak üzere ulaştırma yatırımları, gelen sporcu seyirci ve

²¹⁸ Raci Taşçıoğlu, “Kış Sporları ve Kış Turizmi Bağlamında Cazibe Merkezi Olmak: 2011 Universiade Kış ve Palandöken-Erzurum’un Tanıtımı”, *Universiade 2011 Kış Konferansı*, 24-27 Ocak 2011, Erzurum, 33:85

²¹⁹ Neşe Gündoğan, “Olimpizm ve Olimpiyat Oyunlarının Kente ve Ülkeye Katkıları”, *7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 27-29 Ekim 2002, Antalya, s. 173.

²²⁰ Özbayoğlu, Tutar, E., Tutar, F., s.60.

²²¹ Abdulkadir Koşan, “2011 Erzurum Kış Oyunlarının Sosyo-Ekonomik ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi”, *Universiade 2011 Kış Konferansı*, 24-27 Ocak 2011, Erzurum, s. 111.

görevliler için konaklama tesisleri, sağlık sorunlarının çözümü için sağlık tesisleri, basın yayın hizmetleri için son derece gelişmiş haberleşme sistemi alt yapısı, kongre ve basın merkezleri yatırımları yer almaktadır.²²² Olimpiyatların turizme etkileri Tablo 2.11’de gösterilmiştir.

Tablo 2.11. Olimpiyatların Turizme Etkileri

Faydalar	Maliyetler
<ul style="list-style-type: none"> • Oda sayısında artış • Altyapıların oluşturulması • Fiyatlarda artış • Çarpan etkisinin sağlanması • İş imkanları • İmaj ve markalaşma • Tanınma • Mesleki niteliklerin geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Kentsel peyzaj üzerindeki etkisi • Binalarda artış • Yol çalışmaları ve yenileme çalışmaları nedeniyle vatandaşların rahatsız olması • Yönetimin yetersizliği yüzünden olumsuz imajın oluşması • Uzun vadede verimlilik yetersizliği • Spor yapılarının yönetimi • Turistlerin rahatsız olması • Çevre kirliliği/atıklar.

Kaynak:http://www1.messeberlin.de/vip8_1/website/MesseBerlin/htdocs/www.fair.itb-berlin.de/de/Messeinfos/MarketTrends/ejarque.pdf

Olimpiyatlara ev sahipliği yapmanın finansal etkileri ve daha geniş ekonomik etkileri arasında bir ayırım yapmak önemlidir. Oyunların mali etkileri, özellikle ev sahibi şehrin organizasyon komitesinin bütçeyi dengelemesi ile ilgilidir. Oyunların finansal maliyetleri, oyunlardan doğrudan elde edilen gelirler tarafından karşılanabilmektedir. Diğer taraftan artan turizm faaliyetleri ve gelişmiş altyapı gibi faktörlerden doğan genel ekonomide oyunların etkileri daha geniştir.

²²² Özbayoğlu, Tutar, E., Tutar, F., s.60.

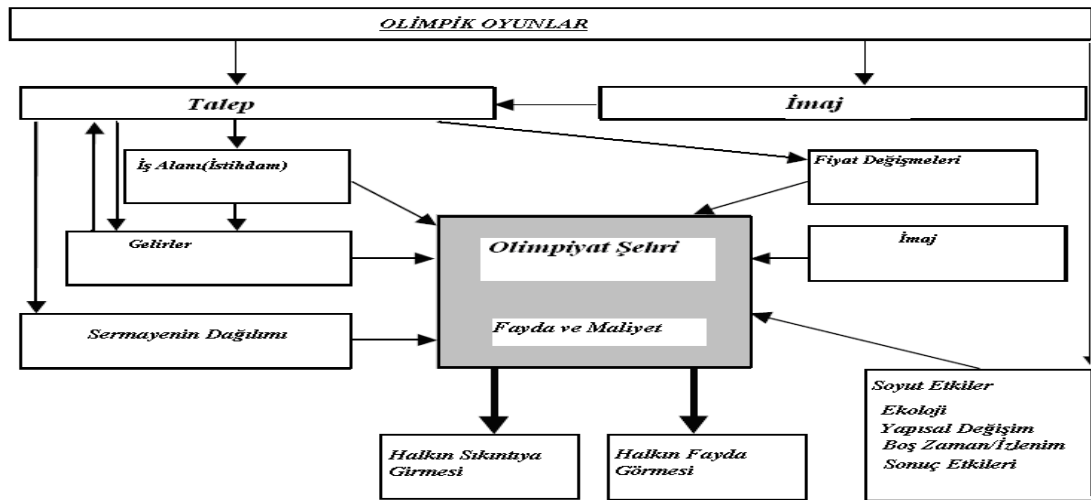
Oyunlara ev sahipliği yapan şehre olan ekonomik etkiler zamana yayılmıştır ve genel olarak üç aşamada incelenir: ²²³

Oyunlar Öncesi Etkiler; Bu etkiler ilk olarak oyunlara katılmaya karar verdikten ve ilgili birime teklif götürdükten sonra meydana gelmeye başlar. (10 yıl kadar önce). Ancak oyunlar şehre verildikten sonra daha önemli etkiler oluşmaktadır.

Oyunlar Dönemi Etkiler; Bu dönemde oyunlardan ve oyunları seyretmeye gelen ziyaretçilerden gelirler elde edilmektedir. ²²⁴

Oyunlar Sonrası Etkiler; Olimpik miras olarak anılacak olan uzun dönemli etkiler, oyunlardan sonra en az 10 yıl sürebilmektedir. Olimpiyatlar sonrası etkilerde turizm ve altyapı kendini göstermektedir.

Olimpiyat düzenlenen şehirlerdeki ekonomik etkiler Şekil 2.2’de gösterilmiştir.

Şekil 2.2. Olimpiyat Düzenlenen Şehirlerde Ekonomik Etkiler

Kaynak: Preuss H. (1999) s.40.

Olimpiyatlara aday olma, oyunlardan çok önce başlamaktadır. Kentlere olimpiyat oyunları, hazırlıkların yapılması için 6-7 yıl öncesinden verilmektedir. Bu nedenle olimpiyatların ilk etkileri, oyunlara aday olunmakla görülür. Ancak bu talebin kabul edilebilmesi için olimpiyatlara ev sahipliği yapmak isteyen kentlerin güçlü bir imaja sahip olması gerekir. Bir kentin imajının marka haline getirilebilmesi için

²²³ Price Water House Coopers European Economic Outlook June 2004.

²²⁴ Adam Blake, *The Economic Impact of The London 2012 Olympics*, Christel DeHaan Tourism and Travel Research Institute, Nottingham University Business School, 2005/5, p. 21.

öncelikle o kentte marka olmayı destekleyecek değerlerin ve niteliklerin bulunması gerekir. Eğer aday kentte kaynaklar yeterliyse (fiziksel, finansal ve insan kaynakları) talepler olumlu yönde değerlendirilir.

Olimpiyat oyunlarını organize etmek sadece ülke ekonomisine değil aynı zamanda ülkenin tanıtımına, ihracatına, yatırımlarına, turizmüne, sporuna, gençliğine ve ülkenin imaj ve prestijine de katkılar sağlamaktadır.

Gerçekleştirilen altyapı yatırımları çerçevesinde ekonomiye doğrudan giren kaynaklar dışında olimpiyatların düzenlenmesi öncesi, sırası ve sonrasında yapılan faaliyetler yurt içi üretimi artırmakta ve gayri safi milli hasılaya çok olumlu katkılarda bulunmaktadır.²²⁵ Aşağıdaki tabloda olimpiyatların maliyetleri ve faydaları görülmektedir.²²⁶

Tablo 2.12. Oyunların Ekonomik Maliyetleri ve Faydaları

	Faydalar	Maliyetler
Oyunlar Öncesi Aşama	<ul style="list-style-type: none"> • Turizm • İnşaat/yatırım faaliyetleri 	<ul style="list-style-type: none"> • Yatırım harcamaları • Hazırlık işlemleri • Teklif (girişim) maliyetleri • Daha önceki projelerden kaybedilen faydalar
Oyunlar Aşaması	<ul style="list-style-type: none"> • Turizm • Stadyum/Altyapı • Olimpik meslekler • Oyunlardan elde edilen gelirler (Bilet, TV hakları, sponsorluk vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Oyunlar ile ilgili operasyonel harcamalar • Yoğunluk/Kalabalık
Oyunlar Sonrası Aşama	<ul style="list-style-type: none"> • Turizm • Stadyum/Altyapı • Beşeri Sermaye • Kentsel Dönüşüm • Uluslararası Tanınma 	<ul style="list-style-type: none"> • Stadyum ve altyapıların bakım ve onarımı

Kaynak: Price Water House Coopers European Economic Outlook June 2004

²²⁵ Ok, Palacıoğlu, s.14.

²²⁶ Price Water House Coopers European Economic Outlook June 2004.

Oyunlar dolayısı ile yapılan maddi yatırımlar yanında insan kaynaklarına da yatırım yapılmaktadır. Olimpiyatları düzenlemek gibi devasa boyutlardaki bir projeyi hayata geçirmek için organizasyonun evreleri içerisinde iniş çıkışlar gösteren 10.000-15.000 kişi civarında bir işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Önemli bir bölümü görevlendirildiği işle ilgili teknik eğitimden geçirilerek bu işgücüne insan ilişkileri açısından da temel eğitim, lisans eğitimi, davranış eğitimi vb. sağlanacak olması kalkınma hamlesi için önemli ve gerekli bir nitelikli işgücüne doğru bir adım olarak düşünülmektedir.²²⁷

Olimpiyatlar için yapılan alt yapı ve üst yapı yatırımları, olimpiyatlar sonrasında akılcı kullanım ile birleşince sürekli bir kazanç yaratabileceği gibi bölgenin turizm potansiyelini de geliştirecek, değişik sorunlara çözümler üretilmesi de mümkün olabilecektir.

²²⁷ Özbayoğlu, Tutar, E., Tutar, F., s.60.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OLİMPİYAT KENTİ OLMANIN SOSYAL KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKİLERİ; ERZURUM 2011 ÜNİVERSİTELER ARASI KIŞ OYUNLARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA

3.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Turizm sektörü, bugün dünyada en hızlı gelişen ve büyüyen sektörlerin başında yer almaktadır. Turizm, çok sayıda insanın katıldığı ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal iletişimi sağlayan dinamik bir sektördür. Özellikle 20.yüzyılın ikinci yarısında son derece hızlı bir gelişme gösteren turizm, turist sayısı ve turizm geliri ölçüsüyle önemli bir büyüklüğe ulaşmıştır.

Turizm faaliyetleri gün geçtikçe deniz-kum-güneş (sea-sand-sun) üçgeninin hakim olduğu alışılmış turizm dışına çıkmakta, diğer turizm çeşitlerine olan talepte giderek artmaktadır. Özellikle Batı Avrupa ülkeleri, Kuzey Amerika ve Japonya gibi ülkelerde, insanların ekonomik gelir düzeylerinin artması, ulaşım imkanlarının ve boş zamanlarının olması, turizm faaliyetlerine katılan insan profillerini ve beklentilerini değiştirmektedir. İnsanlarda gelişen bu değişiklikler, onları yeni arayışlara yöneltmekte bu durumda diğer alternatif turizm çeşitlerini ortaya çıkarmaktadır. Alternatif turizm faaliyetlerini geliştiren ülkeler rakipleri karşısında güçlü olabilmektedir.

Alternatif turizm çeşitlerinden biri olan kış turizmi, bölgelere hem ekonomik hem de toplumsal yararlar sağlayan bir turizm çeşididir. Kış turizmi, turistlere temiz dağ havasından yararlanma, doğa ile yakınlaşma, sportif faaliyetlere katılarak fiziki ve manevi açıdan daha sağlıklı olma imkanları sunmaktadır.²²⁸ Bu turistik ürünler eğlence, animasyon gibi faaliyetlerle desteklenerek çekici bir duruma getirilmektedir.

Kış turizmi turistik ürünlerini sunan ülkelerin turizm faaliyetlerini bütün bir yıla yayma politikasında büyük avantajlar elde edilmektedir. Kış aylarında kış turizm merkezi olarak kullanılan bu yerler ve kayak yapılan dağlar, yaz aylarında doğa turizmi, yayla turizmi, gençlik kampları, kongre turizmi gibi diğer faaliyetler içinde kullanılmaktadır. Ancak dağlık alanlarda alt yapının geliştirilmesi zor olduğu için kış turizmi diğer turizm çeşitlerine göre daha fazla yatırıma gerek duyan bir turistik ürün

²²⁸ İbragimov, s. 16.

özelliği taşımaktadır. Bu tür yatırımların yapılması ancak devlet teşvikleri ile mümkün olmaktadır.

Kış turizmi pazarından pay almaya çalışan ülkelerden biri de Türkiye'dir ve ülkenin turistik potansiyeli çok yüksektir. Fakat alt yapı yetersizliği ve geçmişteki deneyim eksikliklerinden dolayı hak ettiği konuma gelememiştir. Türkiye, Alp – Himalaya sıradağları üzerinde yüzölçümünün yaklaşık %55'i 1500-3000 m yükseklikte dağlık alanlarla kaplı bir ülkedir. Bu sıradağların ülkedeki uzantıları Beydağları, Toroslar, Balkanlar, Aladağlar, Munzurlar, Cilo ve Sat dağları ile Kaçkarlar, Avrupa'daki Alpler ile aynı zaman diliminde oluşmuşlardır. O sebeple aynı yüksekliğe ve aynı floraya sahiptirler. Ancak büyüklükleri bakımından Alplerin 2-3 katıdır. Üstelik ülke dağlarında Alplerde olmayan Nemrut, Süphan, Ağrı, Eriyes, Hasan dağı gibi volkanlar vardır. Batıdaki dağlar tanrılar tanrısı Zeus, doğudaki dağlar ise Nuh'un gemisinin indiği yerlerdir. Yüzyılların birikimi kültürel değerlerle de doludur.²²⁹

Türkiye'de son yıllarda açılan kış turizm merkezlerinin arasında Palandöken, Ilgaz, Erciyes ve Sarıkamış dikkat çekmektedir. Palandökenin uluslararası pazarda başta Ruslar olmak üzere yabancı turistler tarafından ilgi görmesi bulunduğu bölgeye büyük faydalar sağlamıştır.

Kış turizminin yapıldığı bölgelerde kış sporları yapabilme olanağı da bulunmaktadır. Kış turizmi, karlı ortamlara bağlı bir takım hareketleri kapsadığı için belli yükseklik ve eğime sahip, kayak ve diğer yürüyüş, tırmanış gibi kış sporlarının yapılabilmesine imkan sağlayan yerlerin varlığını öncelikle gerekli kılar.²³⁰

1924 yılında Fransa'nın Chamonix şehrinde yapılan 1. Olimpik Kış Oyunları, yetmiş beş yıllık bir süre ve programa alınan spor branşları yönünden değişiklik ve gelişmeler göstermiştir. Olimpiyatlar, ev sahipliği yapan ülkenin kış turizmine büyük katkılar sağlamaktadır. Olimpiyatların düzenlenmesi, kış turizm merkezlerinin uluslararası standartlara ulaşmasına ve kış turizmi turistik ürünlerinin diğer turistik ürünler ile rekabet etmesine olanak sağlamaktadır.

İki yılda bir düzenlenen, yaz ve kış oyunları olmak üzere ikiye ayrılan üniversite oyunlarının yirmi beşincisi Erzurum'da yapılmıştır. Erzurum ili, olimpiyatlardan

²²⁹ İncekara, s. 18.

²³⁰ Mursalov, s. 61.

sonraki en büyük spor organizasyonlarından biri olan üniversite oyunlarına on gün süreliğine ev sahipliği yapmıştır. Erzurum iline yapılan yatırımların ve alt yapının yeterli olması kış olimpiyatlarına aday il olmasını sağlayacaktır.

Kış olimpiyatlarının yapılması için uygun görülen bölgelerin kış turizmi konusunda gelişmiş ülke konumunda olması gerekmektedir. Ayrıca kış turizm merkezinde yer alan konaklama, yiyecek-içecek işletmeleri, mekanik tesisler, kayak pistleri ve buz patenleri gibi alanlar da kış olimpiyatlarında geniş şekilde kullanılmaktadır. Olimpiyatlar ülke ekonomisine, tanıtımına, ihracatına, yatırımlarına, turizmüne, sporuna, gençliğine ve ülkenin imaj ve prestijine katkılar sağlamaktadır. Aynı zamanda olimpiyatların yapıldığı bölgelerde özellikle olimpiyat sonrası olumlu veya olumsuz yönde etkileri de görülebilir.

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma, Erzurum ilinde ikamet eden halkın 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarını nasıl algıladıklarını incelemeye yönelik yapılmıştır. Yöre halkının Erzurum'daki turizmin gelişimine ve özellikle 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan nasıl baktığını ortaya koymaya yönelik bir saha araştırmasıdır.

Araştırma aynı zamanda, bölgede yapılan kış oyunlarının bölgeye olan katkısını, Erzurum ilinin sahip olduğu birtakım bölgesel avantajları ve bölgenin olimpiyatlara aday kent haline gelebilmesi için sahip olduğu kış turizmi potansiyelini ortaya koymayı da amaçlamaktadır.

Araştırma hiç kuşkusuz olimpiyatların bölgeye ekonomik kalkınma başta olmak üzere istihdam, döviz girdisi, el sanatları, sosyo-kültürel etkileşim, ulaşım, konaklama, alt yapı ve üst yapı yatırımları gibi birçok alana katkısının ne yönde olduğunu araştırmaktadır.

3.3. ARAŞTIRMADAN BEKLENEN YARARLAR

Bu araştırma ile 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Erzurum iline sosyal, kültürel ve ekonomik katkılarını bakılarak, eksiklikler belirlenecek ve böylece Erzurum ilinin olimpiyatlara aday kent olması için gerekli tedbirler alınabilecektir. Araştırmanın ilerleyen zamanlarda kış oyunları ve olimpiyat düzenleyecek olan ülkelere oyunların

ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri hakkında kaynak teşkil etmek suretiyle gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterici olması da beklenmektedir.

3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.4.1. Örnekleme Süreci

2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada, Erzurum şehir merkezinde yaşayan 18 yaş üstü kişiler örneklem olarak alınmıştır. Olasılıklı örneklem yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi seçilmiş²³¹ ve ana popülasyonu temsil edecek sayıda örnek çekilebilmesi için aşağıdaki formül kullanılmıştır:

Örnekleme Büyüklüğü;

$$\frac{2500 \times N \times (1,96)^2}{(25 (N-1) + (2500 \times 1,96^2))}$$

N: 361.235 (2011 yılı merkez nüfus verisi)

$$\frac{2500 \times 361.235 \times (1,96)^2}{(25 (361.235-1) + (2500 \times 1,96^2))} = 383,752$$

Minimum örneklem büyüklüğünde 383 kişiye anket uygulanması gerektiği sonucu çıkmasına rağmen bazı anketlerin tutarsız ve eksik cevaplanabileceği dikkate alınarak çalışmada 390 anket uygulanmıştır. Araştırmada yapılan 390 anketin 231'i erkek (%59,2), 159'u kadın (%40,8) katılımcıdır.

3.4.2. Ön Çalışma

Araştırma için kesin anket formu hazırlanıp veri toplama sürecine geçilmeden önce ölçekte yer alan sorular Erzurum ilinde ikamet eden 20 kişiye uygulanmıştır. Hazırlanan anket sorularındaki ifadelerin anlaşılabilirliğinin test edilmesi için yüz yüze görüşme yapılarak anketler uygulanmıştır. Daha sonra bu kişiler üzerinde yapılan pilot çalışma doğrultusunda elde edilen sonuçlar değerlendirilmiş ve birtakım sorular yeniden düzenlenmiştir. Bu değerlendirmeler sonunda ankete son hali verilerek 390 kişiye ayrıca anket uygulanmıştır.

²³¹ Ayhan Ural, İbrahim Kılıç, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi (SPSS 10.0-12.0 For Windows)*, 2. Basım, Detay Yayıncılık, s.35.

3.4.3. Veri Toplama Yöntem ve Aracı

Bu çalışmada birincil veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Erzurum’da ikamet eden halka uygulanan ve veri toplama aracı olarak hazırlanan anket formunda 6 grup soru yer almıştır. Birinci grup sorular ile dördüncü grup arası sorular sırasıyla; ekonomik etkileri, sosyal etkiler, kültürel etkiler ve turizmin gelişimini desteklemek şeklinde gruplandırılmıştır. Beşinci grup sorular kış oyunlarının toplam etkilerini belirleyen sorular olmuştur. Altıncı grup sorular ise cevaplayıcıların demografik özelliklerini ortaya koymak için hazırlanmıştır.

Ankette yer alan soruların cevaplandırılmasında demografik özelliklerle ilgili sorularda muhtelif seçenekler sunulmuş, diğer değişkenlerle ilgili sorularda 5’li Likert Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Yoon, Gürsoy ve Chen tarafından geliştirilmiştir.²³² Likert ölçeğini kullanmanın amacı, sayısal olmayan verilerin sınıflandırılabilmesini ve değerlendirilebilmesini sağlamak amaçlı olup, yöre halkının olimpiyatlar hakkındaki düşüncelerini ölçmek amaçlı “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde düzenlenmiştir. Likert tipi ölçeğin açıklaması Tablo 3.1’de yer almaktadır.²³³

Tablo 3.1. Likert Tipi Değerlendirme Ölçeği

Verilen Puan	Seçenekler	Sınır	Değerlendirme
1	Tamamen Katılıyorum	4.20 – 5.00	Çok Olumlu
2	Katılıyorum	3.40 – 4.19	Olumlu
3	Kararsızım	2.60 – 3,39	Orta
4	Katılmıyorum	1.80 – 2,59	Olumsuz
5	Kesinlikle	1.00 – 1.79	Çok Olumsuz

Veriler, SPSS 11.5 programı ile analiz edilmiş ve araştırma amacına uygun olarak yorumlanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler; t testi, korelasyon ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Ayrıca ölçeğin güvenilirliğini test etmek için de alfa katsayısı hesaplanmıştır.

²³² Yoosik Yoon, Doğan Gürsoy, Joseph S. Chen, “Validating, a Tourism Development Theory with Structural Equation Modeling”, *Tourism Management* 22 (2001), s. 363-372.

²³³ Şebin, s.66.

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği, Cronbach Alfa (α) katsayısının hesaplanması yöntemiyle tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, ölçeğe ilişkin güvenilirlik katsayısı, $\alpha = 0,8405$ olarak çıkmıştır. Özellikle sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda bu katsayının 0,60'ın üzerinde olması, ölçek türünden türüne göre değişse de çıkan sonucun yüksek derecede güvenilir olduğu anlamına gelmektedir.²³⁴

3.4.4. Sınırlılıklar

Araştırma sırasında karşılaşılan en büyük sorun yerel halkın anket yapan kişilere karşı güvensizlik hissi, araştırmaya katılma konusundaki isteksizliği, bireyde çıkar ilişkisi olmaksızın bilime katkı sunma algısının yerleşmemesi veya yoğun iş temposundan dolayı zaman ayıramaması nedeniyle anket yapmayı kabul etmemesidir. Aynı zamanda araştırma esnasında zaman ve veri kısıtlılığı da karşılaşılan zorluklardan biri olmuştur. Cevaplayıcıların, yapılan araştırmalara kendilerine bir katkısı olmadığı gerekçesiyle katılmama bilincine sahip oldukları söylenebilir.

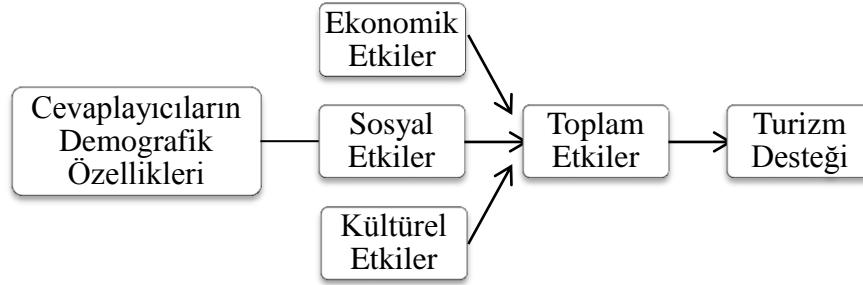
Araştırma Erzurum il merkezi ile sınırlandırılmıştır. Örneklem büyüklüğü il merkezi nüfus verileri ile hesaplanarak anket sadece Erzurum'da yaşayan yerel halka uygulanmıştır.

3.5. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma modeli Şekil 3.1'de gösterilmiştir. Buna göre araştırma modeli 3 temel değişkenden oluşmakta ve 34 sorudan oluşmaktadır. Bunların 8'i kış oyunlarının ekonomik etkilerini, 6'sı sosyal etkilerini, 5'i kültürel etkilerini ölçmek için hazırlanmıştır. Anketlerin yapıldığı yöre halkına turizmin gelişimini desteklemelerine yönelik 4 soru sorulmuştur. Kış oyunlarının toplam etkilerini ölçmeye yönelik soru sayısı 2'dir. Son 9 soru ise cevaplayıcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Cevaplayıcıların demografik özellikleri ile ilgili sorular cinsiyet, medeni durum, yaş, doğum yeri, eğitim düzeyi, meslek, aylık gelir, kayak yapma ve kış sporları yapma durumunu ölçen sorulardır.

²³⁴ Ayhan Ural, İbrahim Kılıç, s.290.

Araştırma modeline göre demografik özelliklerle turizm desteği (2011 kış oyunları odaklı) arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır.

Şekil 3.1. Araştırma Modeli

3.6. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmanın modeli kapsamında geliştirilen hipotezleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

Araştırmanın modeli kapsamında ana hipotezimiz:

H₁: Kış oyunları yapıldığı bölgeyi olumlu yönde etkiler.

Bununla beraber geliştirilen alt hipotezleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

H₂: Eğitim düzeyi ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Aylık gelir ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Cinsiyet ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₅: Medeni hal ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₆: Model değişkenleri ile toplam etki arasında ilişki vardır.

3.7. VERİLERİN ANALİZİ

3.7.1. Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri

Ankete katılanların cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, mesleği, eğitim durumu, doğum yeri, aylık geliri, kış sporları yapma ve kayak yapma ile ilgili bilgileri incelenmiştir. Tablo 3.2.'de ankete katılan cevaplayıcılara ait demografik özellikler gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri

CİNSİYET	Frekans	Yüzde	MEDENİ DURUM	Frekans	Yüzde
Erkek	231	59,2	Evli	208	53,3
Kadın	159	40,8	Bekar	182	46,7
Toplam	390	100	Toplam	390	100
YAŞ	Frekans	Yüzde	MESLEK	Frekans	Yüzde
18-24	101	25,9	İşsiz	30	7,7
25-31	111	28,5	Öğrenci	66	16,9
32-38	57	14,6	Memur	78	20
39-45	63	16,2	İşçi	35	9
46 +	58	14,9	Esnaf	76	19,5
Toplam	390	100	Tüccar	18	4,6
EĞİTİM DÜZEYİ	Frekans	Yüzde	Ev Hanımı	31	7,9
İlköğretim	60	15,4	Serbest Meslek	25	6,4
Lise	106	27,2	Emekli	20	5,1
Ön Lisans	66	16,9	Diğer	11	2,8
Lisans	100	25,6	Toplam	390	100
Yüksek Lisans	44	11,3	DOĞUM YERİ	Frekans	Yüzde
Doktora	14	3,6	Erzurum	262	67,2
Toplam	390	100	Erzurum Dışı	128	32,8
AYLIK GELİR	Frekans	Yüzde	Toplam	390	100
-750 YTL	136	34,9	KIŞ SPORLARI YAPMA	Frekans	Yüzde
751-1500 YTL	114	29,2	Evet	66	16,9
1501-2250 YTL	114	29,2	Hayır	324	83,1
2251 + YTL	26	6,7	Toplam	390	100
Toplam	390	100	KAYAK YAPMA	Frekans	Yüzde
			Evet	137	35,1
			Hayır	253	64,9
			Toplam	390	100

Cevaplayıcıların % 59,2'si (231) erkeklerden, % 40,8'i (159) ise bayanlardan oluşmaktadır. Cevaplayıcıların yaş ortalaması % 28,5'lik bir oranla 25-31 yaş arasında değişirken, % 25,9'luk kısmı ise 18-24 arası yaş grubunda yer almaktadır. Anket yapılan kişilerin medeni hallerini ise % 53,3'lük bir oranla evliler oluşturmaktadır. Bekar cevaplayıcıların oranı ise % 46,7'dir. Cevaplayıcıların % 27,2'si lise mezunudur. Bu oranı sırasıyla lisans, ilköğretim, ön lisans, yüksek lisans ve doktora oluşturmaktadır. Cevaplayıcıların mesleki durumlarına bakıldığında büyük bir bölümü %20'lik bir oranla memurlar oluşturmaktadır. Ayrıca cevaplayıcıların %19,5'i esnaf, % 16,9'u öğrenci öğrenci, % 9'u işçi, % 7,9'u ev hanımı, % 7,7'si işsiz, % 6,4'ü serbest meslek, % 5,1'i emekli, % 4,6'sı tüccar ve % 2,8'i de diğer meslek gruplarından kişilerdir. Araştırmaya katılan yerel halkın % 67,2'sinin doğum yeri Erzurum'dur. % 32,8'lik kısmın doğum yeri ise Erzurum dışıdır. Gelir düzeyi

açısından cevaplayıcıların % 34,9'u düşük, % 6,7'si ise yüksek gelire sahiptir. Cevaplayıcıların % 16,9'u kış sporları yapmaktadır. Geriye kalan % 83,1'lik oranı ise kış sporları yapmayan kişiler oluşturmaktadır. Cevaplayıcıların % 35,1'i kayak yapmayı bilmektedirler.

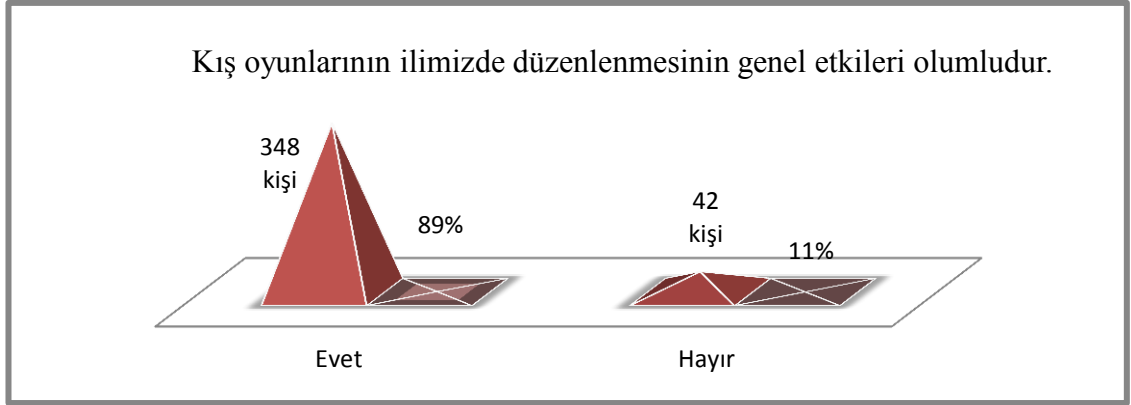
3.7.2. Olimpiyatların Etkilerine Yönelik Tutumların Dağılımı

Olimpiyatların etkilerine yönelik yapılan anketin frekans ve yüzdeleri Tablo 3.3.'te verilmiştir. Tabloda Erzurum'da yapılan 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının bölgeye olan etkilerine yönelik cevaplayıcıların tutumlarına ait toplam veriler incelenmiştir. Buna göre cevaplayıcıların yaklaşık % 31,4'ü katılıyorum şeklinde cevap verirken, % 25,4'ü tamamen katılıyorum, % 18,8'i katılmıyorum, % 16,07'si kararsızım, % 8,1'i ise kesinlikle katılmıyorum yönünde fikir beyan etmişlerdir. Tutumlarla ilgili görüşlerin yüzde değerlerine bakıldığında en yüksek katılım % 64,6 ile "Etkinlikler ve açık hava programlarını destekliyorum" görüşü, en düşük katılım ise % 7,7 ile "Kış oyunlarından dolayı ilimizde mal ve hizmet fiyatları düşmüştür" görüşünde saptanmıştır. Katılmıyorum cevabına bakıldığında ise % 36,7'lik bir oranla en fazla "Kış oyunlarından dolayı ilimizde mal ve hizmet fiyatları düşmüştür" görüşü cevaplanmıştır. Ayrıca % 30,3'lük bir oranla "Kış oyunları için gelen turistler yaşamımızı olumlu yönde etkilemişlerdir" görüşü yoğunlukla cevaplanmıştır. Kararsızlarda ise en yüksek % 37,9 ile "Kamu turistik tesislerinin iyileştirilmesi herhangi bir vergi israfına neden olmamıştır", en düşük % 0,5 ile "Kültüre ve tarihe dayalı cazibe merkezlerini destekliyorum" ifadesi yer almıştır.

Cevaplayıcıların 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına yönelik tutumlarının genel etkilerine bakıldığında tutumları olumlu yöndedir görüşü ortaya çıkmıştır. Şekil 3.2.'de kış oyunlarının ilimizde düzenlenmesini genel etkilerinin % 89 oranında olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3. Yöre Halkının 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Tutumlarına İlişkin Görüşler

Yöre Halkının 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Tutumlarına İlişkin Görüşler	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Toplam Sayı	Toplam %
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kış Oyunları ilimizde daha fazla iş imkanı yaratmıştır.	122	31,3	105	26,9	33	8,5	102	26,1	28	7,2	390	100
Kış oyunları ilimizde daha fazla yatırım olanakları sağlamıştır.	113	29	185	47,4	31	7,9	55	14,2	6	1,5	390	100
Kış oyunlarının yapılması şehir ekonomisinin hareketlenmesine yol açmıştır.	89	22,8	161	41,3	62	15,9	61	15,6	17	4,4	390	100
Kış oyunları büyük ölçüde yaşam standartlarımızı yükseltmiştir.	42	10,8	79	20,3	92	23,6	134	34,3	43	11	390	100
Kış oyunlarından dolayı ilimizde mal ve hizmet fiyatları düşmüştür.	30	7,7	69	17,7	61	15,6	143	36,7	87	22,3	390	100
Kış oyunları yöre halkımıza ve küçük işletmelere ekonomik fayda sağlamıştır.	52	13,3	136	34,9	81	20,8	82	21	39	10	390	100
Kış oyunlarından elde edilen gelirler, yerel yönetimler için diğer endüstri gelirlerinden daha fazla öneme sahiptir.	40	10,3	95	24,4	124	31,8	95	24,4	36	9,1	390	100
Kamu turistik tesislerinin yapıma ve geliştirilme maliyeti çok düşük olmuştur.	32	8,2	52	13,3	116	29,7	116	29,7	74	19,1	390	100
Kış oyunları için gelen turistler yaşamımızı olumlu yönde etkilemişlerdir.	60	15,4	106	27,2	76	19,5	118	30,3	30	7,6	390	100
Kış oyunları geleneksel kültürümüzü olumlu yönde etkilemiştir.	66	16,9	117	30	83	21,3	102	26,2	22	5,6	390	100
Kamu turistik tesislerinin iyileştirilmesi herhangi bir vergi israfına neden olmamıştır.	48	12,3	94	24,1	148	37,9	71	18,2	29	7,5	390	100
Kış oyunları ilimizde sosyal açıdan bozulmaya neden olmamıştır.	59	15,1	159	40,8	57	14,6	80	20,5	35	9	390	100
Kış oyunları ilimizde suç oranını düşürmüştür.	36	9,2	92	23,6	72	18,5	117	30	73	18,7	390	100
Yerel halk kış oyunları için yapılan tesislerden yararlanmaktadır.	95	24,4	140	35,8	53	13,6	49	12,6	53	13,6	390	100
Kış oyunları yerel halkı kültürel faaliyetlere katılmaya teşvik etmiştir.	113	29	159	40,8	42	10,8	53	13,7	23	5,7	390	100
Kış oyunları turist ve yerel halk arasında etkileşim sağlamıştır.	79	20,3	130	33,3	71	18,2	86	22,1	24	6,1	390	100
Kış oyunları diğer bölgelerden ve ülkelerden gelen turistlerin kültürlerini ve yaşam biçimlerini daha iyi anlamamızı sağlamıştır.	75	19,2	116	29,7	107	27,4	68	17,4	24	6,3	390	100
Kış oyunları kültürel kimliğimiz üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır.	64	16,4	158	40,5	64	16,4	67	17,2	37	9,5	390	100
Kış oyunları kültürel faaliyetlerimizin (cirit, bar vb.) çeşitlendirilmesine katkı sağlamıştır.	94	24,3	172	44,2	44	11,3	53	13,3	27	6,9	390	100
Turistler için cazibe merkezlerinin oluşturulmasını destekliyorum. (Kayak, kamp alanı, park, tırmanma vb.)	238	61	115	29,5	9	2,3	21	5,4	7	1,8	390	100
Kültüre ve tarihe dayalı cazibe merkezlerini destekliyorum. (Müze, saray, köy evi, tarihi cadde vb.)	249	63,8	128	32,8	2	0,5	8	2,1	3	0,8	390	100
Etkinlikler ve açık hava programlarını destekliyorum. (Dinlenme tesisleri, sergi, spor etkinliği, iş/genel etkinlik vb.)	252	64,6	121	31	10	2,6	2	0,5	5	1,3	390	100
Hizmetin geliştirilmesini destekliyorum. (Otel, seyahat acentesi, restoran, eğlence, hediyelik eşya satan merkezler vb.)	238	61	132	33,8	4	1	5	1,3	11	2,9	390	100
TOPLAM YÜZDE	% 25,49		% 31,45		% 16,08		% 18,82		% 8,16		100	

Şekil 3.2. Kış Oyunlarının İlimizde Düzenlenmesinin Genel Etkileri

Bu verilerden hareketle “Kış oyunları yapıldığı bölgeyi olumlu yönde etkiler” şeklindeki H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Şekil 3.3. cevaplayıcıların kış oyunlarının faydasına yönelik sorulmuş ifadeye verdikleri cevapları göstermektedir. Şekile göre cevaplayıcıların % 77’si yapılan kış oyunlarının ilimize yararları olduğunu düşünürken, geriye kalan % 23’lük kısım zararın daha çok olduğunu düşünmektedir. Bu durumda, yöre halkının önemli bir kısmınının kış oyunlarının yöreye fayda sağladığına inandığı söylenebilir.

Şekil 3.3. Kış Oyunlarının İlimize Olan Yararı

Kış oyunlarının genel olarak nasıl algılandığına yönelik sorulara verilen cevaplar ile demografik özellikler arasında ilişkilerin yorumlanması, çalışmanın sonuçlarının daha net ortaya konulması açısından önemlidir. Bu durum ayrıntılı olarak Tablo 3.4., Tablo 3.5., Tablo 3.6., Tablo 3.7., Tablo 3.8. ve Tablo 3.9. ‘da gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Cevaplayıcıların Cinsiyetlerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları

Cinsiyet	Cevaplar				Toplam	
	Evet		Hayır			
Erkek	209	% 90,5	22	% 9,5	231	100
Kadın	139	% 87,4	20	% 12,6	159	100

Tablo 3.4.'te cevaplayıcıların cinsiyetleri ile yapılan kış oyunlarının genel etkilerini olumlu görme sorularına verdikleri cevaplar gösterilmiştir. Tabloya göre erkeklerin % 90,5'i sonuçları olumlu algılamakta, kadınların % 12,6'sı bu düşünceye karşı çıkmaktadırlar. Bu durumda erkeklerin kadınlara göre kış oyunlarının sonuçlarını daha olumlu buldukları söylenebilir.

Tablo 3.5. Cevaplayıcıların Cinsiyetlerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algıları

Cinsiyet	Cevaplar				Toplam	
	Evet		Hayır			
Erkek	180	% 77,9	51	% 22,1	231	100
Kadın	120	% 75,5	39	% 24,5	159	100

Tablo 3.5'te de görüldüğü gibi kış oyunlarının ilimize yararı zararından daha fazla olmuştur ifadesine erkekler % 77,9, kadınlar ise % 75,5 oranında iyimser bakmışlardır. Oranların birbirine oldukça yakın olması erkeklerin ve kadınların düşüncelerinin aynı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.6. Cevaplayıcıların Yaşlarına Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları

Yaş	Cevaplar				Toplam	
	Evet		Hayır			
18-24	92	% 91,1	9	% 8,9	101	100
25-31	102	% 91,9	9	% 8,1	111	100
32-38	52	% 91,2	5	% 8,8	57	100
39-45	54	% 85,7	9	% 14,3	63	100
46 +	48	% 82,8	10	% 17,2	58	100

Tablo 3.6.'da katılımcıların yaşlarına göre kış oyunları olumlu görme algıları gösterilmiştir. Buna göre kış oyunlarının olumlu etkilerine inanan yaş grubu % 91,9'luk oranla 25-31 ve bu grubu takiben sırasıyla 32-38, 18-24, 39-45, 46 ve üzeri yaş grubudur.

Tablo 3.7. Cevaplayıcıların Yaşlarına Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algıları

Yaş	Cevaplar				Toplam (%)	
	Evet		Hayır			
18-24	69	% 68,3	32	% 31,7	101	100
25-31	92	% 82,9	19	% 17,1	111	100
32-38	48	% 84,2	9	% 15,8	57	100
39-45	49	% 77,8	14	% 22,2	63	100
46 +	42	% 72,4	16	% 17,8	58	100

Tablo 3.7. kış oyunlarının yararının zararından çok olacağı konusunda 32-38 ve 25-31 yaş grubunun hemen hemen aynı fikirde olduğunu göstermektedir. Ancak özellikle 18-24 yaş grubu arasındaki cevaplayıcılar kış oyunlarının bölgeye herhangi bir yararı olmadığını düşünmektedirler.

Tablo 3.8.'de meslek ve kış oyunlarının olumlu görülme algısı arasındaki ilişkiler gösterilmiştir. Tabloya göre sonuçların birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Tüccar katılımcıların tamamı kış oyunlarının etkilerini olumlu görürken, emekliler ve esnaflar kış oyunlarından herhangi bir fayda göremediklerini söyleyerek oyunlarının etkilerinin olumlu olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Tablo 3.9'da ise tüccardan sonra işsizlerinde kış oyunlarından bir yarar göremedikleri algılanmaktadır. İşsizlerin oyunlar öncesinde ve sırasında iş imkanlarının artacağını düşünmesi ancak bu durumla karşılaşmamaları bu cevaplarda etkili rol oynamış olabilir.

Tablo 3.8. Cevaplayıcıların Mesleklerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Genel Etkilerine Karşı Algıları

Meslek	Cevaplar				Toplam (%)	
	Evet		Hayır			
İşsiz	29	% 96,7	1	% 3,3	30	100
Öğrenci	59	% 89,4	7	% 10,6	66	100
Memur	70	% 89,7	8	% 10,3	78	100
İşçi	32	% 91,4	3	% 8,6	35	100
Esnaf	64	% 84,2	12	% 15,8	76	100
Tüccar	18	% 100	0	0	18	100
Ev Hanımı	28	% 90,3	3	% 9,7	31	100
Serbest Meslek	23	% 92	2	% 8	25	100
Emekli	16	% 80	4	% 20	20	100
Diğer	9	% 81,8	2	% 18,2	11	100

Tablo 3.9. Cevaplayıcıların Mesleklerine Göre 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Yararını Görme Algısı

Meslek	Cevaplar				Toplam (%)	
	Evet		Hayır			
İşsiz	24	% 80	6	% 20	30	100
Öğrenci	47	% 71,2	19	% 28,8	66	100
Memur	62	% 79,5	16	% 20,5	78	100
İşçi	28	% 80	7	% 20	35	100
Esnaf	53	% 69,7	23	% 30,3	76	100
Tüccar	18	% 100	0	0	18	100
Ev Hanımı	22	% 71	9	% 29	31	100
Serbest Meslek	21	% 84	4	% 16	25	100
Emekli	17	% 85	3	% 15	20	100
Diğer	8	% 72,7	3	% 27,3	11	100

3.7.3. Demografik Özellikler ve Model Grupları Arasındaki İlişkiler

“Demografik özellikler ile eğitim düzeyi ve aylık gelir arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki hipotezlerin sınanması için korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 3.10’da verilmiştir.

Tablo 3.10. Demografik Özellikler ve Model Grupları Arasındaki İlişkiler

	Ekonomik Etki	Sosyal Etki	Kültürel Etki	Destek
Medeni Durum	0,004	0,100*	0,039	0,039
Yaş	0,025	-0,094	-0,037	0,006
Doğum Yeri	-0,061	0,022	0,037	0,037
Eğitim Düzeyi	0,042	0,053	0,096	0,139**
Meslek	-0,012	-0,066	0,039	-0,049
Aylık Gelir	0,009	-0,145**	-0,011	0,051
Kış Sporunu Yapma	-0,106*	-0,088	-0,086	-0,042
Kayak Yapma	-0,043	-0,037	-0,077	-0,093

**p<0,01 *p<0,05

Eğitim düzeyi ile turizm desteği arasında 0,01 önem düzeyinde anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Eğitim durumu yükseldikçe turizme ve büyük spor organizasyonlarına destek artmaktadır. Eğitim durumu yüksek olan cevaplayıcılar, turistler için cazibe merkezlerinin oluşturulmasını, kültüre ve tarihe dayalı cazibe merkezlerini, etkinlikler ve açık hava programlarını ve hizmetin geliştirilmesini desteklemektedir. Bu verilerden hareketle “Eğitim düzeyi ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki H₂ hipotezi kabul edilmiştir.

Aylık gelir ile sosyal etkiler arasında 0,01 önem düzeyinde anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmuştur. Aylık gelir arttıkça kış oyunları için gelen turistlerin yaşamımızı olumsuz yönde etkilediği, oyunları geleneksel kültürümüzü olumsuz yönde etkilediği, ilde sosyal açıdan bozulmalar olduğu ve suç oranının yükseldiği, yerel halkın kış oyunları için yapılan tesislerden yararlanamadıkları görüşleri ortaya çıkmıştır. Bu veriler sonucunda “Aylık gelir ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki H₃ hipotezi kabul edilmiştir.

3.7.4. Model Gruplarının Cinsiyet ve Medeni Hal Değişkenlerine Göre Farklılıkları

“Cinsiyet ve medeni hal ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki hipotezlerin sınanması için t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen değerler tablo 3.11’de ve tablo 3.12’de gösterilmiştir.

Tablo 3.11 Model Gruplarının Cinsiyete Göre Farklılıkları

Model Grupları	Cinsiyet	N	Mean	p Değeri	t Değeri
Ekonomik Etkiler	Erkek	231	3,0714	,013	-2,486
	Kadın	159	3,2854		
Sosyal Etkiler	Erkek	231	3,1638	,662	-,437
	Kadın	159	3,1971		
Kültürel Etkiler	Erkek	231	3,5074	,395	-,851
	Kadın	159	3,5987		
Turizm Desteği	Erkek	231	4,4459	,013	-2,485
	Kadın	159	4,6132		

Cinsiyet ve ekonomik etkiler arasında 0,05 önem düzeyinde anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca cinsiyet ile destek arasında da 0,05 önem düzeyinde anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Yerel halkın olimpiyatların sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerine ilişkin algılarının kadınlar ve erkekler arasında ekonomik etki boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Kadınlar erkeklere nazaran olimpiyatların ekonomik etkilerine daha olumlu bakmaktadır. Yerel halkın desteği konusunda da kadınlar erkeklere göre daha olumlu düşünmektedir. Bu verilerden hareketle H_4 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 3.12. Model Gruplarının Medeni Hale Göre Farklılıkları

Model Grupları	Medeni Hal	N	Mean	p Değeri	t Değeri
Ekonomik Etkiler	Evli	208	3,1556	,940	-,075
	Bekar	182	3,1621		
Sosyal Etkiler	Evli	208	3,1082	,048	-1,987
	Bekar	182	3,2564		
Kültürel Etkiler	Evli	208	3,5067	,443	-,767
	Bekar	182	3,5879		
Turizm Desteği	Evli	208	4,4904	,447	-,761
	Bekar	182	4,5412		

Medeni hal ile sosyal etkiler arasında 0,05 önem düzeyinde anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Bekarlar, evlilere nazaran olimpiyat oyunlarının sosyal etkilerini daha olumlu bulmaktadır. Bu verilerden hareketle “Medeni hal ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki H₅ hipotezi kabul edilmiştir.

3.7.5. Model Gruplarının Genel Etkiler Üzerindeki Etkisi

Araştırma modeli kapsamında, olimpiyatların sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerini ölçebilmek amaçlı kullanılan model gruplarının, olimpiyatların toplam etkileri üzerindeki etkileri çoklu regresyon modeli ile analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlar tablo 3.13.’te gösterilmiştir.

Tablo 3.13. Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahminin Standart Hatası	
Olimpiyatların Etkileri	0,361	0,131	0,122	0,28445	
Anova	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P
Regresyon	4,679	4	1,170	14,457	0,000
Artıklar	31,152	385	0,081		
Toplam	35,831	389			

Tabloda görüldüğü gibi çoklu regresyon modeli bir bütün olarak (F,p) her düzeyde istatistiki açıdan anlamlıdır. Olimpiyatların ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri toplam etkiyi % 13 oranında etkilemektedir. Bu verilerden hareketle “Model değişkenleri ile toplam etki arasında ilişki vardır” şeklindeki hipotezimiz kabul edilmelidir.

3.7.6. Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlgili Beklenti Alt Boyutlarının Genel Aritmetik Ortalamaları

Erzurum’da yapılan 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının beklentilerine ilişkin tüm alt boyutların aritmetik ortalamalarına ait veriler tablo 3.14’de gösterilmiştir.

Tablo 3.14 Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları İle İlgili Beklenti Alt Boyutlarının Genel Aritmetik Ortalamaları

Yöre Halkının;		\bar{X}
1	Kış oyunlarının ekonomik etkilerine ilişkin beklentiler	3,15
2	Kış oyunlarının sosyal etkilerine ilişkin beklentiler	3,17
3	Kış oyunlarının kültürel etkilerine ilişkin beklentiler	3,54
4	Turizm desteğine ilişkin beklentiler	4,51
Tüm beklenti alt boyutlarının aritmetik ortalaması		3,59

Tablodaki aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde cevaplayıcıların kış oyunlarının ekonomik etkilerine ilişkin beklentilerinin ortalama puanı 3,15’tir. Cevaplayıcılar kış oyunlarının ekonomik etkilerini ölçmeye yönelik sorulara kış oyunları ilimizde daha fazla iş imkanı yaratmıştır, kış oyunları ilimizde daha fazla yatırım olanakları sağlamıştır, kış oyunlarının yapılması şehir ekonomisinin hareketlenmesine yol açmıştır, kış oyunları büyük ölçüde yaşam standartlarımızı yükseltmiştir, kış oyunlarından dolayı ilimizde mal ve hizmet fiyatları düşmüştür, kış oyunları yöre halkımıza ve küçük işletmelere ekonomik fayda sağlamıştır ve bunun gibi ekonomik etkileri ölçen diğer sorulara çoğunlukla kararsızım ve katılıyorum arasında cevaplar vermişlerdir. Bu durumda cevaplayıcıların olimpiyatların ekonomik yönü konusunda kararsız fikirlere sahip oldukları söylenebilir.

Cevaplayıcıların kış oyunlarının sosyal etkilerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 3,17'dir. Cevaplayıcılara sorulan kış oyunları için gelen turistler yaşamımızı olumlu yönde etkilemiştir, kış oyunları geleneksel kültürümüzü olumlu yönde etkilemiştir, kış oyunları ilimizde sosyal açıdan bozulmaya neden olmamıştır gibi sorular çoğunlukla kararsızım ve katılıyorum şeklinde cevaplanmıştır.

Cevaplayıcıların kış oyunlarının kültürel etkilerine yönelik sorulara vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalaması 3,54'tür. Cevaplayıcılar, kış oyunları kültürel kimliğimiz üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır, kış oyunları turist ve yerel halk arasında etkileşim sağlamıştır, kış oyunları yerel halkı kültürel faaliyetlere katılmaya teşvik etmiştir ve bunun gibi kültürel etkileri ölçen sorulara daha çok katılıyorum yönünde cevaplar vermişlerdir.

Cevaplayıcılara turizmin gelişmesini desteklemekle ilgili sorulara verilen cevapların aritmetik ortalaması ise 4,51'dir. Buna göre yerel halk yapılan kış oyunlarına yüksek ölçüde destek vermiştir.

Cevaplayıcıların Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları ile ilgili beklentilerinin alt boyutlarının ortalama puanları incelendiğinde en yüksek ortalama puanının $X=4,51$ ile turizm gelişmesini destek konusuna ilişkin görüşler alınırken, en düşük $X=3,15$ ortalama puanı ile olimpiyatların ekonomik etkilerine ilişkin sorular yer almıştır.

Alt boyutların genel aritmetik ortalama puanlarına bakıldığında ise cevaplayıcıların yüksek oranda (3,59) olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

M.Ö. 776 yılında Atina'da başlayan antik olimpiyatlar, Pierre Fredy Baron De Coubertin'in kurmuş olduğu modern olimpiyatlarla günümüze kadar devam etmiştir. Yunanlıların site devletleri arasında barışı sağlamak ve tanrılarını anmak için düzenledikleri antik olimpiyat oyunları siyasi nedenlerle duraklamış ancak 1896 yılında Coubertin'in çalışmaları sonucu yeniden düzenlenmeye başlamıştır.

Modern olimpiyat oyunlarının düzenlenmesinde uluslararası evrensel bir iyi niyet ortamı yaratmak, olimpizm prensiplerini dünyaya yaymak, ülkelerin kaynaşması ve gençlerin spor yoluyla dost olmalarına imkanlar yaratmak ve daha barışçıl bir dünya oluşturmak amaçlanmıştır.

Dünyanın en büyük spor organizasyonu olan olimpiyat oyunları ülkeler arasında organize edilen en geniş kapsamlı oyunlardır. Bu oyunlardan sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi, turizm istihdamı gibi katkılar elde edileceğinin bilincinde olan kentler ve ülkeler arasında olimpiyatlara ev sahipliği yapabilmek için kıyasıya bir mücadele vardır.

Olimpiyat oyunlarına 1992 yılında ev sahipliği yapan Barselona'nın olimpiyatlardaki gelirleri bir önceki yıla göre % 75,2 oranında artmıştır. Oyunlara hazırlıkların başladığı zamandan itibaren kentte istihdam da artmaya başlamıştır. Oyunların Barselona'ya en önemli etkisi spor tesislerinin kurulması olmuştur. Diğer olimpiyat oyunlarına göre kentsel dönüşümün en güzel örneği Barselona'da görülmektedir. Barselona oyunları olimpik etkiyi turizm üzerinde başarıyla kullanmıştır. Otel sayısının ve kapasitesinin artmasıyla Barselona bir ticaret şehri olmanın yanında bir turizm şehri haline de gelmiştir. Ayrıca kent, oyunlardan sonra bir kongre ve toplantı merkezi haline gelmiştir.

Olimpiyat oyunlarına 2004 yılında ev sahipliği yapan Atina'da büyük rekorlar kırılmıştır. Atina olimpiyat oyunlarına 202 ülke katılmış ve 11.069 sporcu ağırlanmıştır. Ayrıca ilk kez olimpiyatlara katılan kadın sporcu sayısı diğerlerinden fazla olmuştur ve yine ilk kez olimpiyat ateşi tüm kıtaları dolaşmıştır. Ataçoğlu'na göre; Atina, olimpiyat oyunlarının olumlu turizm etkisinden yeterince yararlanamamıştır. Yunanistan, doğru bir turizm politikası yürütemediği için bir turizm merkezi olma fırsatını kaçırmıştır. Atina olimpiyat oyunlarının özellikle alt yapı maliyetleri bütçe tahminlerini aşmıştır.

Türkiye, olimpiyatlara ilk kez 1908 yılında Londra Olimpiyatlarına sporcu göndererek katılmıştır. 1908 yılından beri yapılan olimpiyatlardan sadece 1920 Antwerp, 1932 Los Angeles ve 1980 Moskova olimpiyat oyunları hariç tüm oyunlara katılmıştır. Bu oyunlardan toplam 44 madalya kazanan Türkiye küçümsenmeyecek başarılar elde etmiştir. Ancak Türkiye'nin daha başarılı olması için bir olimpiyata ev sahipliği yapması gerekmektedir. Türkiye'nin bu tür bir organizasyonu düzenlemesi için spora ve olimpiyatlara daha fazla önem vermesi gerekmektedir. Yerel halkın spor hakkında bilinçlendirilmesi, sporun daha fazla sevdirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Türkiye, 1959 yılından bu yana düzenlenen üniversite oyunlarına 2005 yılında İzmir ve 2011 yılında Erzurum'la katılmıştır. 23. İzmir 2005 üniversitelerarası yaz oyunlarına 131 ülkeden 5372 sporcu katılmıştır. Organizasyonda 2512 delegasyon görevlisi, 450 spor teknik görevlisi ve 1116 hakem görev almıştır. Oyunlar süresince 8676 gönüllü görev yapmıştır. Oyunları 357.000 kişi izlemiştir. Organizasyon komitesi toplam 13,9 milyon TL tutarında finansman kaynağı sağlamıştır.

2005 yılında 22.si düzenlenen Innsbruck-Avusturya sonuçlarına göre 50 ülkeden 1449 sporcu, 774 resmi görevli, 350 özel misafir katılmıştır. Katılımcı sayılarına bakıldığında 25. Erzurum 2011 kış oyunlarına gerek katılan ülke sayısı gerekse katılımcı sporcu sayısı daha fazla olmuştur.

25. Erzurum 2011 üniversitelerarası kış oyunlarına ise 53 ülkeden 1768 sporcu katılmıştır. Organizasyonda 940 delegasyon görevlisi, 258 FISU görevlisi, 113 uluslararası hakem, 385 ulusal medya görevlisi, 54 uluslararası medya görevlisi, 3640 güvenlik görevlisi ve 660 sağlık görevlisi görev almıştır. Ayrıca oyunlar süresince 2600 gönüllü aktif olarak organizasyonda faaliyet göstermiştir.

Erzurum 2011 Kış Oyunlarının etkilerini ölçebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada, yerel halka yönelik saha araştırması yapılmış ve araştırmada elde edilen bulgular aşağıda ifade edilmektedir:

Araştırmada değerlendirmeye alınan cevaplayıcı sayısı n=390'dır. Erzurum il merkezinde ikamet eden yerel halkın demografik özellikleri incelendiğinde cevaplayıcıların % 59,2'si erkek, % 40,8'i kadındır. Bu durum kısmen de olsa erkek ve bayanlar arasında adil bir dağılımın gerçekleştiğini göstermektedir. Cinsiyet değişkenine göre görüşlerde büyük farklılıkların oluşmamasının nedeni, yörede

kadınların erkekler kadar sportif aktiviteleri ve büyük spor organizasyonlarını takip etmeleri olarak düşünülebilir.

Cevaplayıcıların % 53,3'ü evli, % 46,7'si bekar. Medeni hal ile model grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır şeklindeki hipotezin sınanması için yapılan t testi sonucuna göre cevaplayıcıların evli veya bekar olmalarının kış oyunlarının etkilerine yönelik görüşlerinde büyük farklılıklar yaratmaması olumlu olarak değerlendirilebilir.

Yaş oranlarına bakıldığında ise % 28,5'i 25-31 yaş arasında, % 25,9'u 18-24 yaş arasında, % 16,2'si 39-45 yaş arasında, % 14,9'u 46 yaş ve üzerinde, % 14,6'sı 32-38 yaş aralığındadır. Cevaplayıcıların çoğunun genç yaşta olduğu görülmektedir.

Cevaplayıcıların % 27,2'si lise ve % 25,6'sı lisans mezunudur. Ancak doktora eğitimi alan kişiler % 3,6'lık oranla katılımcıların çok az bir kısmını oluşturmaktadırlar. Bu oranlar cevaplayıcıların eğitim düzeylerinin çok yüksek olmadığını göstermektedir.

Mesleki dağılımlara bakıldığında % 20'lik oranla memurlar ilk sırayı almaktadır. Bu sırayı % 19,5'lik oranla esnaf, % 16,9'luk oranla ise öğrenciler oluşturmaktadır.

Cevaplayıcıların büyük bir çoğunluğu (% 67,2) Erzurum doğumlu iken % 32,8'lik kısım Erzurum dışında doğanlardan oluşmaktadır. Ancak bu oranı oluşturan kişilerde Erzurum'da ikamet etmektedir.

Cevaplayıcıların çok düşük oranda (% 35,1) kayak yapmayı bildiği ve daha düşük oranda (% 16,9) kış sporları yaptıkları görülmektedir.

Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının bölgeye olan etkilerine yönelik yöre halkının tutumlarına ait toplam veriler incelendiğinde yöre halkının kış oyunları ile ilgili yöneltilen sorulara oldukça yüksek oranda (%31,4) katıldıkları saptanmıştır. Tutumlarla ilgili soruların yüzde değerlerine bakıldığında "Etkinlikler ve açık hava programlarını destekliyorum" ifadesi % 64,6 ile en yüksek orana sahiptir. Buna göre yerel halkın kayak ve kış sporları yapmamasına rağmen, bu tür spor organizasyonlarını her zaman desteklediği söylenebilir.

Yerel halkın 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına yönelik görüşlerinin genel etkilerine bakıldığında cevaplayıcıların çok olumlu görüşlere sahip oldukları saptanmıştır. Cevaplayıcıların % 89'u yapılan kış oyunlarının olumlu olduğunu,

%11'lik kısmı ise olumsuz etkileri olduğunu düşünmektedir. Buna göre yöre halkının kış oyunlarının ilimizde düzenlenmesine olumlu baktığı söylenebilir. Ayrıca yöre halkının % 77'si kış oyunlarının ilimize yararlı olduğunu düşünürken, % 23'lük kısım tam tersi görüş beyan etmektedirler. Bu durumda yöre halkı kış oyunlarının yöreye fayda sağladığını düşündüğü söylenebilir.

Cevaplayıcıların cinsiyetlerine göre kış oyunlarının genel etkilerini olumlu görme algısı arasında önemli bir fark ortaya çıkmamıştır. Erkeklerin % 90,5'i sonuçları olumlu algılarken, kadınların % 87,4'ü olumlu fikir beyan etmişlerdir. Bu durumda erkeklerin kadınlara göre kış oyunlarının sonuçlarını daha olumlu buldukları söylenebilir.

Cevaplayıcıların cinsiyetlerine göre kış oyunlarının yararlarını görme algısı arasında da önemli bir farklılık yoktur. Erkekler bu konuya % 77,9, kadınlar ise % 75,5 oranında iyimser bakmıştır. Oranların birbirine yakın olması erkeklerin ve kadınların düşüncelerinin aynı olduğunu göstermektedir.

Kış oyunlarının genel etkilerinin olumlu olduğu inancına % 91,9'luk oranla 25-31 yaş grubu arasındaki cevaplayıcılar katılmaktadırlar. 46 yaş ve üzeri cevaplayıcılar ise % 72,4'lük bir oranla kış oyunlarının genel etkilerini olumlu bulmamaktadır.

Kış oyunlarının yararının zararından çok olduğu konusundaki cevaplara bakıldığında özellikle 18-24 yaş grubu arasındaki cevaplayıcılar, kış oyunlarının bölgeye herhangi bir yararı olmadığı görüşünü belirtmişlerdir. Genç nüfus toplamı içinde genç işsizlerin oranının fazla olması ve bu grup içinde bulunanların beklentilerinin karşılanamaması oranın düşük olmasında etkili olabilir.

Cevaplayıcıların meslek gruplarına bakıldığında en yüksek destek tüccarlarda görülmüştür. Tüccarların tamamı kış oyunlarının etkilerini olumlu görürken, grup içerisindeki emekliler kış oyunlarının etkilerini olumsuz algılamıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; eğitim düzeyleri yüksek olan katılımcılar, turistler için cazibe merkezlerinin oluşturulmasını, kültüre ve tarihe dayalı cazibe merkezlerini, etkinlikler ve açık hava programlarını ve hizmetin geliştirilmesini desteklemektedirler. Bu durumun özellikle eğitim düzeyleri yüksek olan halkın turizmin gelişmesine verdiği önem ve desteği ifade ettiği söylenebilir.

Yerel halkın aylık geliri arttıkça, kış oyunlarının sosyal etkilerinin olumlu olduğuna dair görüşleri azalmaktadır. Aylık geliri yüksek olan yerel halkın, turizmin kişisel davranışlara, aile içi ilişkilere, ahlaki kurallara ve toplumun sosyal yapısına etkisinin az olduğu düşüncesine sahip olduğu söylenebilir. Turizmin en çok ekonomik yönden ele alınmış bir faaliyet olması, turizmin sosyal ve kültürel etkilerini geri plana itmiştir.

Demirdöğen, Selçuk ve Sağlık (2010) turizmin sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik etkileri üzerine yapmış oldukları çalışmalarında, 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarına yönelik bir uygulama yaparak, kış oyunları öncesinde halkın beklentilerini incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre cevaplayıcılar, 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarının istihdam yaratacağı, ilde yatırımları artıracığı, yaşam standartlarını yükselteceği, küçük işletmelere fayda sağlayacağı gibi konularda yüksek oranlarda olumlu görüş beyan etmişlerdir. Henüz böyle bir organizasyonla tanışmamış yöre halkının, özellikle ekonomik katkı konusunda çok şey beklediği ve bu nedenle sosyal, kültürel ve çevresel etkileri göz ardı ettiği görülmüştür.²³⁵

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda katılımcıların anketlerdeki sorulara verdikleri cevaplara göre bazı önerilerde bulunmak mümkündür:

Erzurum ilinde yaşayan katılımcıların verdikleri cevaplar dikkate alındığında genel olarak halkın kış oyunları ile ilgili algılarının olumlu olduğu söylenebilir. Yöre halkının cinsiyet, yaş, medeni hal ve meslek grubu arasında önemli ölçüde tutum farklılığı bulunmamaktadır. Var olan farklılıklarında tamamen ortadan kaldırılması için çeşitli faaliyetler yapılabilir. Örneğin kış sporları odaklı turizm etkinliklerine tüm halkın ilgisi ve katılımı sağlanabilir. Ayrıca yöre halkına kış sporlarının, büyük spor organizasyonlarının ve kış turizminin yöreye kazandıracakları hakkında eğitim, seminer ve buna benzer faaliyetlerle bilinçlendirme amaçlı bilgiler verilebilir. Yörede yaşayan kadınların kış sporları ile yakından ilgilenmeleri, daha çok spor yapmaları hatta organizasyonlarda sporcu olarak rol almaları da sağlanabilir, kış sporları kursları açılabilir. Özellikle kış sporu yapan halkın toplam içerisindeki oranı % 83,1 olunca bu

²³⁵ Osman Demirdöğen, Gökalp Nuri Selçuk, Erkan Sağlık, Turizmin Sosyal Kültürel Çevresel ve Ekonomik Etkileri 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama, Erzurum 2010, T.C. Atatürk Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2008/250 Nolu Bilimsel Araştırma Projesi.

durumun önemi çok daha iyi anlaşılabilir. Bu sayede kış oyunları için yapılan tesislerde etkili bir şekilde kullanılabilir.

Çok sayıda şehir, olimpiyatlar gibi büyük spor organizasyonlarına ev sahipliği yaparak uluslararası bir açılımla şehir imajlarının değer kazanmasına aracılık etmektedir. Erzurum'da üniversitelerarası kış oyunlarının yapılması, kentsel tanıtım açısından büyük bir kazanç olmuştur. Erzurum'un kış turizmi potansiyelinden yapılan oyunlar sonrasında da en iyi şekilde verim elde etmenin yolu tanıtımdan geçmektedir. Yörede ilk aşamada bölgesel tanıtım olmak üzere, turizmde yerel örgütlenme ve tanıtım araçlarından yararlanmak kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu nedenle uluslararası siyasi toplantıların yapılması, büyük spor organizasyonlarının organize edilmesi, yazılı görsel medya yolu ile yöre hakkında insanlara bilgi verilmesi sağlanabilir.

Şehrin ulusal ve uluslararası tanıtımında olimpiyatlara ve üniversite oyunlarına hazırlık kamplarının da büyük faydası olabilir. Bu tür spor organizasyonlarına hazırlanan sporcuların hazırlık sezonunu geçirecekleri ortam ve imkanlar dağda oluşturularak şehir pazarlanıp tanıtımı yapılabilir.

Palandöken Kayak Merkezinin tanıtımının etkin bir şekilde yapılması için ulusal ve uluslararası etkinlikler yapılabilir. Kış turizmi açısından güçlü bir potansiyele sahip olan kayak merkezinde çeşitli kültürel ve sportif festivaller düzenlenebilir. Buna örnek olarak kayak festivalleri, Oltu Taşı Festivalleri, Cağ Kebab Festivali vb. etkinlikler yapılabilir. Uluslararası spor federasyonu desteğiyle dünya kupası turnuvaları başlatılabilir. Ayrıca bunların yanı sıra kış sporları turizmi kongresi veya kış sempozyumu gibi uluslararası turizm kongreleri yapılabilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre yöre halkının % 65'i kayak yapmamaktadır. Bu bağlamda yöre halkının kış turizmine daha etkili bir şekilde katılabilmesi için kayak merkezlerine gitmeleri sağlanmalıdır. Bunun içinde fiyatlar halkın bütçesine uygun olmalı, sezon dışında indirimler yapılmalı, oteller ve tesisler yıl boyunca açık tutulmalıdır. Bu durumda kış turizminde çalıştırılan personelin tüm yıl boyunca istihdam edilmesi sağlanabilir. Ayrıca şehir ile kayak merkezi arasındaki kopukluğun da ortadan kaldırılması için günübirlik aktiviteleri gerçekleştirebileceği alanlar oluşturulmalıdır. Şehir ile kayak merkezi arasında ulaşım imkanları iyileştirilerek halkın daha kolay ve ekonomik bir şekilde kayak merkezine ulaşımı sağlanabilir.

Turizmde ürünün çeşitlendirilerek sezonun bütün bir yıla yayılması, diğer alternatif turizm türlerini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda Erzurum'da turizm sezonunu bütün bir yıla yaymak için pistler bu yönde düzenlenerek çim kayağı yapılabilir.

Gelen turistin kalış süresini artırmak amacıyla, dağda kapalı bir alanda yapılabilecek, içinde squash salonu, tenis kortu, basketbol sahası vb. bulunan büyük bir alışveriş merkezleri kurularak ziyaretçilerin bölgeye daha fazla ekonomik katkıda bulunması sağlanabilir.

Kış oyunları için yapılan tesislerin düzenli bakımları için önemli miktarlarda kaynak ayrılmalıdır. Bu tesislerin ziyaretçilere tanıtılması için kaldıkları otellerden şehir ve civarını kapsayan turlar yapılabilir.

Kış olimpiyatlarının bir kentte organize edilebilmesi için kış turizminin geliştiği yerler tercih edilmektedir. Erzurum'da kış sporlarına yönelik avantajların fazla olması 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarından sonra 2012 Kuzey Disiplini Gençler Dünya Şampiyonası'nın da ülkemizde düzenlenmesini sağlamıştır. Ayrıca 2012 yılında 2022 Kış Olimpiyatlarına aday olmak için çalışmalar yapılmaktadır. Olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan şehirler, önemli alt yapı yatırımları ve spor tesisleri inşa etmek zorundadırlar. Bu nedenle Erzurum'un kış sporları ve kış turizmine yönelik tehdit oluşturan zayıf yönlerinin düzeltilmesi gerekmektedir. Turizm ve kış sporlarında yetişmiş insan gücü eksikliğinin giderilmesi, dağların daha güvenli hale getirilmesi, eğlence eksikliğinin giderilmesi, ulaşım sorununun tamamen ortadan kaldırılması gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

25. Dünya Üniversiteler Arası Kış Oyunları Kurumsal Kimlik Kılavuzu, Erzurum, 2011.
- Abalı, Ali, *Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor*, TC. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Ankara 1974.
- Aksoy, Alper, *Spor Yapıları: Olimpiyat Stadyumları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri 2009.
- Aksoy, Nermin, “Kış Turizminde Bu yıl Alplerin Yüzü Gülüyor”, *TÜRSAB, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Yayını*, Ocak, Sayı 180 1999.
- Arınç, Kenan, “Dünyada ve Türkiye’de Kış Sporlarına Alternatif Yeni Bir Sportif ve Turistik Aktivite; Çim Kayağı ve Demritaş Barajı Çim Kayağı Merkezi Örneği (Bursa-Türkiye)”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı:21, Erzurum 2003.
- Atabeyoğlu, Cem, *Dağcılık ve Kayak Tarihi*, Ankara 1991.
- Ataçoğlu, Muazzez Şaşmaz, *Olimpiyat Oyunlarının Ev Sahibi Ülke ve Kente Ekonomik Etkilerinin Araştırılması*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2008.
- Avcıkurt, Cevdet, *Turizm Sosyolojisi Turist-Yerel Halk Etkileşimi*, Detay Yayıncılık, Balıkesir 2003.
- Balcı, Velittin, *Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara 1999.
- Baran, Züheylan ve Taşgıt, Yunus Emre, “Turizmin Sosyo- Ekonomik Çevresel Etkileri ve Yerel Halkın Tutumu Arasındaki İlişki: Akçakoca Örneği”, *11. Ulusal Turizm Kongresi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2010.
- Barutçugil, İsmet, *Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*, Beta Yayınevi, İstanbul 1986.
- Baykan, Eda, *Turizmin Yerel Kültür Üzerindeki Etkilerinin Yöre Halkı Tarafından Algılanması (Ürgüp Yöresine Yönelik Bir Uygulama)*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2007.

- Blake, Adam, *The Economic Impact of The London 2012 Olympics*, Christel DeHaan Tourism and Travel Research Institute, Nottingham University Business School. 2005.
- Bodlender, Jonathan and Others, *Developing Tourism Destinations: Policies and Perspectives*, Longman, London 1991.
- Bond, M. Landman, J.R., "Tourism: A Strategy for Development", *Nebraska Journal of Economic and Business*, Nebraska 1972.
- Cook, Raymond and Howell, Rrichard L., *Summer Olympic Tourist Market-Learning From Past*, Tourism Management, June 1988.
- Çımat, Ali ve Bahar, Ozan, "Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme", *Akdeniz Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(6), 1-18 2003.
- Demirdöğen, Osman, Selçuk, Gökalp Nuri, Sağlık, Erkan, Turizmin Sosyal Kültürel Çevresel ve Ekonomik Etkileri 2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama, Erzurum 2010, *T.C. Atatürk Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı*, 2008/250 Nolu Bilimsel Araştırma Projesi.
- Demirkaya, Harun, "Turizm Sektöründe Rekabet ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Oryantasyon ve Örgütsel Sosyalizasyon Kısa Dönemde İşe Yarar Mı?" *II. Turizmde İnsan Kaynakları Sempozyumu*, Antalya 2011.
- Derleme, *Olimpik Sporlar*, Boyut Kitapları, İstanbul 2003.
- Dinçer, Zeki Mithat, *Turizm Ekonomisi ve Türkiye Ekonomisinde Turizm*, Filiz Kitapevi, İstanbul 1993.
- Doğan, Hasan Zafer, *Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri*, Detay Yayıncılık, Ankara 2004.
- Doğanay, Hayati, *Erzurum Turistik Potansiyeli*, Turizm Yıllığı, Erzurum 1992.
- Doğanay, Hayati, Erzurum'da Kayak Spor Turizmi ve Başlıca Sorunları, *Türkiye Kalkınma Bankası, Turizm Yıllığı*, Ankara 1987.
- DPT, *4.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.
- DPT, *5.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.

- DPT, *6.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.
- DPT, *7.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.
- DPT, *8.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.
- DPT, *9.Beş Yıllık Kalkınma Plan Hazırlık Çalışmaları DPT Sosyal Planlama Dairesi*, Ankara.
- Durgun, Durgun, *Türkiye’de Sporun Gelişimi ve Değişen Kullanıcı Gereksinimlerini Karşılıyıcı Yönde Modern Stadyum Yapılarının Temel Planlama Özellikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne 2007.
- Emil, Taluy, *Dağ Turizmi (Kayak Merkezleri) Sektör Profili*, İstanbul Ticaret Odası, Etüt ve Araştırma Şubesi, 2004.
- Eralp, Ziya, *Genel Turizm*, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları: 3, 1983.
- Erkal, Mustafa, *Sosyolojik Açından Spor*, Der Yayınları, İstanbul 1998.
- Ertan, Rıfat, “Türk Sporunun Yapısal Düzeni”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, , x (1-2), y.2006. KLM.
- Erzurum 2011 Winter Universiade, Günümüzde FISU, Erişim Tarihi: 13.05.2011
<http://www.erkurum2011.gov.tr/fisu/10170-gunumuzde-fisu>
- Erzurum 2011 Winter Universiade, Progress Report 6, Erzurum 2010.
- Erzurum Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Erzurum Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, 2010.
- Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası, *Erzurum Ekonomik Durum Raporu*, Erzurum 2006.
- Erzurum Valiliği ve İl Turizm Müdürlüğü, *Erzurum İl Turizm Envanteri*, Hakikat Ofset, Erzurum 2002.
- EUROSTAT, *Tourism in Europe: Key Figure 1997-1998*, Madrid: Brussels 1999.
- Evren, Mesut, *Kapalı Spor Salonları ve Diğer Spor Tesislerine Umumi Bir Bakış*, Pulhan Matbaası, İstanbul 1994.
- Gibson, Heather J., *Sport Tourism: A Critical Analysis of Research*, Sport Management Review, 1, 45-76., 1998.

- Goeldner, Charles R. and McIntosh, Rober W., *Tourism Principles, Practices, Philosophies*, John Wiley&Sons Inc., USA 1990.
- Goffe, Peter, "Development Potential of International Tourism", *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, Vol. 16, No. 3, pp.24-31., 1975.
- Göksan, Ergun, *Turizmoloji*, Uğur Ofset, İzmir 1978.
- Güncel Times, *Aylık Haber Dergisi*, 1 (4), Erzurum, Ocak 2011.
- Gündoğan, Neşe, "Olimpizm ve Olimpiyat Oyunlarının Kente ve Ülkeye Katkıları", 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 27-29 Ekim 2002, Antalya 2002.
- Gürkan, İlhan M., Turizm Hareketlerinin Bir Yerleşim Biriminde (Belek/Antalya) Sosyal Yapıdaki Değişimlere Etkileri, *Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü Araştırma ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı*, Ankara 1996.
- Güven, Özbay, *Türklerde Spor Kültürü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları*, Sayı 57., Türk Kültüründen Görüntüler Dizisi, Sayı:16, Ankara 1992.
- Güzel, Pınar, *Uluslararası Spor Organizasyonlarının Olimpik Eğitimin Yaygınlaştırılması İle İlgili Etkileri; 23. Üniversite Yaz Oyunları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa 2007.
- Hacıoğlu, Necdet, *Türkiye'de Turizm Eğitimi*, (Teksir), Balıkesir 1997.
- Hazar, Atilla, *Spor ve Turizm*, Detay Yayıncılık, Ankara 2007.
- <http://www.gsgm.gov.tr/Sayfalar/tarihce.aspx>
- http://www.tursab.org.tr/tr/istatistikler/turistik-tesis-ve-isletmeler/turkiyenin-dagcilik-ve-kayak-merkezleri_914.html
- http://www1.messeberlin.de/vip8_1/website/MesseBerlin/htdocs/www.fair.itbberlin.de/de/Messeinfos/MarketTrends/ejarque.pdf
- İbragimov, Murat, *Ürün Çeşitlendirmesi Açısından Kış Turizmi ve Almatı Çimbulak, Medeu Örneği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2001.
- İhsan, Mülazim, Kayak ile Talim ve Terbiye, İstanbul. *Doğu Gazetesi*, 1934., 17 Birinci Kanun 1937.
- İncekara, Ahmet, *Doğu Anadolu'da Kış Turizmi ve Gelişme Olanakları*, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 1998-18, İstanbul 1998.

- Jenkins, C.L., “World Tourism Leaders’ Meeting on Social Impacts of Tourism”, *Final Report*, WTO, Manila 1997.
- Keskin, Ayhan, *2000-2012 Yılları Arasında Düzenlenen ve Düzenlenecek Olan Modern Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapmak İçin Aday olan Şehirler, Seçim Kriterleri ve İstanbul Açısından Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2007.
- Keten, Mustafa, *Türkiye’de Spor*, Ayyıldız Matbaa, Ankara 1974.
- Kızılırmak, İsmail ve Kurtuldu, Hüseyin, “Kültürel Turizmin Önemi ve Tüketici Tercihlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 100-120., 2005.
- Koşan, Abdulkadir, “2011 Erzurum Kış Oyunlarının Sosyo-Ekonomik ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi”, *Universiade 2011 Kış Konferansı*, 24-27 Ocak 2011, Erzurum 2011.
- Kozak, Nazmi, Kozak, Meryem Akoğlan ve Kozak, Metin, *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*, Detay Yayıncılık, Ankara 2010.
- Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, *Erzurum Konaklı Bölgesi Kış Turizm Merkezi Raporu*, Erzurum 2010.
- Küçükkuşurlu, Murat ve Sivaz, Bayram Ali, *Erzurum Kış Sporları Tarihi 1915-2011*, Serander Yayınları, Trabzon 2011.
- Külahçı, Mehmet, “Turizm Sektöründe İşgücünün Mesleki Eğitimi”, *Turizm Eğitim Konferansı*, Ankara 1992.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2007.
- Miçoğulları, Bülent Okan, *Türkiye İçin Spor Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2004.
- Mursalov, Mirza, *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan’ın Guba-Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2009.
- Mutlugün, Erhan, Çarbaş, Süreyya ve Denli, Salih *Beyaz Bir Şehrin Hikâyesi Erzurum*, Kariyer Matbaacılık, Erzurum 2010.

- Ok, Tayfun Selçuk ve Palacıoğlu, Tezer, *Doğu Anadolu'da Kış Olimpiyatları*, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2000/12, İstanbul 2000.
- Olalı, Hasan ve Timur, Alp, *Turizm Ekonomisi*, Ofis Ticaret Mat. Sti. İzmir 1988.
- Olalı, Hasan, *Turizm Dersler*, İstiklal Matbaası, İzmir 1978.
- Özbayoğlu, Fahri U, Tutar, Erdinç ve Tutar, Filiz, “Kış Sporları Odaklı Kış Turizminin Ülke Kalkınmasındaki Önemi”, *2011 Winter Universiade Conference*, Erzurum 2011.
- Özdemir, Mehmet, Turizme Fiske Taşları, *Anatolia Dergisi Yayınları*, Ankara 1998.
- Özdil, Habib ve Kurt, Hatice, *2011 Universiade Kış Olimpiyatlarının Erzurum İline Kazandırdıkları*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Malatya 2011.
- Özdilek, Çetin, Şentürk, Aydın ve Döşyılmaz, Enver, “Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihi Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi”, *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 9, 4-10., 2003.
- Özgen, Nurettin, “Doğu Anadolu Bölgesi'nin Doğal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2) 2010.
- Özmen, Murat, *Turizmin Sosyo-Kültürel Etkileri Akçakoca Örneği*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Akçakoca 2007.
- Price Water House Coopers European Economic Outlook June 2004
- Pura, Fuat, “Kayak Sporuna ve Tarihi”, *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 1936-38, Seçilmiş Spor Makaleleri, Ankara 1992.
- Ramazanoğlu, Fikret ve Ramazanoğlu, Nusret, “Spor Tesislerinin Planlandırılması ve İşletmesi”, *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4-3, Aralık, İstanbul 2000.
- Ratz, Tamara, *The Socio-Cultural Impacts of Tourism Case of Lake Balaton*, London: Research Support Scheme of the Open Society Support Foundation., 2000.
- Rızaoğlu Bahattin, *Turizm ve Toplumsallaşma*, Detay Yayıncılık, Ankara 2004.
- Salahoğlu, Hatice Pınar, *Spor Turizminde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Antalya'daki Futbol Kampları Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2010.

- Selçuk, Gökalp Nuri ve Şahin, Türkan, *Turizm Ekonomisi*, Lisans Yayıncılık, İstanbul 2008.
- Serdaroğlu, Mehmet Sabri, *Olimpiyat Tarihi ve Türkiye'nin Olimpiyatlardaki Durumu*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2002.
- Sertbaş, Kürşat, *Universiade 2005 İzmir Oyunlarında Görevli Gönüllü İnsan Kaynaklarının, Organizasyona Katılım Nedenleri ve Motivasyonel Faktörlerin Analizi*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli 2006.
- Sunay, Hakan, *Sporda Organizasyon*, Gazi Kitabevi, Ankara 2010.
- Swaddling, Judith, *The Ancient Olympic Games*, British Museum Press, 1999.
- Şahin, İ. Fevzi ve Yazıcı, Hakkı, "Coğrafi Bir Tanıtım: Erzurum Yıldırım Akbulut Kayak Turizm Merkezi", *Doğu Coğrafya Dergisi 12*, Erzurum 2004.
- Şahin, Yusuf, "Olimpiyat Kentinden Olimpiyat Devletine", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalara Dergisi*, 12(18), 2010.
- Şaktimur, Şemsi, *Türkiye'de Kayak Sporunun Tarihçesi*, İstanbul 1994.
- Şebin, Kenan, *Erzurum Kış Sporları Turizmi İle İlgili Yöre Halkının Tutum ve Beklentileri*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2009.
- Şentürk, Aydın ve Özdilek, Çetin, "Antik ve Modern Olimpiyat Oyunlarında Olimpiyat Ateşinin Yakılma Sebepleri ve Bugüne Kadar Düzenlenen Oyunlarda Meşaleyi Taşıma Seremonileri", *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 19., 2007.
- Şentürk, Figen, *Tarihsel Gelişim İçinde Olimpiyat Tesislerinin İncelenmesi ve Türkiye Örneği ile Karşılaştırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2003.
- Tanyeri, Yavuz, *Kayak Alt Disiplini*, Sanat Kitabevi, Erzurum 2000.
- Tanyeri, Yavuz, *Kayak, Kayak Tekniği ve Öğrenimi*, Erzurum 2002.
- Taşcıoğlu, Raci, "Kış Sporları ve Kış Turizmi Bağlamında Cazibe Merkezi Olmak: 2011 Universiade Kış ve Palandöken-Erzurum'un Tanıtımı", *Universiade 2011 Kış Konferansı*, 24-27 Ocak 2011, Erzurum, 33:85., 2011.
- Tayga, Yunus, *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*, GSGM Yayınları, Ankara 1990.

- Toy, Süleyman, Eymirli, Emine Bilgen ve Karapınar, Murat, *Erzurum Konaklı Bölgesi Kış Turizm Merkezi Raporu*, Kuzeydoğu Kalkınma Ajansı, Erzurum 2010.
- Tutar, Erdinç ve Tutar, Filiz, *Turizm, Ekonomi, Türkiye ve OECD*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
- Türkiye Kayak Federasyonu Yıllığı, Ankara 1973.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Genel Sekreterler, Erişim Tarihi: 14.05.2011
http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Mill%C3%AE_Olimpiyat_Komitesi
- Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu, Erişim Tarihi; 03.06.2011
http://www.univspor.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=53
- Türksoy, Adnan, “Konaklama İşletmelerinde Mali Başarısızlığa Yol Açan Etmenler”, *Ege Akademik Bakış*, 7(1) 2007:106.
- Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Erişim Tarihi: 12.05.2011
http://en.wikipedia.org/wiki/International_Olympic_Committee
- Ural, Ayhan ve Kılıç, İbrahim, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi (SPSS 10.0-12.0 For Windows)*, 2. Basım, Detay Yayıncılık 2006.
- Ülker, İsmet, *Dağ Turizmi*, T.C. Turizm Bakanlığı, Devran Matbaacılık, Ankara 1992.
- Ülker, İsmet, *Dağlarımız*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2006.
- Ülker, İsmet, *Dünyada ve Türkiye’de Dağ Turizmi*, Turizm Yıllığı, Kalkınma Bankası Yayını, Ankara 1997.
- Vikipedi, Özgür Ansiklopedi, Dünya Üniversite Oyunları, Erişim: 22.06.2011
- Vikipedi, Özgür Ansiklopedi, Yaz Olimpiyat Oyunları, Erişim 22.06.2011.
- Yaz Olimpiyatları, Erişim Tarihi: 12.05.2011, <http://www.msxlab.org/forum/diger-sporlar/9358-olimpiyatlar-yaz-oyunlari.html>
- Yeni Türk Ansiklopedisi, *Olimpiyatlar*, Ötüken Yayınları, Cilt 7, İstanbul 1985.
- Yılmaz, Hasan ve Özkan, M. Bülent, “Rekreasyonel Turizm Örneğinde Erzurum Palandöken Dağının Önemi”, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 25 (1), s.110-117. 1994.

Yoon, Yooshik, Gürsoy, Doğan ve Chen, Joseph S. “Validating, a Tourism Development Theory with Structural Equation Modeling”, *Tourism Management*, 2001.

Yücel, Cengiz, Dünyada Kar turizmi ve Türkiye, *TÜRSAB AR-GE Departmanı*. 2005.

EKLER

Ek :1 Anket Formu

Sayın Katılımcı, Bu anket formu *Üniversite Oyunlarının Sosyal Kültürel ve Ekonomik Etkileri: Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama* isimli yüksek lisans çalışması için hazırlanmıştır. Araştırma sonucunun güvenilirliği, soruları dikkatli bir şekilde okuyup cevaplandırmanıza bağlıdır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Gökalp Nuri SELÇUK

Arş. Gör. Neslihan SERÇEOĞLU

Atatürk Üniversitesi

	SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	2011 Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları ilimizde daha fazla iş imkanı yaratmıştır.					
2	Kış oyunları ilimizde daha fazla yatırım olanakları sağlamıştır.					
3	Kış oyunlarının yapılması şehir ekonomisinin hareketlenmesine yol açmıştır.					
4	Kış oyunları büyük ölçüde yaşam standartlarımızı yükseltmiştir.					
5	Kış oyunlarından dolayı ilimizde mal ve hizmet fiyatları düşmüştür.					
6	Kış oyunları yöre halkımıza ve küçük işletmelere ekonomik fayda sağlamıştır.					
7	Kış oyunlarından elde edilen gelirler, yerel yönetimler için diğer endüstri gelirlerinden daha fazla öneme sahiptir.					
8	Kamu turistik tesislerinin yapılıma ve geliştirilme maliyeti çok düşük olmuştur.					
9	Kış oyunları için gelen turistler yaşamımızı olumlu yönde etkilemişlerdir.					
10	Kış oyunları geleneksel kültürümüzü olumlu yönde etkilemiştir.					
11	Kamu turistik tesislerinin iyileştirilmesi herhangi bir vergi israfına neden olmamıştır.					
12	Kış oyunları ilimizde sosyal açıdan bozulmaya neden olmamıştır.					
13	Kış oyunları ilimizde suç oranını düşürmüştür.					
14	Yerel halk kış oyunları için yapılan tesislerden yararlanmaktadır.					
15	Kış oyunları yerel halkı kültürel faaliyetlere katılmaya teşvik etmiştir.					
16	Kış oyunları turist ve yerel halk arasında etkileşim sağlamıştır.					
17	Kış oyunları diğer bölgelerden ve ülkelerden gelen turistlerin kültürlerini ve yaşam biçimlerini daha iyi anlamamızı sağlamıştır.					
18	Kış oyunları kültürel kimliğimiz üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır.					
19	Kış oyunları kültürel faaliyetlerimizin (cirit, bar vb.) çeşitlendirilmesine katkı sağlamıştır.					
20	Turistler için cazibe merkezlerinin oluşturulmasını destekliyorum. (Kayak, kamp alanı, park, tırmanma vb.)					
21	Kültüre ve tarihe dayalı cazibe merkezlerini destekliyorum. (Müze, saray, köy evi, tarihi cadde vb.)					
22	Etkinlikler ve açık hava programlarını destekliyorum. (Dinlenme tesisleri, sergi, spor etkinliği, iş/genel etkinlik vb.)					
23	Hizmetin geliştirilmesini destekliyorum. (Otel, seyahat acentesi, restoran, eğlence, hediyelik eşya satan merkezler vb.)					
24	Kış oyunlarının ilimizde düzenlenmesinin genel etkileri olumludur.	Evet ()			Hayır ()	
25	Kış oyunlarının ilimize yararı zararından daha fazla olmuştur.	Evet ()			Hayır ()	

1. Cinsiyetiniz : Bay Bayan
2. Medeni Durumunuz : Evli Bekar
3. Yaşınız : 18-24 25-31 32-38
 39-45 46+
4. Doğum Yeriniz : Erzurum Erzurum Dışı
5. Eğitim Düzeyiniz: İlköğretim Lise Ön Lisans
 Lisans Yüksek Lisans Doktora
6. Mesleğiniz : İşsiz Öğrenci Memur İşçi
 Esnaf Tüccar Ev
Hanımı
 Serbest Meslek Emekli Diğer
7. Aylık Geliriniz : 0-750 YTL 751-1500 YTL
 1501-2250 YTL 2251 + YTL
8. Kış Sporları Yapıyor musunuz: Evet Hayır
9. Kayak Yapmayı Biliyor musunuz: Evet Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Neslihan SERÇEOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum/ 21.07.1987
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	Sağlık, E., Serçeoğlu, N., Cengiz, G. “Konaklama İşletmelerinde İş Gören Tatmini: Erzurum Ölçeğinde Bir Uygulama” II. Turizmde İnsan Kaynakları Gelişimi Sempozyumu, 11-13 Mart 2011, Sayfa 116-133. Sağlık, E., Erdoğan, M., Serçeoğlu, N., Selçuk, G.N., Esenbuğa, N. “Spor Organizasyonlarında Gönüllülük: Üniversitelerarası 2011 Erzurum Kış Oyunları Örneği” I. Uluslararası Turizm ve Otelcilik Sempozyumu, 29 Eylül-1 Ekim 2011, Sayfa 277-287.
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	Selçuk, G., Sağlık, E., Serçeoğlu, N., Üst, Ç. (2010) “Şehir İmajı: Erzurum Ölçeğinde Bir Uygulama” Erzurum 2010.
Çalıştığı Kurumlar	Atatürk Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu
İletişim	
E-Posta Adresi	nserceoglu@atauni.edu.tr
Tarih	